

**T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ÇANAKKALE İLİ 2015 YILI İL ÇEVRE DURUM
RAPORU**

ÇANAKKALE-2016

ÖNSÖZ

Bütün varlıkların bir arada yaşadığı çevreyi (ekosistemi) koruyarak gelecek nesillere emanet etmemiz, kuşkusuz hepimizin en önemli görevlerinden biridir.

Ne havanın, ne suyun, ne de toprağın kendi kendine kirlenmeyeceği herkes tarafından bilinen yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle sanayinin gelişmesiyle birlikte tüm dünyada çevre sorunları ortaya çıkmış ve doğal kaynaklar konusunda sıkıntılar yaşanmaya başlanmıştır. İnsanoğlu kimi zaman bilerek kimi zaman da farkında olmadan çevreyi kirleterek dünyanın ve dünya üzerindeki canlı yaşamının geleceğini tehlikeye atmaktadır. Bu nedenle, İnsanın, insan sağlığının, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, çevre kirliliğinin önlenmesi ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve tabii kaynakların en uygun şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile tabii ve tarihi zenginliklerinin korunması için toplumun en küçük birimi olan aileden, eğitimcilere, yerel yönetimlerden vatandaşlara kadar herkese çok büyük sorumluluklar ve görevler düşmektedir.

Bu durumda; Uygarlıkların beşiği, mavi ve yeşilin kucaklaştığı, en önemli su yollarından biri olan Çanakkale Boğazının bulunduğu, tarih ve kültür şehri olan Şehitler diyarı Çanakkale'mizin gelecek kuşaklarının temiz hava soluyabilmeleri, sağlıklı ve temiz su içebilmeleri, kırlarda çocuklarımızın rahatça oynayabilmeleri, topraklardan bol ve bereketli ürün alınabilmesi için hepimizin, tek tek veya örgütlü bir şekilde sorumluluklarını bilmeleri ve ona göre davranmaları gerekmektedir. Geleceğini düşünen herkes çevreyi temiz tutmalı ve korumalıdır.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce hazırlanan İl Çevre Durum Raporunun; İlimizde çevresel değerlerin korunması yönünde gerçekleştirilecek çalışmalara önemli katkı sağlaması dileklerle, raporda emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ederim.

Hamza ERKAL
Vali

Çevre ile ilgili sorunların çözümünde temel hareket noktası ise sorunların tespiti ve tanımlanmasıdır. Bu kapsamda, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından; çevre sorunları ile ilgili olarak, çevre mevzuatı çerçevesinde ekolojik sistemin korunması ve iyileştirilmesi, her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi, doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve kamuoyunda çevre bilincinin oluşması için birçok kurum ve kuruluş ile işbirliği içerisinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Çevreyi korumak, çevre kirliliğini önlemek ve çevre sorunlarını, bunların önceliklerini ortaya çıkarmak için öncelikle çevre değerlerinin mevcut durumunun tespit edilmesi, çevreye ilişkin bilgi ve her türlü verilerin toplanması, sınıflandırılması ve verinin bilgiye dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu gereklilikten yola çıkarak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından her yıl “İl Çevre Durum Raporları” hazırlanmaktadır.

Hazırlanan Çevre Durum Raporunun; çevrenin korunmasında; hava, toprak, su ve gürültü kirliliğinin önlenmesinde, ilimize ait tarihi ve doğal güzelliklerin iyileştirilmesinde, bitki ve hayvan varlığının devamlılığında ve çevre bilincinin oluşturulmasında önemli bir rehber olacağı kanısındayım.

İlimizdeki çevre bilincinin oluşmasında ve nitelikli bir çevrede yaşanmasına katkıda bulunacağına inandığım bu raporun hazırlanmasında emeği geçen kişi, kurum ve kuruluşlara teşekkür eder, başarılarının devamını dilerim.

M. Uğur YÜKSEL
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İçindekiler

GİRİŞ	111
A. HAVA	14
A.1. Hava Kalitesi	14
A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar	17
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar	20
A.4. Ölçüm İstasyonları	22
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü	26
A.6. Gürültü	27
A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar	28
A.8. Sonuç ve Değerlendirme	29
B. SU VE SU KAYNAKLARI	31
B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli	31
B.1.1. Yüzeysel Sular	31
B.1.2. Yeraltı Suları	33
B.1.3. Denizler	36
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi	37
B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	38
B.3.1. Noktasal kaynaklar	38
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	49
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri	50
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	50
B.4.2. Sulama	52
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	53
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	53
B.4.5. Rekreatyoneel Su Kullanımı	53
B.5. Çevresel Altyapı	53
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus	53
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	56
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	56
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	56
B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü	56
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	56
B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı	57

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	57
B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği.....	57
B.7. Sonuç ve Değerlendirme	59
C. ATIK.....	60
C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri).....	60
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları.....	64
C.3. Ambalaj Atıkları	64
C.4. Tehlikeli Atıklar	66
C.5. Atık Madeni Yağlar	66
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler.....	70
C.7. Bitkisel Atık Yağlar	71
C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL).....	72
C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)	73
C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar	73
C.11. Tehlikesiz Atıklar.....	73
C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	74
C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül.....	75
C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	79
C.12. Tıbbi Atıklar	79
C.13. Maden Atıkları	81
C.14. Sonuç ve Değerlendirme	81
Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ	83
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar	83
Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme	83
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	84
D.1. Flora	84
D.2. Fauna.....	87
D.3. Ormanlar ve Milli Parklar	96
D.4. Çayır ve Mera	104
D.5. Sulak Alanlar.....	105
D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları.....	111
D.7. Sonuç ve Değerlendirme	115
E. ARAZİ KULLANIMI	116

E.1. Arazi Kullanım Verileri	116
E.2. Mekânsal Planlama.....	117
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	117
E.3. Sonuç ve Değerlendirme	118
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	119
F.1. ÇED İşlemleri.....	119
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	120
F.3. Sonuç ve Değerlendirme.....	121
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	122
G.1. Çevre Denetimleri	122
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi	124
G.3. İdari Yaptırımlar	125
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları	125
G.5. Sonuç ve Değerlendirme.....	125
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ.....	127
I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER	128
1.GENEL	130
1.1.NÜFUS.....	130
1.2.SANAYİ	134
2.İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	136
3.HAVA KALİTESİ.....	141
4. SU-ATIKSU	142
5. ARAZİ KULLANIMI	145
6. TARIM	146
7. ORMAN	148
8. BALIKÇILIK	149
9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA.....	151
10. ATIK.....	153
11.TURİZM	158
EK-1: 2015 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU.....	159
BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ	160
BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ	164
BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ.....	169
BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI.....	170

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A.1 - Ulusal Hava Kalite İndeksi Kesme Noktaları	14
Çizelge A.2 - EPA Hava Kalitesi İndeksi.....	15
Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri	15
Çizelge A.4 - Çanakkale ilinde 2015 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	18
Çizelge A.5 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Kaynak, Yıl).....	19
Çizelge A.6 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (Kaynak, Yıl).....	19
Çizelge A.7 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Kullanılan Fuel-oil Miktarı (Kaynak, Yıl).....	19
Çizelge A.8 – Çanakkale ilinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (havaizleme.gov.tr, 2016).....	21
Çizelge A.9 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları (Kaynak, Yıl).....	25
Çizelge A.10 - 2015 Yılında Çanakkale İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (Kaynak, Yıl).....	27
Çizelge B.11 – Çanakkale İlinin Akarsuları (Kaynak, yıl).....	31
Çizelge B.12 - Çanakkale ilinde Mevcut Sulama Göletleri (Kaynak, yıl)	32
Çizelge B.13 – Çanakkale ilinin Yeraltı Suyu Potansiyeli (Kaynak, yıl).....	33
Çizelge B.14 - Çanakkale ilinde 2015 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları (Kaynak, yıl).....	37
Çizelge B.15 – ..Çanakkale ilinde 2015 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Kaynak, yıl) ..	54
Çizelge B.16 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Kaynak, yıl) ..	56
Çizelge B.17 - Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler (Kaynak, yıl)	57
Çizelge B.18 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Kaynak, yıl).....	58
Çizelge B.19 - Çanakkale ilinde 2015 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Kaynak, yıl)	58
Çizelge B.20 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları (Kaynak, yıl).....	58
Çizelge C.21 Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Yerel Yönetimlerce (Büyükşehir Belediyesi/ Belediye/ Birliklerce Yönetilen Belediye Atığı Miktarı ve Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri.....	62
Çizelge C.22 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	64
Çizelge C.23 -Çanakkale ilinde atık işleme ve miktarı (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)	66
Çizelge C.24 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı için Atık Madeni Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)	69
Çizelge C.26 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Toplanan Pil ve Akümülatörlerle İlgili Veriler (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)	70
Çizelge C.27 – Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı (Ton) (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)	71

Çizelge C.28 – Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg) (Atık Yönetimi Uygulaması, yıl)	71
Çizelge C.29 - Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg) (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)	71
Çizelge C.30 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler (Kaynak, yıl)	71
Çizelge C.31 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Kaynak, yıl).....	72
Çizelge C.32 – Çanakkale ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl) (Kaynak, yıl).....	72
Çizelge C.34 - Çanakkale ilinde 2015 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (Kaynak, yıl)	73
Çizelge C.33 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri (Atık Yönetim Uygulaması, 2016)	74
Çizelge C.36 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı için İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi (Kaynak, yıl)	75
Çizelge C.37 –Çanakkale ilinde 2015 Yılı Termik Santrallerde Kullanılan Kömür Miktarı Ve Oluşan Cüruf-Uçucu Kül Miktarı (Kaynak, yıl)	76
Çizelge C.38 – 2015 Yılında Çanakkale İli Sınırları İçinde Oluşan Yıllık Tıbbi Atık Miktarı	80
Çizelge C.39 - Çanakkale ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (Kaynak, yıl).....	80
Çizelge C.40 –Çanakkale ilinde 2015 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı (Kaynak, yıl).....	81
Çizelge Ç.41 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı (Kaynak, yıl).....	83
Çizelge E.42 – 2015 Yılı için Çanakkale ilinde Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	116
Çizelge F.43 – Çanakkale İlde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2015 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (Kaynak, yıl).....	119
Çizelge F.44 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (Kaynak, yıl)	120
Çizelge G.45 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı (Kaynak, yıl).....	122
Çizelge G.46 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM’e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (Kaynak, yıl)	124
Çizelge G.47 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı (Kaynak, yıl).....	125

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil A.1 – Çanakkale ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri.....	20
Şekil A.2 – Çanakkale ilinde Tüm İstasyonların PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	24
Şekil A.3. - Çanakkale ilinde Tüm İstasyonların SO ₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	24
Şekil A.4 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı.....	27
Şekil B.5 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı itibariyle Mavi Bayrak Almış Plaj ve Marinaların Sayısı.....	36
Şekil B.6 - Çanakkale ilinde 2015 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	50
Şekil B.7 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Endüstrinin Kullandığı Suyun Kaynaklara Göre Dağılımı	50
Şekil B.8 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı	53
Şekil B.9 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı	53
Şekil C.12 - Çanakkale ilinde 2015 Yılı Kayıtlı Ekonomik İşletmeler (Kaynak, yıl)	65
Şekil C.13 – Atık Yönetim Uygulaması Verilerine Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2016)	66
Şekil C.14 – Çanakkale ilinde Atık Madeni Yağ Toplama Miktarları*	69
Şekil C.15 – Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı (Ton) ..	70
Şekil C.16 – Çanakkale ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (Ton/Yıl) (Atık Yönetim Uygulaması, 2016)	72
Şekil C.19 – Çanakkale ilinde Bulunan Termik Santrallerin Yeri (Kaynak, yıl)	75
Şekil C.20 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Kül Atıklarının Yönetimi (Kaynak, yıl)	77
Resim C.1 – Değirmencik Termik Santrali (Kaynak, yıl)	78
Şekil E.23 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Arazi Kullanım Durumu (Kaynak, yıl).....	116
Şekil F.24 – Çanakkale İlinde 2015 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	119
Şekil F.25 –Çanakkale İlinde 2015 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	120
Şekil F.26 –Çanakkale ilinde 2015 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	120
Şekil F.27 - Çanakkale ilinde 2015 Yılında Verilen Lisansların Konuları (Kaynak, yıl)	121
Şekil G.28 - Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Kaynak, yıl).....	122
Şekil G.29 – Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Kaynak, yıl).....	123
Şekil G.30– Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı (Kaynak, yıl)	123
Şekil G.31 – Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Kaynak, yıl).....	124
Şekil G.32 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	124
Şekil G.33 –Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (Kaynak, yıl).....	125

KAYNAK LİSTESİ:

1. Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2015
2. Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016
3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2016
4. 2014 TUIK
5. TUIK,2016
6. www.havaizleme.gov.tr, 2016
7. DSİ 25.Bölge Müdürlüğü, 2016
8. Çanakkale İl Özel İdaresi, 2015
9. www.mavibayrak.org.tr
10. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
11. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, II.Bölge Müdürlüğü, 2016
12. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,2016
13. Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2015,2016
14. Atık Ambalaj Sistemi, 2016
15. Çanakkale İl Çevre Durum Raporu 2006-2007
16. Çanakkale İl Çevre Durum Raporu,2011
17. Çanakkale Valiliği Resmi İnternet Sayfası
18. <http://tr.wikipedia.org>
19. Çanakkale Temiz Hava Eylem Planı 2014
20. Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB), 2016
21. İÇDAŞ. A.Ş., 2016
22. Çan EÜAŞ, 2016
23. Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü,2016
24. Meteoroloji Genel Müdürlüğü,2015
25. Karayolları 14. Bölge Müdürlüğü,2016

GİRİŞ

Arazi Yapısı

Çanakkale; Balkan Yarımadası'nın Doğu Trakya topraklarına bir kıstakla bağlanmış Gelibolu Yarımadası ile, Anadolu'nun batı uzantısı olan Biga Yarımadası üzerinde toprakları bulunan bir ilimizdir.

Avrupa ve Asya'da toprakları bulunan Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir il sınırları ile çevrilidir. İl sınırlarına; Ege Denizinde Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada ile Bozcaada ve Tavşan Adaları da girer.

İl , 25° 40'-27°30' doğu boylamları ve 39°27'-40°45' kuzey enlemleri arasında 9.933 Km2 lik bir alanı kapsar. İlimizin toprakları büyük bir kısmıyla Marmara Bölgesinin Güney Marmara bölümüne; Edremit Körfezi kıyısındaki küçük bir alanı ise, Ege Bölgesine girer.

Anadolu Yarımadası'nın en batı noktası Baba Burnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka Burnu il sınırları içerisinde. İlin toplam kıyı uzunluğu 671 km.dir. (1)

Çanakkale ilinin toprakları, genellikle dağ ve tepelerle kaplı alanların vadilerle parçalanmış engebeli görünüşündedir. En yüksek dağı 1767 metre ile Kaz Dağı'dır. Gelibolu Yarımadası'nda Tekir Dağlarının uzantısı olan Kuru Dağı 726 metre yüksekliktedir . Diğer yüksek dağlar, kaz dağı dolaylarında yer alır. Biga yöresinde kuzeydoğu , güneybatı yönünde uzanan 500-1000 mt. arasındaki az yüksek sıralar, dalgalı bir görünüm Gelibolu Yarımadası'nda, boğazdan Saroz Körfezine doğru basamak basamak bir yükselme görülür. 400 metreye yaklaşan, tepeler dik yamaçlarla Saroz Körfezine iner.

Akarsu ağzlarında ve geniş tabanlı vadilerde görülen ovalar Çanakkale'de az yer kaplar. Ezine Ovası, Bayramiç Ovası, Kumkale Ovası, Biga ve Karabiga Ovaları, Agonya (Yenice-Hamdibey-Kalkım) Ovası, Umurbey ve Sarıçay Ovaları , Anadolu yakasındaki ovalardır. Gelibolu Yarımadasında ise Kavak Ovası, Cumalı Ovası, Yalova Ovası, Kilye ve Piren Ovaları vardır.

Akarsular ve Göller

İlimiz dahilinde büyük, küçük bütün akarsuların düzenli bir rejimi yoktur. Sonbahar yağmurlarıyla ve karların erimeye başladığı nisan, mayıs aylarında kabarırlar, bunun dışındaki sürelerde bir kaç yüz litrelik debiye kadar düşerler. Bu düzensizlik yüzünden ilimizdeki akarsulardan ulaşım ve tarım yönünden yararlanma imkanı olmamaktadır. Akarsuların çoğu Kazdağı'ndan doğarlar. İlimizdeki akarsuların belli başlıları; Tuzla Çayı, Menderes Çayı, Sarıçay , Kocabaş Çayı, Bayramiç Deresi, Bergaz Çayı ve Kavak Çayı'dır.

İl sınırları içinde kalan arazide önemli bir göl yoktur. Mevcut göller Gelibolu Yarımadası'nda ve Gökçeada'da yazın kuruyan tuz gölleri'dir.

SANAYİ VE TARIM:

Çanakkale Sanayi 1970’li yılların başına kadar önemli bir gelişme göstermemiş olmasında Türkiye’de sanayinin hızla geliştiği Marmara Bölgesi gelişim alanı dışında kalmasının temel etkenlerinden birisinin stratejik bir konumda ve özellikle askeri bir bölge olması durumu etken olmuştur. İl dışından gelebilecek sermaye ise, gerekli altyapı çalışmalarının tamamlandığı Balıkesir, İzmir ve Bursa İllerini tercih etmiştir. Çanakkale sanayi yönünden yeterli seviyede gelişmemiştir. Çanakkale’de sanayinin gelişimi 1970 li yıllara kadar önemli bir atılım sağlayamamıştır. Ancak 1973 yılında Çanakkale’nin kalkınmada öncelikli iller arasına alınması neticesinde sağlanan teşvik unsurları ile yatırımlar hızla artmaya başlamış, özellikle doğal kaynaklara dayalı gıda ve taş-toprağa dayalı orta büyük ölçekli sanayi yatırımları gerçekleştirilmiştir.

İlimizde madencilik ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren sanayi tesisleri olarak, Çan İlçesinde Çan Linyitleri İşletmesi, EÜAŞ Çan Termik Santali, Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik A.Ş. Fabrikaları, Ezine İlçesinde Akçansa Çimento San. A.Ş.’ne ait çimento ve klinker üretim tesisi, Biga İlçesinde İÇDAŞ Çelik Enerji ve Tersane Ulaşım A.Ş.,’ne ait demir çelik üretim tesisi ve İÇDAŞ Bekirli Termik Santrali faaliyet göstermektedir.

İlimizde tarımsal faaliyetlerin gelişiminin bir sonucu olarak, tarıma dayalı üretimde bulunan çok sayıda sanayi tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin en önde gelenleri; Dardenel Önentaş, Konserve Sanayi, Yenice Gıda Sanayi, Tahsildaroğlu Süt Ürünleri, Özsoylar Süt Ürünleri, Ulubay Gıda ve Amati Bosfora Gıda işletmeleridir. Diğer yandan küçük işletmeler olarak ise Ayvacık, Ezine ve Bayramiç ilçelerinde çok sayıda zeytinyağı işletmeleri ile yine Ayvacık, Ezine, Bayramiç ve Biga ilçelerinde çok sayıda mandıra kapsamında süt işleme tesisleri ile vardır. Zeytinyağı ve süt işleyen tesisler küçük ölçekli olmalarına rağmen il ekonomisi içerisinde önemli bir yer tutmaktadırlar.⁽³⁾

TURİZM:

Çanakkale, sahip olduğu tarihi, turistik ve kültürel zenginlikleri ile yerli ve yabancı turistlerin daima gözdesi olmuş bir İlimizdir. Deniz turizmi için uygun olan koyların başında; boğazın doğusunda Lapseki-Dalyan ve Çardak Beldesi kumsalı, Çanakkale Merkez İlçe güneyinde yapılaşmanın yoğunlaştığı Güzelyalı kıyısı, boğazın batısında Seddülbahir Köyü, Ertuğrul ve Morto koyları, Kilitbahir Zargana plajı ve Gelibolu Hamzakoy’dur. Bu koylar güneşlenme, yüzme, su sporları gibi çeşitli rekreasyonel faaliyetler için uygundur. Bununla beraber boğazın dar bir yarımada ile bağlandığı Saroz Körfezi kıyıları da (Kum Limanı, Anafarta Limanı, Ece Limanı ve Yıldız Koyu) son yıllarda deniz turizmi açısından önemli gelişme gösteren rekreasyonel alanların başında gelmektedir. Yine İlin Ege Denizi kıyılarında bulunan Geyikli Beldesi ve Dalyan Köy kıyıları, Gülpınar Beldesi sahil kıyıları, Bozcaada ve Gökçeada İlimizin deniz turizmi potansiyelinin bulunduğu önemli merkezlerdir.

Anadolu’daki en eski uygarlık merkezlerinden Troya, Assos, Priapos, Alexandreia- Troas, Neandria, Abydos ve Sestos’un bulunduğu Çanakkale, Milli Tarihimizin en önemli olaylarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı’nı ile Truva Milli Parkını da sınırları

içerisinde bulundurmaktadır. Troya, Alexandria Troas ve Assos, Priapos gibi nice eski uygarlık merkezlerinin beşiği olan İlimiz, yerli ve yabancı ziyaretçileri tarihin derinliklerine götürmektedir. Çanakkale Savaşlarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası, Tarihi Milli Park alanında bulunan Türk Anıt ve Şehitlikleri ile Yabancı Anıt ve Mezarlıkları özellikle 18 Mart ve 25 Nisan tarihleri arasında yoğun olarak yerli ve yabancı turist akınına uğramaktadır. Diğer taraftan 671 km. sahil bandı, ada konumundaki iki ilçesi, muhtelif yerlerdeki termal kaynaklar ve zengin flora ve faunasıyla Kazdağları ilin en önemli turizm değerleridir.

Uygarlık tarihinin en eski el sanatlarından olan seramikçilik ve halıcılık, Çanakkale Folklorunun otantikliğini kaybetmeden en belirgin özelliklerini günümüze kadar taşımıştır. Çanakkale adının, burada yapılan çanak-çömlekten geldiği kabul edilmektedir. Eski adı Kale-i Sultaniye olan Çanakkale'nin 17. Yüzyılın sonlarında ipek, yelken bezi, çanak-çömlek imalatıyla ün yaptığı belirtilmektedir. Çevresi eşsiz doğa güzellikleri ve denizlerle çevrilmiş olan İlimiz sağlık turizminin en önemli faktörlerinden biri olan kaplıcalarla da hizmet vermektedir. (3)

Personel Durumu: İlimiz taşra teşkilatı olarak Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü ile ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü olarak iki şubeden oluşmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdür Vekili ve 7 teknik personel ile hizmet vermektedir. Şubemizde 1 ziraat yüksek mühendisi, 1 orman endüstri mühendisi, 4 çevre mühendisi ve 1 su ürünleri teknikeri ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdür Vekili ve 6 teknik personel ile hizmet vermektedir. Şubemizde 3 çevre mühendisi, 1 jeoloji mühendisi, 1 ziraat mühendisi ve 1 elektrik teknikeri ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

Kaynak: Çanakkale Valiliği Resmi İnternet Sayfası¹, Wikipedia², Çanakkale İli Çevre Durum Raporu 2006-2007³

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Türkiye’de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990’lı yıllara göre azalma olmuştur.

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Kömüre dayalı termik santrallerde kullanılan yerli linyitlerin yüksek kükürt oranı ve bazı tesislerde arıtma sistemlerinin olmaması nedeniyle kükürt dioksit (SO₂) emisyonları problem oluşturmaktadır. Çevre Mevzuatının kirletici vasfı yüksek tesisler olarak nitelendirdiği enerji üretim tesisleri için mevzuatta özel emisyon sınır değerleri bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin kurulması ve işletilmesi için gerekli izinler, tesisten çıkan emisyonlar ve tesisin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin tespitine ilişkin usul ve esaslar Çevre Mevzuatında belirlenmiştir. Katı, sıvı ve gaz yakıt kullanan bu tesisler için ilgili baca gazı sınır değerlerinin sağlanması yanında tesis etki alanlarında hava kalitesi sınır değerlerinin de sağlanması gereklidir. Bu nedenlerle söz konusu tesislerden kaynaklanan özellikle toz, kükürt dioksit (SO₂) ve azotoksit (NO_x) emisyonlarının giderilmesi ve azaltılması konusundaki tekniklerinin uygulanması gereklidir. Söz konusu azaltım teknikleri son yıllarda tesislerden kaynaklanan emisyon yüklerini önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Söz konusu azaltım tekniklerinin hayata geçirilmesi ve yaygın olarak kullanılabilmesi içinde Çevre Mevzuatında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA Hava Kalitesi İndeksini ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlayarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM10), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1’ de verilmektedir

Çizelge A.1 - Ulusal Hava Kalite İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.2 - EPA Hava Kalitesi İndeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri (Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği)

Kirletici	Ortalama süre	Sınır değer	Sınır değerinin yıllık azalması	Uyarı eşiği
SO ₂	Saatlik	900 µg/m ³		İlk seviye: 500 µg/m ³ İkinci seviye: 850 µg/m ³ Üçüncü seviye: 1.100 µg/m ³ Dördüncü seviye: 1.500 µg/m ³ (Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	400 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 250 µg/m ³ (sınır değerinin %62,5'u) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	250 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 125 µg/m ³ (sınır değerinin %50'si) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
	Hedef Sınır Değer (Yıllık aritmetik ortalama)	60 µg/m ³		
	Hedef Sınır Değer Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart)	120 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m ³		

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

	-UVS- yıllık -hassas hayvanların, bitkilerin ve nesnelerin korunması için-	60 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 20 µg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
NO ₂	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m³		
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	100 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m³ (sınır değerinin %60'ı) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri (Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği) (devam)

Kirletici	Ortalama süre	Sınır Değer	Sınır değerinin yıllık azalması	Uyarı eşiği
PM10 ¹	-KVS- 24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 100 µg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	İlk seviye: 260 µg/m ³ İkinci seviye: 400 µg/m ³ Üçüncü seviye: 520 µg/m ³ Dördüncü seviye: 650 µg/m ³ (Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	200 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 90 µg/m³ (sınır değerinin %45'i) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m³ (sınır değerinin %40'ı) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
Kurşun	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	2 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 1 µg/m³ (sınır değerinin %50'si) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
CO	24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	30 mg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 10 mg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10 mg/m³		

¹ PM₁₀, asılı partikül madde – siyah duman olarak da ölçülebilir. Siyah duman değerlendirmesi ve gravimetrik birimlere çevrimi için, hava kirliliğini ölçme metotları ve anket teknikleri üzerine çalışan OECD grubunun standartlaştırdığı metot (1964), referans metot olarak alınır.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkaçıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nın global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nın ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobine bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'ye maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dur. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.*

Çizelge A.4 - Çanakkale İlinde 2015 Yılında Eysel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Yerli Kömür	Yerli	69.500	En az 4800		En çok %	En çok %25	En çok %25

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
			Kcal/kg (-200 tolerans)		2		
İthal Kömür	Rusya Afrika	36.200	En az 6400 Kcal/kg (-200tolerans)	% 12-31 (+2 tolerans)	En çok % 0,9 (+0,1 tolerans)	En çok % 10 (+1 tolerans)	En çok %16 (+2 tolerans)
SYD Vakfı Kömürleri	Yerli	8.595	En az 4800 Kcal/kg (-200 tolerans)		En çok % 2	En çok %25	En çok %25

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.5 – Çanakkale İlnde 2015 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Sabit Karbon (%)	Boyut
Taşkömürü	Rusya Güney Afrika Kolombiya	2.930.778,423	En az 6400 kcal/kg (-500 tolerans)	En çok %40	En çok %1,2		
Antrasit	Rusya Ukrayna	92.035,850		En çok % 14		En az % 86	
Kalsine Edilmemiş Petrol Koku	ABD	424.542,900	En az 7500 kcal/Kg		En çok %5 (+0,5 tolerans)		0-50 mm

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.6 –Çanakkale ilinde 2015 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (EPDK, 2016)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Abone Sayısı	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	78.536	66,37 Milyon m ³	8.250
Sanayi	3.241	4.642.436,02 m ³	8.250

Kaynak: 2015 Yılı Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu, EPDK

Çizelge A.7 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Kullanılan Fuel-oil Miktarı (Kaynak, Yıl)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut			
Sanayi			

*Bu kısım ile ilgili veri temin edilememiştir.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Mevcut Durum:

Hali hazırda ilimizde 4 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Bunlar:

-**Merkez İlçe Hava Kalitesi İzleme İstasyonu:** Ulusal Hava Kalitesi İzleme ağı kapsamında mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca 2004 yılında kurulmuştur.

- **Çan İlçesi Hava Kalitesi İzleme İstasyonu:** Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğünce 2012 yılında kurulmuş olup 2013 yılı Mart ayından itibaren ölçüm değerleri kullanılmaya başlamıştır.

- **Lapseki Çardak Hava Kalitesi İzleme İstasyonu:** Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğünce 2012 yılında kurulmuş olup 2013 yılı Mart ayından itibaren ölçüm değerleri kullanılmaya başlamıştır. Boğazdan gelen hava kirliliğinin tespiti amacıyla kurulmuş olan kırsal bir istasyondur.

- **İçdaş Hava Kalitesi İzleme İstasyonu:** İçdaş Çelik Enerji Üretim Tersane A.Ş. tarafından Biga İlçesi, Değirmencik Köyü mevkiinde faaliyet gösteren entegre tesisin (çelik üretimi, enerji üretimi, kireç üretimi, liman, tersane) Hava Kalitesine olan etkisini ölçmek amacıyla kurulmuştur. 2010 yılında yapılan bir protokolle Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmiştir. İlimizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme ağına bağlı olmayan istasyon bulunmamaktadır.

Ölçüm Verilerinin Alındığı Kaynaklar:

Temiz Hava Eylem Planında kullanılan Hava Kalitesi ölçüm verileri Merkez İlçe İstasyonu için Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağından, Çan ve Lapseki ilçe istasyonları için Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğünden alınmıştır.

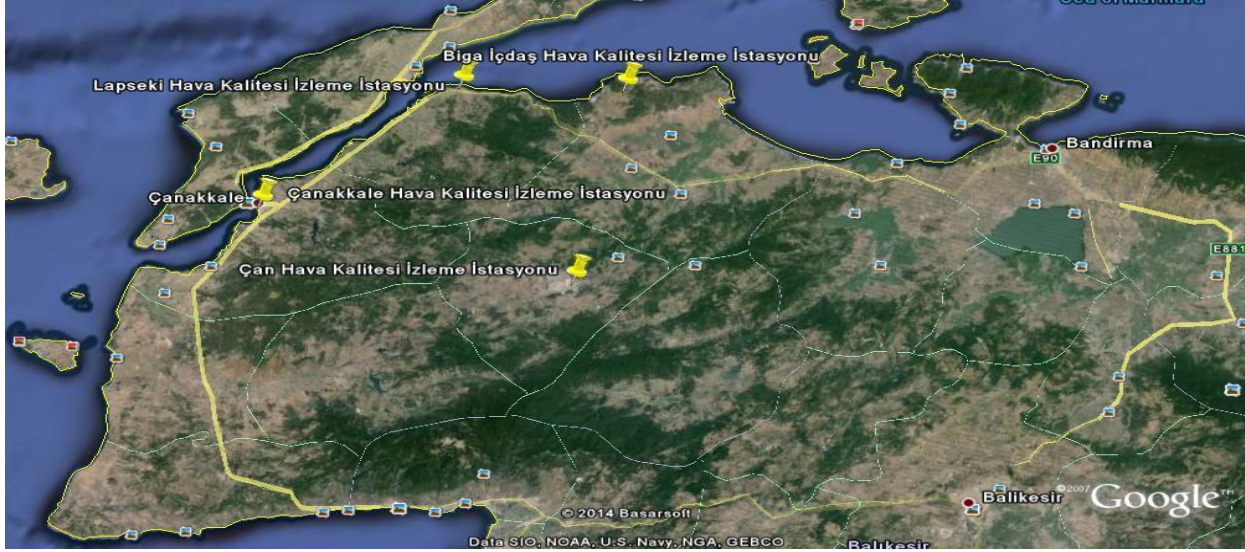
Çan ve Lapseki İlçesindeki istasyonlara ait veriler 2013 yılı Mart ayından itibaren İl Müdürlüğümüze gönderilmektedir. İçdaş Hava Kalitesi İzleme İstasyonu verileri protokol kapsamında Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına bağlanmıştır.

Meteorolojik Veriler:

Kullanılan Meteorolojik veriler Çanakkale Meteoroloji Müdürlüğünden alınmıştır. Buna göre, İl genelinde Kuzey-Kuzeydoğu'lu rüzgarların birincil hakim rüzgar yönü olduğu; Güneybatılı rüzgarların da daha az sıklıkla gözlenmekle beraber, ikincil hakim rüzgar yönü olduğu görülmektedir. (Çanakkale İli Temiz Hava Eylem Planı, 2014)

Şekil A.1 – Çanakkale İlinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri

(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

Çizelge A.8- (Çanakkale) ilinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

İSTASYON ADI	KOORDİNATLARI		ÖLÇÜLEN HAVA KİRLİTİCİLERİ							
	ENLEM	BOYLAM	PM ₁₀	PM _{2.5}	SO ₂	NO	NO ₂	NO _x	CO	O ₃
ÇANAKKALE	40.08.13.11"	26.24.20.87"	+	-	+	-	-	-	-	-
ÇAN	40.01.45.67"	27.02.59.91"	+	+	+	+	+	+	-	+
LAPSEKİ	40.24.11.38"	26.46.14.75"	-	+	+	+	+	+	-	+
İÇDAŞ	40.25.02.53"	27.06.26.68'	+		+	+	+	+		+

Çizelge A.8.1: İstasyon Bilgileri ve Kuruluş Tarihleri

İsim	Kodu TR	Tür	Kirleticiler	İşletmeci	Çalışmaya Başladığı Tarihleri
ÇANAKKALE (Merkez)	ÇANAKKALE1	Kentsel	PM ₁₀ , SO ₂	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulusal Referans Laboratuvarı Gölbaşı	2004
ÇANAKKALE (Çan)	ÇAN1	Kentsel	PM ₁₀ , PM _{2.5} , SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , O ₃	Marmara MTHM	2012
ÇANAKKALE (Lapseki)	LAPSEKİ	Kırsal	PM _{2.5} , SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , O ₃	Marmara MTHM	2012
ÇANAKKALE (İçdaş)	LAPSEKİ	Kırsal	PM ₁₀ , PM _{2.5} , SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , O ₃	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulusal Referans Laboratuvarı Gölbaşı	2010

Çizelge A.8 - Çanakkale İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (havaizleme.gov.tr, 2015)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	HC	PM
Çanakkale Merkez	40 08 13.11 K 26 24 20.87 D	17	-	-	-	-	11
Lapseki	40 24 11.37 K 26 46 14.74 D	3	1	-	76	-	11
Çan	40 01 45.66 K 27 02 59.91 D	50	8	-	59	-	25
Biga	40 41 72.94 K 27 10 73.11 D	2	0	-	14	-	16

A.4. Ölçüm İstasyonları

1. Resim A-1: Çanakkale Merkez İlçe Hava Kalitesi İzleme İstasyonu

Çanakkale Merkez İstasyonu Orman Su İşleri Bakanlığı III. Bölge Müdürlüğü Hizmet Binası karşısındaki lojman bahçesindedir. Çanakkale İl Merkezinde büyük sanayi kuruluşları olmamakla birlikte trafik ve ısınma kaynaklı hava kirliliği hava kalitesini etkileyen etmenler arasında sayılabilir.

2. Resim A-2: Çanakkale Çan İlçesi Hava Kalitesi İzleme İstasyonu

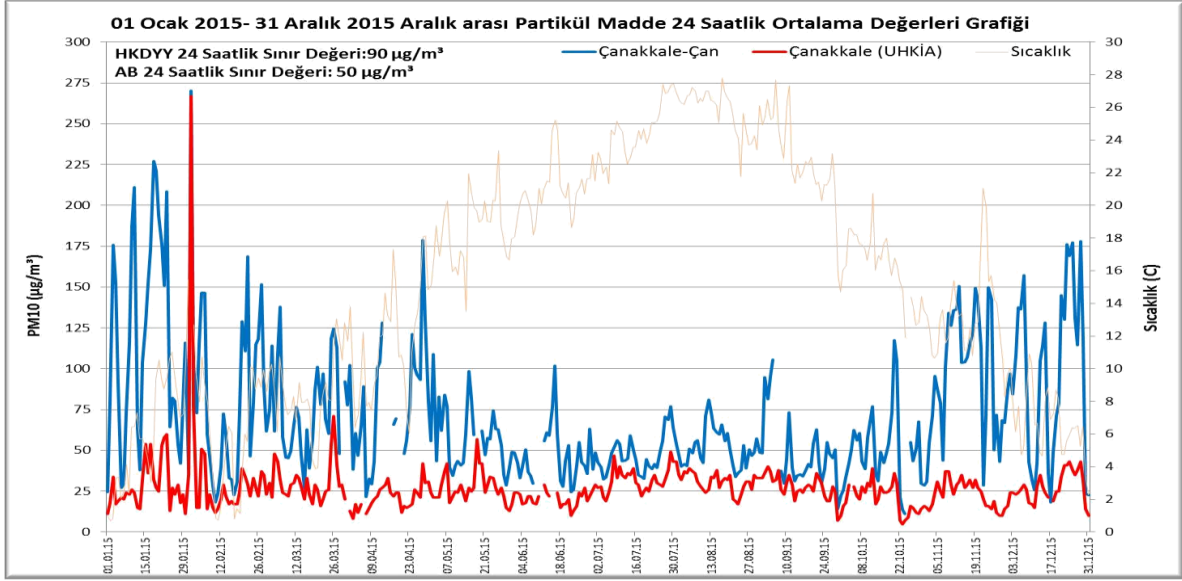
Çan İlçe merkezinde bulunan Hava kalitesi İzleme İstasyonu gerek ilçe Merkezinde bulunan T.K.İ. Çan linyit İşletmesine ait açık kömür ocağı, Çanakkale Seramik fabrikasına ait seramik üretim tesisler, İlçe merkezine 6,5 km. mesafedeki 18 Mart Çan termik Santrali sanayi kuruluşları ile ısınma amaçlı kirlilik etki alanı içerisinde yer almaktadır.

3. Resim A-3: Çanakkale Lapseki Çardak Hava Kalitesi İzleme İstasyonu.

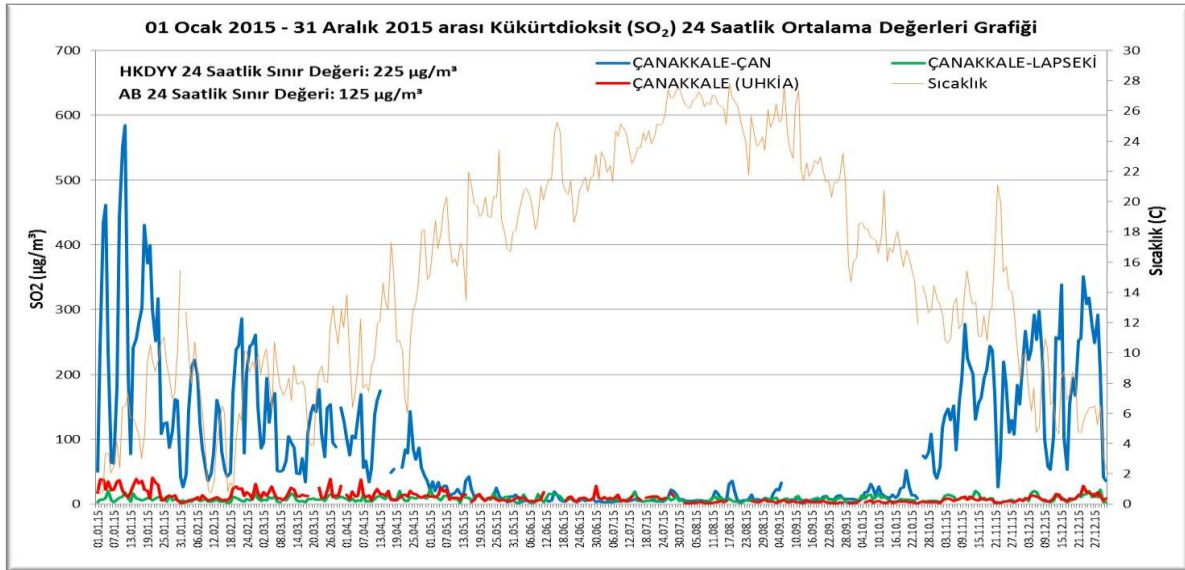

Lapseki İlçesi, Çardak Beldesindeki istasyon kırsal alanda kurulu olup, en yakın Adatepe Köyüne 2 km, Çardak Beldesine 5,6 km mesafededir. İstasyon civarında kirliliğe etkisi olan herhangi bir sanayi kuruluşu ve yerleşim bulunmamaktadır.

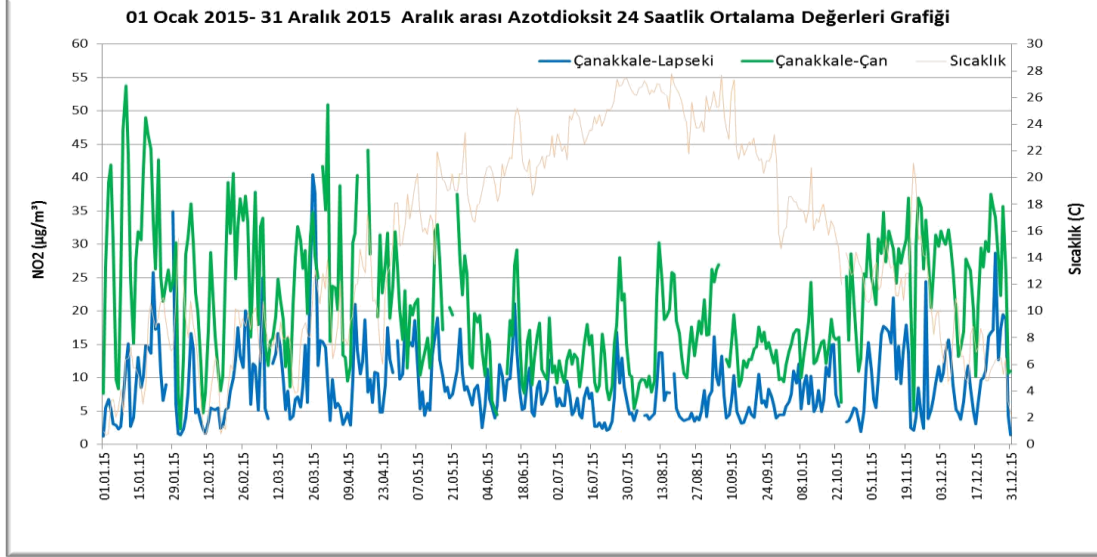
Şekil A.2 - Çanakkale İlnde İstasyonların PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

Şekil A.3. - Çanakkale İlnde İstasyonların SO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

Şekil A.4. - Çanakkale İlinde İstasyonların NO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

Çizelge A.9 - Çanakkale ilinde 2015 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları

Çanakkale-Lapseki, Çanakkale-Çan Ve Çanakkale (UHKİA) Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının 01.01.2015-31.12.2015 Arası Partikül Madde (PM₁₀) Limit Aşım Sayıları Ve Günleri

	Çan	Lapseki	Çanakkale (UHKİA)
AYLAR	LİMİT AŞIM SAYISI VE GÜNLERİ	LİMİT AŞIM SAYISI VE GÜNLERİ	LİMİT AŞIM SAYISI VE GÜNLERİ
Ocak 2015	17 GÜN (3-4-5-9-10-11-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-30)	-	-
Şubat 2015	11 GÜN (1-2-4-5-6-20-21-22-25-26-27)	-	1 GÜN (1)
Mart 2015	9 GÜN (3-5-6-20-22-25-26-27-30)	-	-
Nisan 2015	10 GÜN (1-11-12-13-24-25-26-27-28-29)	-	-
Mayıs 2015	2 GÜN (2-15)	-	-
Haziran 2015	1 GÜN (16)	-	-
Temmuz 2015	-	-	-
Ağustos 2015	-	-	-
Eylül 2015	3 GÜN (2-4-5)	-	-

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Ekim 2015	2 GÜN (20-21)	-	-
Kasım 2015	17 GÜN (4-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-24-25)	-	-
Aralık 2015	17 GÜN (2-4-5-6-7-8-13-15-21-22-23-24-25-26-27-28-29)	-	-
Toplam	89 GÜN	-	1 GÜN

Çanakkale-Çan, Çanakkale-Lapseki Ve Çanakkale (UHKİA) Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının 01.01.2015-31.12.2015 Arası Kükürtdioksit (SO₂) Limit Aşım Sayıları Ve Günleri

	Lapseki	Çan	Çanakkale (UHKİA)
AYLAR	LİMİT AŞIM SAYISI VE GÜNLERİ	LİMİT AŞIM SAYISI VE GÜNLERİ	LİMİT AŞIM SAYISI VE GÜNLERİ
Ocak	-	17 GÜN (2-3-4-5-9-10-11-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23)	-
Şubat	-	6 GÜN (20-21-22-25-26-27)	-
Mart	-	-	-
Nisan	-	-	-
Mayıs	-	-	-
Haziran	-	-	-
Temmuz	-	-	-
Ağustos	-	-	-
Eylül	-	-	-
Ekim	-	-	-
Kasım	-	4 GÜN (10-11-19-20)	-
Aralık	-	17 GÜN (2-4-5-6-7-8-13-14-15-21-22-23-24-25-26-27-28)	-
Toplam	-	44 GÜN	-

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

Yönetmelik kapsamında; İlimizde egzoz emisyon ölçüm yetki belgesi, istasyonların yerinde incelemesi sonucu İl Müdürlüğümüz tarafından düzenlenmektedir. Egzoz ölçüm pul ve ruhsatları da Müdürlüğümüz kontrolünde istasyonlara verilmektedir.

Günümüze kadar; İlimizde 12 adet sabit, 1 adet gezici Egzoz Ölçüm İstasyona Egzoz Ölçüm Yetki Belgesi verilmiştir.

2015 yılı içerisinde 46.250 adet araca egzoz emisyon pulu verilmiştir.

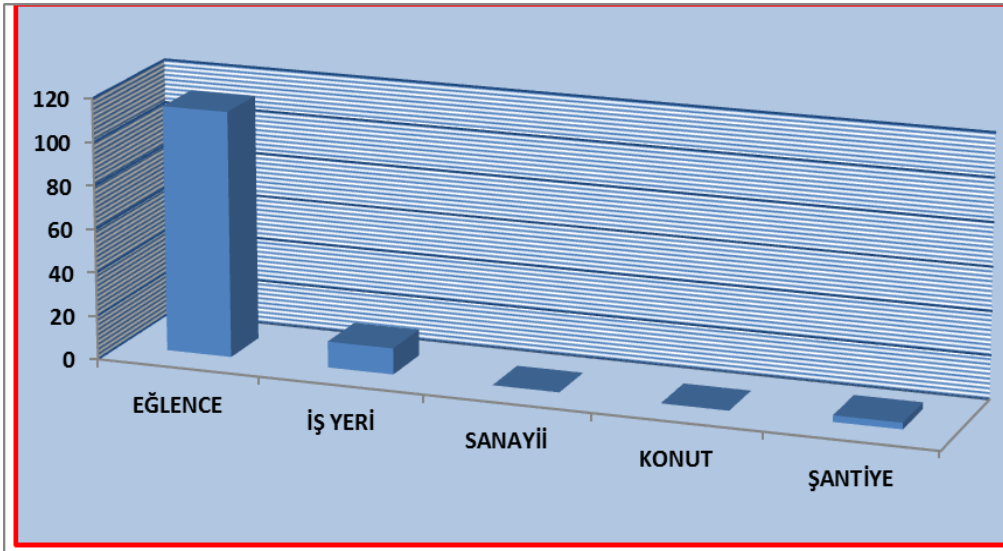
Çizelge A.10 - 2015 Yılında (Çanakkale) İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (TUİK,2016, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
76014	29923	7264	84096	197297					46.250

A.6. Gürültü

Canlı Müzik İzni için işletmelerden Çevresel Gürültü Seviyesi Değerlendirme Raporu istenmekte ve değerlendirilmektedir. Şikayete bağlı denetimler yapılmaktadır. İlimizde çok fazla sayıda eğlence yeri mevcuttur. Gürültü Kirliliği konusunda Belediye Başkanlığına yetki devri yapılmadığı için tüm şikayetler İl Müdürlüğümüze yapılmaktadır.

2015 yılında Alo 181 İhbar hattı ile birlikte toplamda 128 adet gürültü şikayeti yapılmıştır. Bunların 3 adedi şantiye, 12 adedi işyeri, 113 adedi eğlence yerlerine aittir. İl Müdürlüğümüze gelen gürültü şikayetleri konu bazında dağılımı aşağıdaki grafikteki gibidir. Gelen şikayetler için öncelikle şikayetin kaynaklandığı yerler tespit edilerek, şikayete maruz kalan kişi ve işletmelerde ölçüm ve inceleme yapılarak Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında gerekli işlemler yapılmaktadır.

Şekil A.4 – Çanakkale İlinde 2015 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

SEKTÖREL HEDEFLER:

Bakanlığımızca yayımlanan T.C. Ulusal İklim Değişikliği ve Eylem Planı 2011-2023 Raporunda; Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi'nin Temel İlkeleri aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

“Türkiye'nin iklim değişikliğiyle küresel mücadele kapsamında temel amacı, insanlığın ortak kaygısı olan iklim değişikliğini önlemeye yönelik uluslararası taraflarla işbirliği içerisinde, tarafsız ve bilimsel bulgular ışığında ortak akılla belirlenmiş küresel çabalara, sürdürülebilir kalkınma politikalarına uygun olarak, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar prensibi ve Türkiye'nin özel şartları çerçevesinde katılmaktır.

Türkiye'nin temel ilkeler kapsamındaki Stratejik Hedefleri ise Strateji Belgesi'nde aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- BMİDÇS'nin “ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar” ilkesine uygun olarak ve özel koşulları çerçevesinde; iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum politikaları ile önlemlerini, ulusal kalkınma planlarına dâhil etmek,
- Sera gazı emisyonlarının azaltılması gayesiyle geliştirilen küresel politikalar ve önlemlere kendi imkânları ölçüsünde, sürdürülebilir kalkınma ilkeleriyle uyumlaştırılmış kalkınma programını sektöre ugratmadan, sera gazı emisyon artış hızını sınırlayarak katkıda bulunmak,
- Küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltma ve bu etkilere uyum sağlama doğrultusunda, ulusal hazırlık seviyesi ve kapasitesini artırmak; bu çabalarda elde edeceği tecrübe ve kazanımlarını bölge ülkeleri ile paylaşmak, azaltım ve uyuma yönelik ikili ve çok taraflı ortak araştırma projeleri geliştirmek,
  - Kamu, özel sektör, üniversite, sivil toplum kuruluşları gibi tüm kesimlerin ortak çabaları ile tüketim kalıplarının iklim dostu olacak şekilde değiştirilebilmesi için kamuoyu bilincini artırmak,
- Ulusal iklim değişikliği çalışmalarında, bilgi akışını ve paylaşımını artırmak amacıyla bütüncül bir bilgi yönetim sistemini oluşturmaktır.
- Azaltım, uyum, teknoloji transferi ve finansman ana başlıklarındaki küresel stratejik amaçların, tarafların sorumlulukları göz önünde bulundurulması sureti ile tasarlanması ve yürütülmesine uyum sağlamak ve uluslararası faaliyetlerde etkin rol oynamak,
  - Azaltım ve uyum faaliyetlerini yürütebilmek için ihtiyaç duyulan mali kaynaklara erişimi artırmak,
- Mevcut teknoloji ve kalkınma düzeyimiz göz önüne alınarak temiz üretime yönelik araştırma-geliştirme ve inovasyon kapasitesini geliştirmek, bu alanda rekabet ve üretimin artırılmasını sağlayacak ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarını ve teşvik mekanizmalarını oluşturmak,
- İklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapsamındaki faaliyetleri etkin ve sürekli eşgüdüm sağlayarak, şeffaf, katılımcı ve bilimsel çalışmalara dayanan karar alma süreçleri ile geliştirmek,

Bu kapsamda Bakanlığımızca takip edilen, İklim Değişikliği Eylem Planı konusunda yapılması gereken çalışmalara ilişkin resmi yazışmalar ilimizdeki yerel yönetim ve ilgili kuruluşlara iletilmiş olup süreç devam etmektedir.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

-Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında;

Kömür Satış İzni (Yerli ve İthal), Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi ve Kömür Uygunluk Belgesi düzenlenmektedir. Bununla birlikte, ateşçiler standartlara uygun yakma teknikleri konusunda bilgilendirilmekte ve ısınmada kullanılan katı yakıtların standartlara uygunluğunun tespiti için kömür numuneleri alınarak sonucuna göre gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Ayrıca Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Yakıtların İthalatına Dair Dış Ticaret Tebliği hükümlerine göre hazırlanan İthal Yakıtlar Genelgesi kapsamında Sanayi Amaçlı İthal Kömür Uygunluk Belgesi düzenlenmektedir.

Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında; 86 adet Kömür Satış İzin Belgesi verilmiştir.

- Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında; 6 adet Katı Yakıt Satıcı Kayıt Belgesi verilmiştir.

- Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında; 52 adet Sanayi Amaçlı İthal Kömür Uygunluk Belgesi verilmiştir.

-Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği kapsamında;

İlimizde bulunan 3 adet Büyük Yakma Tesisi online ölçümleri düzenli olarak izlenmektedir.1 adet termik santralden şikâyet nedeniyle aktif örnekleme yöntemi kullanılarak hava kalitesi ölçümleri yaptırılmaktadır.

-Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında ;

Emisyon konulu Çevre İzni kapsamında Emisyon uygunluk görüşleri, Valilik tespit raporları hazırlanmakta, Emisyon raporları değerlendirilmekte ve şikâyetlere bağlı denetimler gerçekleştirilmektedir.

- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında ..... adet Emisyon Uygunluk görüşü verilmiştir.

- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında ..... adet Emisyon Valilik Tespit Raporu hazırlanmıştır.

İlimizdeki 6 adet tesisten Sürekli Emisyon Ölçüm sistemleri fizibilite raporları istenmiş olup, 5 adet tesisin Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliği kapsamında fizibilite raporları onaylanmıştır ve bu tesislerden 3 tanesinde KGS2 ölçümleri tamamlanmıştır.

-Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında;

İlimizde hava kalitesinin ölçülmesi amacıyla 1 adet Merkez İlçede, 1 adet Çan İlçesinde, 1 adette Çardak Beldesinde olmak üzere 3 adet Hava Kalitesi ölçüm İstasyonu bulunmaktadır. Ölçüm istasyon verileri değerlendirildiğinde Çanakkale-Merkez ilçe hava kalitesi değerlerinin (SO₂ ve PM₁₀) yıllar bazında azalma yönünde bir eğim gösterdiği ve son yıllarda sınır değerleri aşan gün sayısının olmadığı tespit edilmiştir.

- Çanakkale Lapseki-Çardak istasyon verileri 2013-2014 yılı değerleri incelendiğinde kırsal alanda olduğu için herhangi bir Hava Kirliliği değeri tespit edilmemiştir.
- Çanakkale-Çan istasyonu hava kalitesi değerleri incelendiğinde özellikle kış ayları döneminde SO₂ emisyon değerlerinin eşik değerleri aştığı ve insan sağlığını tehdit edici boyutlara ulaştığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili olarak Çanakkale İli Temiz Hava Eylem Planı hazırlanarak 31.10.2014 tarih ve 05 Nolu İl Mahalli Çevre Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Kaynaklar: TUIK, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2015, Çanakkale Temiz Hava Eylem Planı 2014, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Akarsular: Çanakkale İlinin akarsuları ; Bayramdere, Büyükdere, Çınardere, Kavak Çayı, Agonya, Sarıçay, Tayfur Dere, Umurbey Çayı, Koca Çay, Kara Menderes Çayı ve Tuzla Çayı'dır.

Çizelge B.11 – Çanakkale İlinin Akarsuları (DSİ 25.Bölge Müdürlüğü, 2016)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Max. Debisi (m ³ /sn)	Doğduğu yer	Döküldüğü yer
Kara Menderes Çayı	109	109	1530	Kazdağı	Marmara Denizi
Tuzla Çayı	80	80	1400	Kırburun	Ege Denizi
Sarıçay	40	40	1300	Küçükburun	Çanakkale boğazı
Kocabaş Çayı	84	84	1345	Kaynarca	Marmara Denizi
Mıhlı Çayı	28	12	75	Kazdağı	Edremit Körfezi
Kavak Çayı	50	18	1100	Ballı	Saroz Körfezi
Bayramdere	11	11	1,123 ortalama	Taşlıburun	Marmara Denizi
Büyükdere	10	10	1,048 ortalama	Genişdağ	Kaleköy
Çınardere	28	28	0,791 ortalama	Sisalandağı	Marmara Denizi
Tayfurdere	19	19		Ağılyeri	Çanakkale Boğazı
Umurbey Çayı	22	22	16,677 ortalama	Avcı Tepesi	Çanakkale Boğazı
Kocaçay	62	62	4,584 ortalama	Bardakçı	Kocabaş Çayı
Agonya Çayı	148	70	2,304 ortalama	Katrandağı	Ortaca

Eğer mevcut ise, İlin akarsularında bulunan balık çiftliklerinden söz edilmelidir (konum, üretim çeşidi ve kapasite).

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çanakkale il merkezinin içme suyu Atikhisar Barajı'ndan sağlanmaktadır. Barajdan gelen su, Çanakkale Belediyesi arıtma tesislerinde ileri bir arıtmadan geçirilerek şehre verilmektedir. İl

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

genelinde 494 memba, 32 keson kuyu ve 102 adet sondaj kuyusu içme suyu kaynağı olarak Çanakkale İli'nde yaşayanların su ihtiyacını karşılamaktadır.

Çizelge B.12 - Çanakkale ilinde Mevcut Sulama Göletleri (DSİ 25.Bölge Müdürlüğü, 2016)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, hm ³	Sulama Alanı (net), ha	Bitiş yılı	Kullanım Amacı
Atikhisar Barajı	Zonlu toprak dolgu	9,22	3069	1975	Sulama + taşkın + içme suyu
Gökçeada Zeytinli barajı	Zonlu toprak dolgu	14,48	700	1984	Sulama + içe suyu
Bayramiç Barajı	Toprak Dolgu	86,50	16437	1975	Sulama + enerji + içme suyu
Bakacak Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	136	9000	2000	Sulama
Tayfur Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	5,712		1985	İçme suyu
Umurbey Barajı	Kil çekirdekli kum-çakıl, kaya dolgu	52,694	3661	2008	Sulama
Ayvacık Barajı	Kil çekirdekli kum-çakıl, kaya dolgu	39	3368	2008	Sulama + içme suyu
Taşoluk barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	88	9352	2009	Sulama
Bayramdere Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	18,45	1050	2010	Sulama + içme suyu
Yenice - Gönen Barajı (Gövde İl Sınırları Dışında)	Kil çekirdek, kaya dolgu	227,04	20515	1997	Sulama + Enerji + içme
Uzun hıızrlı göleti	Kil çekirdek, kaya dolgu	4,9	319	1966	Sulama
Koyunyeri göleti	Homojen dolgu	2,9	423	1988	Sulama
Fındıklı göleti	Homojen dolgu	0,85	69	1990	sulama
Alpagut göleti	Homojen dolgu	1,85	214	1990	Sulama
Uluköy göleti	Homojen dolgu	2,9	303	1993	Sulama
Küçüklü göleti	Homojen dolgu	5,92	800	1998	Sulama
Kozçeşme göleti	Homojen dolgu	4,24	739	1999	Sulama
İntepe göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	0,67	114	2008	sulama
Kayatepe göleti	Homojen dolgu	1,3	307	2008	Sulama
Yenice Çınar göleti	Homojen dolgu	0,73	168	2009	Sulama
Tavaklı Alemşah göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,85	147	2006	Sulama
Örenli göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,17	198	2006	Sulama
Çan karakoca göleti	Homojen dolgu	1,72	323	2011	Sulama
Biga Ayıtdere göleti	Kil çekirdek toprak dolgu	6,78	1157	2010	Sulama
Hamdibey Asar göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	3,56	870	2011	Sulama
Beybaşı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,52	87	2013	Sulama
Biga Hacıpehlivanlı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,94	180	2012	Sulama
Çan Altıkulaç göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	3,3	532	2012	Sulama

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Ezine Akçin göleti	Toprak dolgu	10,298	820	2011	Sulama
Biga Kaynarca göleti	Homojen dolgu	18,51	2045	2011	Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

İl genelinde yeraltı sularının bulunduğu ovalık bölgeler 749 km² lik bir alan kaplamaktadır. Bu ovalık alanlarda yeraltı suyu işletme rezervi 66,5 hm³/yıl civarında olup, emniyetli olarak çekilebilir yıllık su miktarı ise 88 hm³ dolaylarındadır.

Gelibolu Yarımadasında yer alan ovalarda bulunan yeraltı suyu drenajı akarsu yataklarının kuru olması nedeniyle denize doğru toplam 12,5 hm³/yıl civarında olmaktadır. (Kaynak: Çanakkale Çevre Durum Raporu 2006-2007)

Çizelge B.13 – Çanakkale ilinin Yeraltı Suyu Potansiyeli (DSİ 25.Bölge Müdürlüğü, 2016)

Kaynağın ismi	hm ³ /yıl
Bayramiç – Evciler – Ayazma Kaynağı	50,08
Yenice Çınar K.	0,409
Yenice – Ilıca K.	1,04
Geyikli – Pınarbaşı – Kırkgözler K.	0,63

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE
ECEBAT	GELİBOLU	GÖKÇEADA	YENİCE	YENİCE	BİGA	BAYRAMIÇ
K.Anafartalar	Tayfur	DSİ Balıkesir	Kalkım	Merkez	Savaştepe	Türkmenli
Marmara	Marmara	Marmara	Marmara	Marmara	Marmara	Kuzey Ege
Anafartalar	Ecebat	Gökçeada	Kalkım	Kalkım	Savaştepe Köyü	Bayramiç
Kumtaşı	Alüvyon+ Neojen	Alüvyon+Neojen tortullar	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen	Alüvyon
Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel
	Çamurdan girilemedi				çamurdan girilemedi	-7.59
Artezyan	-1.60	-2.60	-1.55	-2.96	-1.18	-5.54
Artezyan	-2.04		-1.80	-4.91	-0.89	-5.17
Artezyan	-2.40		-1.35	-3.86	-0.95	-6.81

ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE
EZİNE	EZİNE	EZİNE-GEYİKLİ	EZİNE-GEYİKLİ	BOZCAADA	BOZCAADA	GÖKÇEADA
Kumkale	Orm.Fidanlığı	Çamoba	Çamoba	Bozcaada	Bozcaada	DSİ Bahçesi
Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Kuzey Ege	Marmara
Kumkale	Ezine	Geyikli	Geyikli			
Alüvyon+Neojen	Alüvyon	Alüvyon+Neojen	Alüvyon+Neojen	Neojen	Şist	
Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel	Manuel
	-6.04	-9.33	-4.48	-31.72	-4.75	
-0.97	-4.51	-3.95	-0.61			-2.60
-2.26	-5.15	-10.40	-4.68	-28.65		
-2.80	-5.29	-6.30	-2.86			

B.1.2.2 Jeotermal Kaynaklar:

İlimizde bulunan jeotermal kaynak ve bulunduğu yerlere ilişkin bilgiler tablodaki gibidir. İlin zengin kaplıca kaynakları içerisinde en önemli olarak Ezine ilçesi kıyı kesimine yakın durumda bulunan Kestanbol Kaplıcaları yer almaktadır. Kestanbol Kaplıcaları haricinde diğer kaplıca kaynakları yerel imkanlarla işletilmektedir.(Çanakkale İl Çevre Durum Raporu, 2006-2007) Başlıca jeotermal kaynaklar aşağıda verilmektedir.

1.Tuzla Jeotermal Santrali:

Çanakkale ili, Ayvacık ilçesi sınırları içinde, Tuzla mevkiinde yer alan Tuzla Jeotermal Santrali, ilk etapta 7,5 MWe kurulu gücünde ve yıllık ortalama 51.000.000 kWh enerji üretim kapasitesine sahip olacak şekilde tasarlanmıştır.

Üretim tesisine ilişkin bilgiler

İli : Çanakkale

İlçesi : Ayvacık

Mevkii : Tuzla

Tesis tipi : Yenilenebilir

Enerji kaynağı : Jeotermal

Ünite kurulu gücü : 7,5 MW

Ünite sayısı : 1 adet

Tesis toplam kurulu gücü : 7,5 MW

Öngörülen ortalama yıllık üretim miktarı : 63.000.000 kWh

Sisteme bağlantı noktası ve gerilim seviyeleri : Tuzla KÖK-Ayvacık DM üzerinden Ezine TM 33 kV

Tesis tamamlanma süresi : 64 ay 18 gün

Tesis tamamlanma tarihi : 29/09/2009

2.Hıdırlar Kaynağı:

Yenice ilçesi Hıdırlar Köyünün batısında yer almaktadır. 7 adet kaynak vardır. Suların sıcaklığı 84 C⁰ debileri yaklaşık 3,2 l/s dir. MTA tarafından yapılan 1 adet sondaj vardır.

Tarih : 1985

Derinlik (m) : 380

Sıcaklık (o C) : 58

Debi (l/s) : 0,5

Kaynaklar , fluorür içeren mineralce fakir sıcak sular sınıfına girer.Kaynakların kaptajı vardır. Banyo amaçlı kullanılmaktadır. Hıdırlar İlçasının Kuzeydoğusunda yer alan bir başka kaynak grubu vardır. Kaynağın sıcaklığı 40 C⁰, debisi 4 l/s dir.

3.Uyuz Kaynağı:

Yenice Hıdırlar İlçasının yaklaşık 800 m kadar batısında yer alır. Kaynağın sıcaklığı 46.2 oC, debisi 0,25 l/s dir. Kaynağın kaptajı yoktur.

4.Kocabaşlar Kaynağı:

Lapseki İlçesinin Kocabaşlar Köyünün 300 m güneyindedir. Sıcaklığı 38 C⁰, debisi 0,35 l/s dir.Fluorür içeren, mineralce fakir sıcak su sınıfına girmektedir. Kaptajı vardır. Kaplıca amaçlı olarak ilkel şartlarda kullanılmaktadır.

5.Kestanbol Kaynağı:

Ezine ilçesinin 18 km güney batısındadır. 2 adet kaynak vardır. Kaynakların sıcaklıkları 64 ve 73 oC dir. Toplam debi ise 5 l/s dir sular , flourür içeren sodyumlu klorürlü termal tuzla suyu özelliğindedir. Etrafında tuz çökelimleri vardır. Kestanbol'da MTA tarafından yapılan 1 adet sıcak su sondajı vardır.

Tarih : 1975

Derinlik (m) : 290

Sıcaklık (o C): 75

Debi (l/s) : 25

Kaynağın kaptajı yapılmıştır. Bir tesis bulunmakta olup, halka hizmet etmektedir. Ayrıca sıcak su, sera ısıtımında da kullanılmaktadır.

6.Akçakeçili Kaynağı:

Ezine İlçesi Akçakeçili Köyünün 1 Km kadar güneybatısındadır. Kaynak dere kenarından çıktığı için dere suyuna karışmaktadır. Sıcaklık 40 C⁰, debi yaklaşık 1 l/sn dir. Kaynak sodyumlu, klorürlü termal tuzla suyu özelliğindedir. Etrafında tuz çökelimleri vardır. Tesis yoktur.

7.Ozancık Kaynağı:

Çan ilçesi Bardakçılar Köyünün güneybatısında yer alır. 7 adet kaynak saptanmıştır. Kaynakların sıcaklıkları 54-60 oC arasındadır. Toplam debi 2 l/s dir. Sular , fluorür içeren, sodyumlu, kalsiyumlu , sülfatlı sıcak sular sınıfına girer. Kaptajları vardır. Ilıcada bir küçük bir motel halka hizmet vermektedir.

8.Ilıcalan Kaynakları Kara Ilıca (Tepeköy):

Etili-Ilıcalan Kaynakları , Çan İlçesi Etili Beldesinin kuzeybatısında yer alır. 3 adet kaynak saptanmıştır. Sıcaklıkları 32 C⁰ debileri 0,35 l/s dir.Kara Ilıca Etili Beldesinin güneydoğusunda bulunur. 4 adet kaynak tespit edilmiştir. Sıcaklıkları 32 C⁰ debileri 0,35 l/s dir. Her iki sıcak suda fluorür içeren, sodyumlu, kalsiyumlu sülfatlı sıcak sular sınıfına girer . Burada da ılıca tesisleri bulunmaktadır.

9.Çan Jeotermal Alanı-Pazarköy Kaynağı:

Çan İlçesinin içinde yer almaktadır. Sıcak su pompa ile çekilerek kaplıca tesislerine verilmektedir. Sıcaklıkları 47 oC, kaplıcadaki debisi ise 0,3 l/s 'dir. E.İ.E 2 adet sıcak su kuyusu açmıştır.Bu kuyulardan elde edilen sıcak suların debisi 8 l/s dir. Ayrıca MTA'nın yapmış olduğu sondajlar bulunmaktadır. Bu sondajlara ait veriler aşağıda verilmiştir.

10.Kırkgeçit Kaynağı:

Biga İlçesine 20 km mesafededir. Beş adet kaynak vardır. Kaynakların sıcaklıkları 52-60 oC arasında değişmektedir. Toplam Debi 5 l/s dir. Florür içeren mineralce fakir sıcaksu sınıfına girer . Ilıca , uygun sıcaklık ve debisi ile halka hizmet vermektedir.

11.Külcüler Kaynağı:

Bayramiç ilçesi Külcüler Köyünün yaklaşık 3 km kadar GB'sında 3 adet kaynak vardır. Kaynaklar 34-35 0C sıcaklığa sahip olup toplam debi 1 l/s dir. Kaynaklar flörür içeren , minarelce fakir sıcaksu sınıfına girer .

12.Küçükçetmi Kaynağı:

Ayvacık İlçesi, Küçükçetmi köyünün 1,5-2 Km Kuzeydoğusunda yer almaktadır. 2 adet kaynak vardır. Kaynaklar 40-42 C⁰ sıcaklıkta , 2,5-4 l/s debidedir. Fluorür içeren mineralce fakir termal sular sınıfına

girer. Kaynaklar kaplıcada kullanılmaktadır. (<http://www.canakkaleili.com/category/jeotermal-enerji-kaynaklari>)

B.1.3. Denizler

Çanakkale kuzeyinde ve kuzeydoğusunda, Marmara Denizi ve Çanakkale Boğazı, güneybatı da ise Ege Denizi ile çevrilidir. Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı'nın iki katıdır ve en dar yeri orta tarafında 1300 m'dir. Burası güneyde Çanakkale kenti kuzeyde Kilitbahir'in olduğu yerdir. Boğazın en geniş yeri 7 km, uzunluğu 60 km'dir. En derin noktasının derinliği 167 metre olan boğazın ortalama derinliği 65 metredir. Batı yakasını Gelibolu Yarımadası, doğu kıyılarını Biga Yarımadası oluşturur.

Batıdan boğaza girilirse Rumeli kıyısı boyunca Seddülbahir, Kirte, Kilitbahir, Eceabat, Boğalı, Büyük Anafarta, Kumköy, Uzundere, Küçük Anafarta, Cumalı, Bayırköy, Burgaz, Gelibolu, Yeniköy ana yerleşimleri görülecektir. Anadolu tarafında ise Kumkale, Erenköy, Kuzuköy, Çanakkale, Nara, Yapıldak, Bergos, Lapseki, Çardak yerleşimleri vardır. Boğazın Rumeli kıyısı Tekeburun'dan Çankaya burnuna, Anadolu kıyısı Kumkale burnundan Çardak'a uzanır.(wikipeida.org)

İlimizde mavi bayraklı toplam 10 plaj bulunmakta olup, mavi bayraklı marina bulunmamaktadır. (1)
Mavi Bayraklı Plaj Sayısı: 10
Mavi Bayraklı Marina Sayısı: 0
Mavi Bayraklı Yat Sayısı: 0

Şekil B.5 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı itibariyle Mavi Bayrak Almış Plaj ve Marinaların Sayısı
Kaynak : <http://www.mavibayrak.org.tr> (1) , Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016

Kategori	İl	İlçe /Belde/Köy	Plaj Adı
Plaj	Çanakkale	Ayvacık /Behramkale Köyü	Assos Eden Garden Hotel
Plaj	Çanakkale	Ayvacık /Behramkale Köyü	Assos Eden Beach Hotel
Plaj	Çanakkale	Ayvacık /Behramkale Köyü	Assos Nazlıhan Otel
Plaj	Çanakkale	Ayvacık /Küçükkuşu Beldesi	Club Hotel Gültür
Plaj	Çanakkale	Ayvacık/Behramkale Köyü	Club Albena
Plaj	Çanakkale	Ayvacık/Behramkale Köyü	Assos Park Hotel
Plaj	Çanakkale	Ayvacık /Küçükkuşu Beldesi	Palace Hotel Olive Odore
Plaj	Çanakkale	Ayvacık /Küçükkuşu Beldesi	Club Hotel Gültür
Plaj	Çanakkale	Biga /Karabiga Beldesi	Karabiga Belediyesi
Plaj	Çanakkale	Merkez	Çanakkale Belediyesi Barış Plajı

İlimizde deniz üzerinde kurulu balık çiftliği bulunmamaktadır. Gölet ve akarsu kaynakları üzerinde su ürünleri yetiştiriciliği yapılmaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik ve Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliklerinin yürürlüğe girmesine müteakip kapsamında yeraltı suyu ve yüzey suyu kalitesine ilişkin yetki Orman ve Su İşleri Bakanlığında bulunmakta olup herhangi bir ölçüm ve analiz bulunmamaktadır.

Çizelge B.14 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları (Kaynak, yıl)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

* Bu kısım ile ilgili veri bulunmamaktadır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Sıra No	İL/İLÇE	Münferit Sanayi Adı	Atıksu Miktarı (m ³ /Gün)	ARITMA TESİS DURUMU										
				VAR					YOK					
				AAT Kapasitesi (m ³ /Gün)	Deşarj Yeri (Havzası)	Aritma Türü			İhale Aş.	Proje Aş.	İnş. Aş.	Belediye Kan.	Diğer	
						Fiziksel	Kıymasal	Biyo-lojik						
01	Ç.KALE/MERKEZ	Çanakkale Liman İşletmesi	20	20	Marmara	X	X	X						
02	Ç.KALE/EZİNE	Buldersan Deri (Faal Değil)	250	250	Kuzey Ege	X	X	X						
03	Ç.KALE/EZİNE	Taş Deri San.(Faal Değil)	100	100	Kuzey Ege	X	X	X						
04	Ç.KALE/EZİNE	Gençdoğan Dericilik San.Tic.A.Ş.(Faal Değil)	100	100	Kuzey Ege	X	X	X						
05	Ç.KALE/BİGA	Biga Tabaklar Odası	1500	1500	Marmara	X	x	X						
06	Ç.KALE/BİGA	Biga Belediye Mezbahası	200	200	Marmara	X		x						
07	Ç.KALE/MERKEZ	Trutaş A.Ş. (Faal Değil)	1500	1500	Marmara									
08	Ç.KALE/ÇAN	Kalevit Saniter Ser. A.Ş. (Kaleseramik San. A. Ş. Devroldu.)	100	100	Marmara		X							
09	Ç.KALE/ÇAN	Kaleseramik San A.Ş.	3700	3700	Marmara	X		X						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

10	Ç.KALE/ÇAN	Kaleseramik San A.Ş.	75	75	Marmara	X		X						
11	Ç.KALE/ÇAN	Kalemeden A.Ş.	120	120	Marmara	X								
12	Ç.KALE/ECEABAT	Amati Bosforo Su Ürün. (Faal Değil)	600	600	Marmara	X		X						
13	Ç.KALE/YENİCE	Burcu Gıda Konservcilik	1140	1140	Marmara	X		X						
14	Ç.KALE/BAYRAMIÇ	Çevikler Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X						
15	Ç.KALE/EZİNE	Peymar Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X						
16	Ç.KALE/YENİCE	Yenice Gıda (BİLGEM)	1000	1000	Marmara	X							Kanalizasy ona bağlı	
17	Ç.KALE/LAPSEKİ	Ulubay Su Ürünleri	450	450	Marmara	x		X						
18	Ç.KALE/BİGA	Demko Benzer Konservcilik	4000	4000	Marmara	X		X						
19	Ç.KALE/BİGA	PGT	1000	1000	Marmara	X								
20	Ç.KALE/YENİCE	Güre Gıda Turizm	200	200	Marmara	X		X						
21	Ç.KALE/EZİNE	Çamlıcalı Süt Ürünleri (Faal Değil)	50	50	Kuzey Ege	X		X						
22	Ç.KALE/EZİNE	Akçansa Çim. Ana Saha Yağ Kapanı	80	80	Kuzey Ege	X								
23	Ç.KALE/EZİNE	Akçansa Çim. Ana Saha Ekşiler Yağ Kapanı	80	80	Kuzey Ege	X								
24	Ç.KALE/EZİNE	Akçansa Çim. Sahil TesisiYağ Kapanı	80	80	Kuzey Ege	X								
25	Ç.KALE/BAYRAMIÇ	Tahsildaroğlu Süt Ürün.	2000	2000	Kuzey Ege	X		X						
26	Ç.KALE/EZİNE	Sezgin Otomotiv San.	50	50	Kuzey Ege	X	x	X						
28	Ç.KALE/AYVACIK	CENGİZ YANMAZ	50	50	Kuzey Ege								X	
29	Ç.KALE/LAPSEKİ	Alakaşlar Süt	50	50	Marmara	X		X					X	

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

		Ürünleri													
30	Ç.KALE/EZİNE	Özsoylar Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X							
31	Ç.KALE/EZİNE	Bergaz Gıda Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X							
32	Ç.KALE/EZİNE	Yükseller Süt Ürünleri	20	20	Kuzey Ege	X		X							
33	Ç.KALE/EZİNE	Cey-San Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X							
34	Ç.KALE/EZİNE	Salih Kahraman Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	x		x							
35	Ç.KALE/EZİNE	Kaşıkçıoğlu Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X					x		
36	Ç.KALE/EZİNE	Çetinkaya Süt Ürünleri	50	50	Kuzey Ege	X		X							
37	Ç.KALE/BİGA	Necmi ŞANLI Çadır Branda	20	20	Marmara	X		X							
38	Ç.KALE/BİGA	İÇDAŞ A.Ş. II.Haddehane	200.000	200.000	Marmara	X		X							
39	Ç.KALE/BİGA	İÇDAŞ A.Ş. (Enerji I-II-III)	1.500.000	1.500.000	Marmara	X	X	X							
40	Ç.KALE/BİGA	İÇDAŞ A.Ş. I.Haddehane	192.000	192.000	Marmara	X		X							
41	Ç.KALE/ÇAN	18 Mart Çan Termik Sant.	80	80	Marmara	X		X							
42	Ç.KALE/ÇAN	18 Mart Çan Termik Sant.	40	40	Marmara	X	X	X							
43	Ç.KALE/EZİNE	Enerjisa A.Ş.	10	10	Kuzey Ege	X		X							
44	Ç.KALE/BİGA	Omya Maden (Evsel AAT)	20	20	Marmara			X							
45	Ç.KALE/GELİBOLU	Gelibolu Gemi İnş. San. A.Ş.	40	40	Marmara	X		X							
46	Ç.KALE/ECEABAT	OR GIDA	50	50	Marmara	X		X							
47	Ç.KALE/BİGA	DOĞTAŞ A.Ş.	200	200	Marmara	X		X							
48	Ç.KALE/EZİNE	Ataol Peynircilik	20	20	Kuzey Ege	X		X							
49	Ç.KALE/BAYRAMIÇ	RK Süt Ürün.	2000	2000	Kuzey Ege								X		
50	Ç.KALE/AYVACIK	Gürrem Süt	60	60	Kuzey Ege	X		X							

Faaliyeti Durdurdu

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

		Ürünleri													
51	Ç.KALE/MERKEZ	Yeni Truva Tur. Pet. Ve Pet.Ürün.Nak. Gıda İnş.San.Tic.Ltd. Şti.	50	50	Kuzey Ege	X		X							
52	Ç.KALE/MERKEZ	Miller Oto San. Ve Tic.A.Ş.	32	32	Kuzey Ege	X		X							
53	Ç.KALE/ÇAN	Etili Seramik İnş. San. Ve Tic.Ltd.Şti.	25	25	Marmara	X		X							
54	Ç.KALE/YENİCE	Akdeniz Yaş Gıda ve Konservecilik San. veTic. Ltd. Şti.	157	157	Marmara	X	X	X							
55	Ç.KALE/BİGA	Cenal Elektrik Üretim A.Ş.	400	400	Marmara	X		X							
56	Ç.KALE/GELİBOLU	Tabaklar Petrol ve Ürünleri Otomotiv Tic. San. Ltd. Şti. Shell 2-Merkez	50	50	Marmara	X		X							
57	Ç.KALE/Gelibolu	Eceabat Süt Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti.	100	100	Marmara	x	x	x							
58	Ç.KALE/MERKEZ	Dardanel Önentaş Gıda San. A. Ş.	500	500	Marmara	x	x	x							
59	Ç.KALE/ECEABAT	Vinero Bağcılık San. Ve Tic. A. Ş.	38	38	Marmara	x		x							
60	Ç.KALE/YENİCE	Akdeniz Yaş Gıda ve Konservecilik San. Ve Tic. Ltd. Şti.	157	157	Marmara	x	x	x							
61	Ç.KALE/ÇAN	Hasceylanoglu Peynircilik Gıda San. Tic. Ltd. Şti.	50	50		X	X	X							

(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

B.3.1.2. Eysel Kaynaklar

İlimiz sınırları içindeki birçok yerleşim merkezinin evsel atık sularının doğrudan veya dolaylı olarak alıcı su ortamına verilmesi sonucu su kaynaklarımız önemli bir kirlilik tehdidi altında kalmaktadır. Ayvacık, Eceabat, Kepez, Umurbey, Geyikli, Gümüşçay, Karabiga, Mahmudiye, Küçükkuşu, Biga, Çanakkale Merkez, Bayramiç, Yenice, Belediyelerinde atıksu arıtma tesisleri bulunmaktadır. Gelibolu ve Çan Belediyesi atıksu arıtma tesisi inşaatları tamamlanmış olup 2015 yılında devreye alınacaktır. Kavakköy Belde Belediyesinin atıksu arıtma tesisi inşaatı devam etmektedir.

Çizelge B.7 Çanakkale İl Eysel Atıksu Arıtma Tesis Durumu Tablosu (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

Sıra No	İL/İLÇE	Turizm Tesisleri/Yazlık Tatil Siteleri	Atıksu Miktarı (m ³ /Gün)	ARITMA TESİS DURUMU										
				VAR			YOK							
				AAT Kapasitesi (m ³ /Gün)	Deşarj Yeri (Havzası)	Arıtma Türü			İhale Aş.	Proje Aş.	İnş. Aş.	Belediye Kan.	Diğer	
						Fiz.	Kırm	Bio.						
01	Ç.KALE/GELİBOLU	Gallipoli Otel			Marmara									
02	Ç.KALE/	Erdem Turizm Ltd.Şti.						X						
03	Ç.KALE/	K.K.K'LİĞİ Yıldırım Kışlası	750	750				x						
04	Ç.KALE/	K.K.K'LİĞİ Kemal D. Kışlası	1500	1500										
05	Ç.KALE/	Martı Konut Yapı Koop.	400	400				X						
06	Ç.KALE/	Bizimkent Sitesi	200	200		X		X						
07	Ç.KALE/GELİBOLU	Nişantepe Evleri	40	40	Marmara	X		X						
08	Ç.KALE/GELİBOLU	S.S. Hürkent Yapı Koop.	40	40	Marmara	X		X						
09	Ç.KALE/GELİBOLU	S.S. Derya Tatil Sitesi	50	50	Marmara	X		X						
10	Ç.KALE/	Ozanlar Tatil Sitesi	200	200		X		X						
11	Ç.KALE/GELİBOLU	Yusufoğlu Kardeşler	40	40	Marmara	X		X						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

		Sitesi												
12	Ç.KALE/	Erenler Sitesi	240	240	Marmara	X		X						
13	Ç.KALE/GELİBOLU	TH. S.S. Saroz Erenler Sitesi	240	240	Marmara	X		X						
14	Ç.KALE/GELİBOLU	Dostlar Sitesi	80	80	Marmara	X		X						
15	Ç.KALE/GELİBOLU	Üniversiteliler Sitesi	60	60	Marmara	X		X						
16	Ç.KALE/GELİBOLU	Körfez Villaları	60	60	Marmara	X								
17	Ç.KALE/GELİBOLU	Kırkıreliler Sitesi	100	100	Marmara	x		x						
18	Ç.KALE/GELİBOLU	Saroz İnşaat Tic.Ltd.Şti.	40	40	Marmara	x		x						
19	Ç.KALE/GELİBOLU	Orkide Sitesi	100	100	Marmara	X								
20	Ç.KALE/GELİBOLU	Tayf Evleri	50	50	Marmara	X		X						
21	Ç.KALE/GELİBOLU	Kadıköy Konut Yapı Koop.	50	50	Kuzey Ege	X		X						
22	Ç.KALE/GELİBOLU	Gebze Güzelkent Yapı Koop.	20	20	Marmara	X								
23	Ç.KALE/GELİBOLU	Seyret Sitesi	60	60	Marmara	X								
24	Ç.KALE/GELİBOLU	S.S. Aydın Yazlık Konut Koop.	30	30	Marmara	X		X						
25	Ç.KALE/GELİBOLU	Kadıköy Sitesi	2000	2000	Kuzey Ege	X		X						
26	Ç.KALE/GELİBOLU	Mavi Saroz Akasya Sitesi	20	20	Kuzey Ege	X								
27	Ç.KALE/GELİBOLU	Barış Sitesi	50	50	Kuzey Ege	X		X						
28	Ç.KALE/GELİBOLU	Gebzeliler Sitesi	50	50	Kuzey Ege								X	
29	Ç.KALE/Gelibolu	BOSAS Sitesi	100	100	Marmara	X		X						
30	Ç.KALE/EZİNE	Megakent	50	50	Kuzey Ege	X		X						
31	Ç.KALE/GELİBOLU	Hürkent Sitesi	50	50	Kuzey Ege	X		X						
32	Ç.KALE/GELİBOLU	Yusufoğlu Sitesi	20	20	Marmara	X		X						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

33	Ç.KALE/	Boğazkent Tatil Sitesi	50	50	Kuzey Ege	X		X						
34	Ç.KALE/	Fatih Sitesi	50	50	Kuzey Ege	X		X						
35	Ç.KALE/	Anamar Tatil Sitesi	50	50	Kuzey Ege	X		X						
36	Ç.KALE/GELİBOLU	Martı Sitesi	50	50	Kuzey Ege	X		X						
37	Ç.KALE/	Deniz Sitesi	20	20	Marmara	X		X						
38	Ç.KALE/BİGA	H.Akif Terzioğlu Şefkat Yuvası Vakfı	120	120	Marmara	X		X						
39	Ç.KALE/MERKEZ	S.S. Bahçeşehir Konut Yapı Koop.	50	50	Kuzey Ege									
40	Ç.KALE/GELİBOLU	S.S. Öğretmenler Yazlık Konut Koop.	30.4	30.4	Marmara	X		X						
41	Ç.KALE/GELİBOLU	S.S. Umutkent Yazlık Konut Koop.	34.4	34.4	Marmara	X		X						
42	Ç.KALE/MERKEZ	İda Sitesi Evleri	20	20	Kuzey Ege	X		X						
43	Ç.KALE/MERKEZ	18 Mart Üni. Dardanos Yerleşkesi	400	400	Kuzey Ege	X		X						
44	Ç.KALE/GELİBOLU	Altınyaka Yazlık Sitesi	96	96	Marmara	X		X						
45	Ç.KALE/MERKEZ	Akarsu Villaları Sitesi	40	40	Kuzey Ege	X		X						
46	Ç.KALE/BİGA	Biga İİBF AĞAKÖY YERLEŞKESİ	400	400	Marmara	X		X						
47	Ç.KALE/GELİBOLU	Mavi Çam Tur. Gel. Yapı Kooperatifi	30	30	Marmara	X		X						
48	Ç.KALE/LAPSEKİ	Ordonat Grup Komutanlığı	60	60	Marmara	X		X						
49	Ç.KALE/BİGA	Biga YURTKUR Öğrenci Yurdu	75	75	Marmara	X		X						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

50	Ç.KALE/AYVACIK	Dedeoğlu Turz. Ve İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	50	50	Marmara	x		x						
51	Ç.KALE/AYVACIK	Can Turz. Seyahat ve Tic. Ltd. Şti.(Assos Oleas Hotel)	40	40	Kuzey Ege Havzası	x		x						
52	Ç. KALE/AYVACIK	Club Hotel Kanara	40	40	Kuzey Ege Havzası			x						
53	Ç.KALE/AYVACIK	İda Costa Hotel	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
54	Ç.KALE/AYVACIK	Troya İma Sitesi	34	34	Kuzey Ege Havzası	x		x						
55	Ç.KALE/AYVACIK	Assos Barbarossa Hotel	60	60	Kuzey Ege Havzası	x		x						
56	Ç.KALE/GELİBOLU	Bosas Tatil Sitesi	100	100	Marmara Havzası	x		x						
57	Ç.KALE/BİGA	S.S. Denizati Sitesi İşlt. Koop.	400	400	Marmara Havzası			x						
58	Ç.KALE/AYVACIK	Eden Gardens	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
59	Ç.KALE/AYVACIK	Eden Beach	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
60	Ç.KALE/AYVACIK	Nazlıhan Otel	15	50	Kuzey Ege Havzası			x						
61	Ç.KALE/AYVACIK	Akarsu Otel	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
62	Ç.KALE/AYVACIK	Albena Otel	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
63	Ç.KALE/AYVACIK	Assos Kervansaray Otel	18		Kuzey Ege Havzası			x						
64	Ç.KALE/ECEABAT	Gelibolu Milli Parklar Tant. Merkezi	100	100	Marmara Havzası			x						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

65	Ç.KALE/ECEABAT	Kum Otel	80	80	Marmara Havzası			x						
66	Ç.KALE/ECEABAT	Abide Motel	15	15	Marmara Havzası			x						
67	Ç.KALE/MERKEZ	İda Kale Resort Hotel	50	50	Marmara Havzası			X						
68	Ç. KALE/MERKEZ	Ufuk Konut Yapı Koop.	20	20	Marmara Havzası			x						
69	Ç.KALE/MERKEZ	Jandarma Eğitim Kampı	400	400	Marmara Havzası			x						
70	Ç.KALE/MERKEZ	İris Otel	50	50	Marmara Havzası			x						
71	Ç.KALE/MERKEZ	Tusan Otel	50	50	Marmara Havzası			x						
72	Ç.KALE/MERKEZ	Çanlıbel Sitesi	100	100	Marmara Havzası			x						
73	Ç.KALE/MERKEZ	Tesko kipa	45	45	Marmara Havzası			x						
74	Ç.KALE/MERKEZ	Pelit Sitesi	40	40	Marmara Havzası			x						
75	Ç.KALE/LAPSEKİ	Yusufoğlu Sitesi	10	10	Marmara Havzası			x						
76	Ç.KALE/LAPSEKİ	SS Toprak 89 konut Yapı Koop.	70	70	Marmara Havzası	x		x						
77	Ç.KALE/LAPSEKİ	Damla Sahil Sitesi	60	60	Marmara Havzası			x						
78	Ç. KALE/BİGA	ÇÖMÜ BİGA FAK.	1000* 2		Marmara Havzası			x						
79	Ç.KALE/GÖKÇEADA	Adalet Bakanlığı Eğitim ve Dinlenme Tesisleri	350	350	Marmara Havzası			x						
80	Ç.KALE/Ayvacı	Çağkent Tatil sitesi	210	210	Kuzey Ege Havzası			x						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

81	Ç.KALE/AYVACIK	Mavi Ege Assos Evleri	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
82	Ç.KALE/AYVACIK	Çayırova Cam Yazlık koop.	100	100	Kuzey Ege Havzası			x						
83	Ç.KALE/AYVACIK	Mavi Behram Konut Yapı Koop.	90	90	Kuzey Ege Havzası			x						
84	Ç.KALE/AYVACIK	Akliman Güzelleştirm e Derneği	65	65	Kuzey Ege Havzası			x						
85	Ç.KALE/AYVACIK	Aktim Villaları	16	16	Kuzey Ege Havzası			x						
86	Ç.KALE/AYVACIK	Beldemiz Konut Yapı Koop.	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
87	Ç.KALE/AYVACIK	Mavi Belde	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
88	Ç.KALE/AYVACIK	Özkur Sitesi	30	30	Kuzey Ege Havzası			x						
89	Ç.KALE/AYVACIK	Öğretmen Hüseyin Alper Sitesi	10	10	Kuzey Ege Havzası			x						
90	Ç.KALE/AYVACIK	Balcı Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
91	Ç.KALE/AYVACIK	Akasya Sahil Sitesi	100	100	Kuzey Ege Havzası			x						
92	Ç.KALE/AYVACIK	Ateşler Sahil Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
93	Ç.KALE/AYVACIK	Yaşam Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
94	Ç.KALE/EZİNE	Hantepe Vilları	1000	1000	Kuzey Ege Havzası	x		x						
95	Ç.KALE/EZİNE	Deniz Kent Sitesi	40	40	Kuzey Ege Havzası			x						
96	Ç.KALE/EZİNE	Yeşil Barış sitesi	40	40	Kuzey Ege Havzası			x						

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

97	Ç.KALE/EZİNE	Dalyan Yalıları Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
98	Ç.KALE/AYVACIK	Mavi Akdeniz Sitesi	60	60	Kuzey Ege Havzası			x						
99	Ç.KALE/AYVACIK	Cem Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
100	Ç.KALE/AYVACIK	Selin Koru Evleri	40	40	Kuzey Ege Havzası			x						
101	Ç.KALE/AYVACIK	Eray Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
102	Ç.KALE/AYVACIK	Törekent Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
103	Ç.KALE/AYVACIK	Işık Sahil sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
104	Ç.KALE/AYVACIK	Çağlayan Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
105	Ç.KALE/AYVACIK	Yeşilada Sitesi	50	50	Kuzey Ege Havzası			x						
106	Ç.KALE/AYVACIK	Karanfil Sitesi	30	30	Kuzey Ege Havzası			x						
107	Ç.KALE/AYVACIK	Erenköy Sahil Yapı Koop.	78	78	Kuzey Ege Havzası			x						
108	Ç.KALE/AYVACIK	Özüm Sahil Yapı Koop.	45	45	Kuzey Ege Havzası			X						
109	Ç.KALE/AYVACIK	Denizkızı Konut Yapı Koop.	90	90	Kuzey Ege Havzası			X						
110	Ç.KALE/AYVACIK	S.S.Çağlayan Koop.	50	50	Kuzey Ege Havzası			X						
111	Ç.KALE/AYVACIK	Eray Uğurlu Koop.	25	25	Kuzey Ege Havzası			x						
112	Ç.KALE/AYVACIK	UyduKent Konut Yapı koop.	25	254	Kuzey Ege Havzası			x						
113	Ç.KALE/AYVACIK	Özem Konut Yapı Koop.	50	50	Kuzey Ege Havzası									

(Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

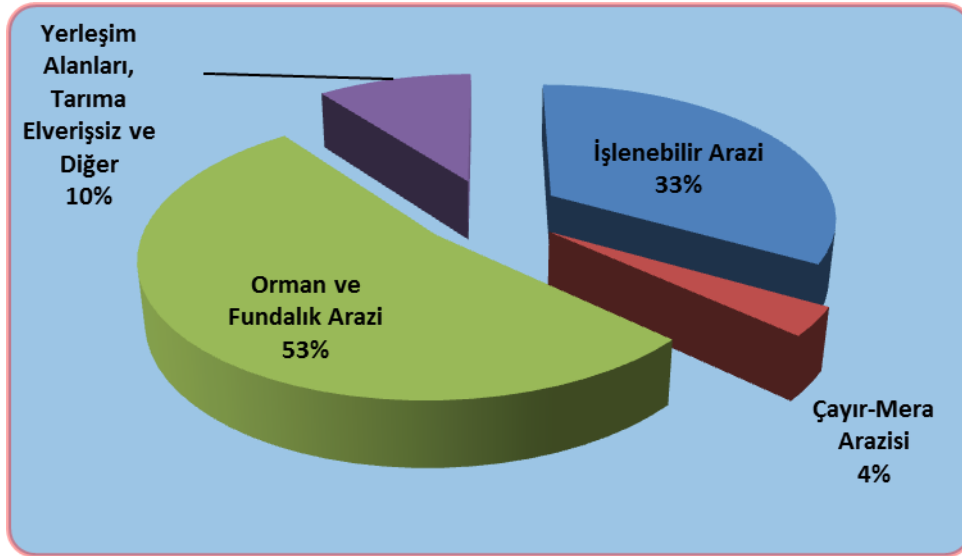
B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Çanakkale ilinin yüzölçümü Türkiye İstatistik Kurumu Bölgesel İstatistik verilerine göre (gölalanı hariç) 993.318 hektar olup, dağılımı aşağıda gösterilmiştir. İlin %33,4 İşlenebilir Arazi, % 3,4 Mera, % 52,9 Ormanlık ve Fundalık Araziler, % 10,3 diğer araziler kaplamaktadır.(İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016)

TOPRAK VARLIĞI VE DAĞILIMI	ALANI (HEKTAR)	PAYI (%)
İşlenebilir Arazi	331.633	33,4
Çayır-Mera Arazisi	33.432	3,4
Ormanlık ve Fundalık Arazi	525.580	52,9
Yerleşim Alanları, Tarıma Elverişsiz Arazi ve Diğer	102.673	10,3
TOPLAM	993.318	100

(Çanakkale) İlinde 2015 Yılı Arazi Kullanım Durumu (İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,2016)

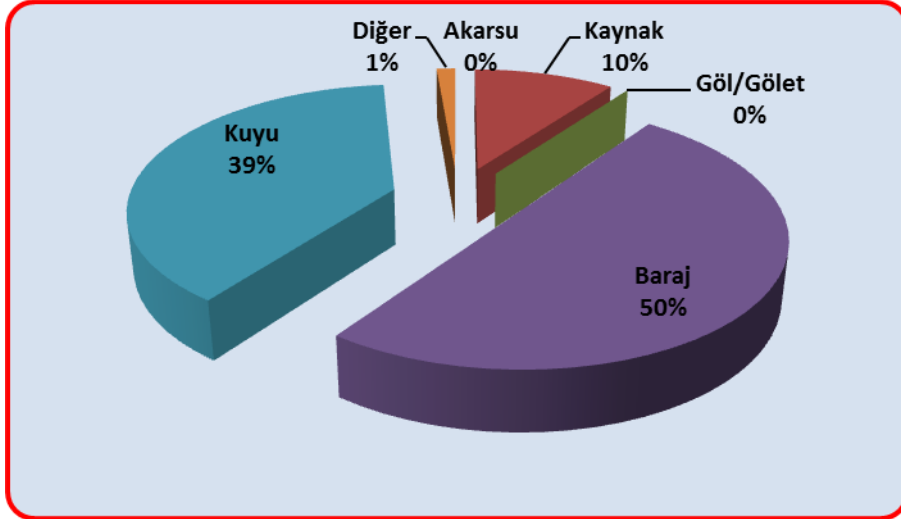
B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahaları varsa bunlar hem yerüstü suları hem de yer altı sularını etkileyecektir. Bu sahaların yerleri ve etkileyebilecekleri su kaynakları belirtilmelidir.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtma tesisi mevcudiyeti

Şekil B.6 - Çanakkale ilinde 2012 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı (TUIK, 2016)

İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yüzeysel Su Miktarı (Bin M3/Yıl) (1)	Ölçüm bazında	2008	10852
		2010	11384
		2012	13311
		2014	13786
İçme Ve Kullanma Suyu Arıtma Tesisi Sayısı	Ölçüm bazında	2008	3
		2010	4
		2012	6
		2014	6

YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	Belediyeler de kişi başı çekilen günlük su miktarı (litre/kişi-gün)	Toplam çekilen su miktarı (1000 m3/yıl)	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	Toplam arıtılan içme ve kullanma suyu miktarı (1000 m3/yıl)	Belediyeler de içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yüzeysel su miktarı (1000 m3/yıl)	Belediyeler de içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yeraltı suyu miktarı (1000 m3/yıl)	Su temini işleri ve hizmetleri çevresel yatırımları (TL)

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

2014	TR222	ÇANAKKALE	99	186	23459	47	14462	13786	9673	3704589
------	-------	-----------	----	-----	-------	----	-------	-------	------	---------

Kaynak:TUİK,2016

İlde içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısından ve bu kapsamda hizmet alan nüfusun değişiminden söz edilmelidir.

İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfustan bahsedilmelidir.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Yeraltı su kaynaklarından temin edilen suyun; içme suyu, sanayi ve tarımda vb. kullanılan miktarlarından ayrı ayrı bahsedilmesi ve eğer içme suyu arıtım tesisi var ise bununla ilgili de bilgi verilmesi gerekmektedir.

İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yeraltı Suyu Miktarı (Bin M3/Yıl)	Ölçüm bazında	2008	14946
		2010	15699
		2012	12957
		2014	9673

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çanakkale İl Merkezinin içme suyu Atikhisar Barajından sağlanmaktadır. Barajdan gelen su, Çanakkale Belediyesi arıtma tesislerinde ileri bir arıtmadan geçirilerek şehre verilmektedir. Bununla beraber Bayramiç Barajı, Gökçeada Barajı ve Gelibolu Yarımadasındaki Tayfur Barajı da içme ve kullanma suyu kaynağı olarak rol oynamaktadır. İl genelinde 494 memba, 32 keson kuyu ve 102 adet sondaj kuyusu içme suyu kaynağı olarak Çanakkale İlinde yaşayanların su ihtiyacını karşılamaktadır. DSİ 252. Şube Müdürlüğü verilerine göre 2010 yılında sulamaya verilen su miktarı 110.326 m³, içme ve kullanma suyu miktarı da 11644 m³ olup, toplam 121.970 m³'tür. (Çevre Durum Raporu, 2009)

İÇME SUYU AMAÇLI KULLANILAN BARAJLAR						
Baraj Adı	ATIKHİSAR BARAJI	BAYRAMDERE BARAJI	BAYRAMIÇ BARAJI	AYVACIK BARAJI	ZEYTİNLİ BARAJI	TAYFUR BARAJI
Bulunduğu İlçe	Merkez	Lapseki	Bayramiç	Ayvacık	Gökçeada	Gelibolu
Yağış Alanı (Km ²)	336.130	43.121	440.360	144.448	31.178	13.276
Kullanım Durumu	Aktif Kullanımda	Tahsisi Yapıldı	Tahsisi Yapıldı	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda

B.4.2. Sulama

SULAMAYA HARCANAN SU MİKTARI		
Baraj / Sulama Projesi Adı	Sulanan Alan (Ha.)	Harcanan Su Miktarı (hm³)
Akçın Göleti Sulaması	326.70	1.30
Alemşah-Tavaklı Göleti	126.40	0.45
Alpagut Göleti	125.50	0.86
Ayvacık Barajı	553.70	18.63
Bayramdere Barajı	436.10	8.91
Bayramiç Barajı	4,254.20	21.69
Biga Sulaması	5,767.50	49.98
Çanakkale Ovası Sulaması	514.30	10.24
Çınar Göleti	95.20	0,361
Fındıklı Göleti	65.00	0,250
Gökçeada Sulaması	337.40	2.21
Hamdibey Asar göleti	509.90	1.41
Karakoca Göleti	260.10	0.98
Kayatepe Göleti	64.80	0.89
Koyunyeri Göleti	109.50	0.57
Kozçeşme Göleti	237.50	1.41
Kumkale Ovası Sulaması	4,541.40	34.79
Küçükklü Göleti	169.00	1.15
Örenli Göleti	58.00	0.37
Taşoluk Barajı	2,606.40	43.68
Uluköy Göleti	151.20	0.75
Umurbey Ovası Sulaması	2,539.30	21.18
TOPLAM	23,849.10	221.45

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama yapılan alanlardan ve bu alanlarda kullanılan su miktarından bahsedilmelidir. Sulama yapılan alanda birlik olup olmadığı sulama kooperatifleri ve sulamadan dönen suların drene edilip edilmediğin ve derene ediliyor ise derene edilen suyun nereye verildiğinden bahsedilmelidir. Bu bilgilerin il genelinde verilmesi gerekmektedir.

*Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarından bahsedilmelidir. Sulama yapılan alanda birlik olup olmadığı sulama kooperatifleri ve sulamadan dönen suların drene edilip edilmediğin ve derene ediliyor ise derene edilen suyun nereye verildiğinden bahsedilmelidir. Bu bilgilerin il genelinde verilmesi gerekmektedir.

*Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

*Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde Enerji Üretimi amaçlı Bayramiç Barajı yer almakta olup, üretim kapasitesine ilişkin veri bulunmamaktadır.

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

*Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

Kaynak: TUIK, 2014

Çizelge B.5.1. Kanalizasyon Şebekesi ve Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Sayısı ve Nüfusu (Kaynak:TUIK 2014)

YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediyelerin nüfusunun toplam belediyeye nüfusu oranı (%)	Belediyelerde kişi başı günlük atıksu miktarı (litre/kişi-gün)	Belediyelerden şebekeden deşarj edilen atıksu miktarı (1000 metreküp/yıl)	Belediyeler tarafından arıtılan atıksu miktarı (1000 metreküp/yıl)	Atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediyelerin nüfusunun belediyeye nüfusu içindeki payı (%)	Belediyelerdeki toplam atıksu arıtma tesisi sayısı	Belediyelerdeki fiziksel atıksu arıtma tesisi sayısı	Belediyelerdeki biyolojik atıksu arıtma tesisi sayısı	Belediyelerdeki gelişmiş atıksu arıtma tesisi sayısı	Doğal arıtma sistemi sayısı	Atıksu yönetimi hizmetleri çevresel yatırımların harcamaları (TL)
2014	TR222	ÇANAKKALE	94	125	14915	8084	49	13	-	13	-	-	28891625

Çizelge B.15 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Türü			Mevcut Kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)	
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
Merkezi	Çanakkale	X	Faal		X	X	X	21.750				159.758	
	Kepez	X	Faal		X	X		5.427				19.646	
İlçeler	Ayvacık	X	Faal		X	X		1.000				8.480	
	Bayramiç	X	Faal		X	X		3.000				14.459	
	Biga	X	Faal		X	X		13.972		K: 35T 516 386,32 D: 44 551 49,32		48.000	
	Bozcaada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Çan	X	Faal Değil		X	X		9325.71	-	-	-	40.00	
	Eceabat	X	Faal		X	X		1500				5.626	
	Ezine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gelibolu	X	Faal	-	X	X	-	10000	0,11m ³ / sn	40°24'52.05"K 26°39'6.53"D		29987	2.2 ton / gün
	Gökçeada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lapseki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yenice	X	Faal		X	X		1000				7833	
Küçükkuyu	X	Faal					5500		39,36,23,54 K 26,36,23,54 D		10000	0,1 ton /gün	
Terzalan Belediyesi	-												
Kavakköy Belediyesi	X	Faal					225 ton/ gün		35T 490 017 449 78 20	-	600	0.10 ton / gün	

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

	Geyikli Belediyesi	X	Faal		X	X	-	5.000	0,03	39° 48' 17.43" K / 26° 10' 11.35" D	Kuzey Ege Havzası/ DSİ Acı Kanal	Kışın:3200 Yazın:15000	-
	Karabiga Belediyesi	X	Faal		X	X		500	0,0014			3055	0,05 ton/gün

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.16 – Çanakkale İlinde 2015 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

İl sınırlarımız içerisinde 2 adet OSB bulunmakta olup, altyapı durumları tablodaki gibidir
Çizelge B.21 –İlimizdeki (2014) Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2015)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Çanakkale OSB	Evsel atıksuların Çanakkale Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisine bağlantı yapılması planlanmaktadır.	--	-	-	-	-
Biga OSB	Devreye alındı	3000 m ³ / Gün	Biyolojik ve Kimyasal		Marmara Havzası	-

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

Çanakkale İlinde katı atıkların toplanması, taşınması ve bertarafına yönelik olarak dört ayrı katı atık birlikleri kurulmuştur. ÇAKAB Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi ve Gelibolu Yarımadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahalarında çöp sızıntı suları ayrı olarak toplanmaktadır.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Bazı bölgelerde evsel atıksu arıtma tesisinin çıkış suları dezenfeksiyon yapılarak yeşil alanların sulanmasında kullanılmakta, bazı jeotermal kaynaklarda da reenjeksiyon yapılarak kaynak beslenmektedir.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yaklaşık 266 işletme, çevre bilgi sistemi üzerinden, kirlenmiş sahalara bilgi sistemine envanter kayıtlarını yaptırmıştır.

Çizelge B.17 .- Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirletici faaliyetler var mı?	X		Demir Çelik ve Enerji Üretim Tesisi Endüstrisi
Potansiyel Kirletici Faaliyet	X		Elektrik Enerjisi Üretim Santralleri
Potansiyel Kirletici Faaliyet	X		Çimento Üretim Tesisleri

B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve sanayiden kaynaklanan arıtma Çamurunun kullanım yöntemlerine ilişkin olarak İlimizde genel olarak uygulanan yöntem Belediyelerde arıtma tesisi içerisinde beton sızdırmaz zemin üzerinde bekletilip, arazide tarımsal amaçlı değerlendirilmektedir. Sanayi kaynaklı tesislerde ise çamur analizi yapılarak sonucuna göre düzenli depolama tesisinde depolanıp depolanamayacağı tespit edilmektedir. Genel olarak arıtma çamurunun bertaraf yöntemleri aşağıdaki gibidir:

- 1.Dolgu malzemesi olarak
- 2.Toprakta kullanılan
- 3.Üretimde kullanılan
- 4.Düzenli depolanan
- 5.Yakma
- 6.Çimento fabrikalarında ek yakıt ve alternatif hammadde olarak kullanım

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

İl'de ekonomik olarak ömrü tamamlanarak terkedilmiş en geniş alana sahip madencilik sahaları Çan Linyitlerine ait eski linyit ocaklarıdır. Bu sahalar geçtiğimiz yıllarda güzel bir çalışmayla ağaçlandırılmış, bu amaçla Çan Linyitleri İşletmesi yaklaşık 732 ha.'lık alana 1.221.130 adet akasya, karaselvi, zeytin, incir, okaliptüs ve çam türü ağaçlar dikmiştir. Bununla beraber Kalemaden A.Ş. tarafından Çan İlçesi, Tepeköy'de İR: 2286 ruhsat no ile işletilen yaklaşık 1 ha.'lık kaolen ocağı, ekonomik ömrü tamamlandıktan sonra ilgili işletme tarafından ağaçlandırılarak güzel bir mesire yerine dönüştürülmüştür.(Çevre Durum Raporu, 2006-2007)

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.18 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,2016)

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	18.478	
Fosfor	5.544	
Potas	2.023	
TOPLAM	26.045	

Çizelge B.19 - (Çanakkale) ilinde 2014 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zararlı Böcek Mücadelesi	141	
Herbisitler	Yabancı ot Mücadelesi	213	
Fungisitler	Mantar Hastalık Mücadelesi	340	
Rodentisitler	Fare Mücadelesi	11	
Nematositler	Nematod Mücadelesi	4	
Akarisitler	Kırmızı Örümcek	22	
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Kabuklu Bit Mücadelesi	32	
Toz Kükürt	Fungisit ve İnsektisit	738	
Göztaşı	Fungisit	118	
TOPLAM		1619,00	

Çizelge B.19 Çanakkale İlinde 2015 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2015)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

*Yapılmış herhangi bir analiz bulunmamaktadır.

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kentsel atıksu altyapı hizmeti verilen nüfus miktarı İlde her yıl artmaktadır. Aynı zamanda yerel idarelerce atıksu arıtma tesisi kurulması, işletilmesi ve alternatif projeler İl Müdürlüğümüzce takip edilmekte, “Çevre Kanununun 29.Maddesi Uyarınca Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik” kapsamında yapılan başvurular da Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

Kaynaklar: TUIK, Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2016

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Evsel atıkların toplanması, taşınması ve bertaraf edilmesi amaçlı atık yönetimi; Birliğimiz üyesi Çanakkale Belediyesi'nin öncülüğünde 2004 yılında, bir Avrupa Birliği Projesi olan Çanakkale Bölgesel Katı Atık Yönetim Projesi kapsamında başlamıştır. 13.12.2004 tarih ve 2004/8226 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kuruluşu onaylanmış ve bu karar 22.12.2004 gün ve 25678 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB) ilk olarak; Çanakkale il sınırları içindeki bölgede yer alan Çanakkale Merkez İlçe, Lapseki İlçe, Umurbey, Kepez, Çardak, Kumkale, Erenköy belde belediyelerinden olmak üzere 7 Belediyenin bir araya gelmesiyle kurulmuş, söz konusu Belediyeler dışındaki kırsal alanlarda da aynı sorunların olduğu bilinciyle ve bölgesel bir projenin yürütülmesi hedeflendiğinden Çanakkale İl Özel İdaresi de 2006 yılında Birliğe katılım göstermiştir. Ancak, Kumkale ve Erenköy Belde Belediyelerinin 06.12.2012 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun gereğince kapanması nedeniyle adı geçen beldeler köy kapsamında İl Özel İdare'nin sorumluluğuna geçmiş ve Birliğimizdeki üye belediye sayısı 5 olmuştur.

Bu proje kapsamında yapılan yeni ve düzenli depolama sahası, 2009 yılından bu yana kullanılmakta ve Birliğimiz tarafından işletilmektedir. Söz konusu sahanın kullanıma açılmasıyla Projemiz dahilinde, Çanakkale Kuruçeşme Mevkiinde bulunan eski vahşi depolama alanının içerisinde olduğu, 2 aktif, 3 pasif sahanın rehabilitasyonu yapılmıştır. Yani toplam olarak 170.000 metrekare (17 hektar) vahşi çöp döküm alanı kapatılarak yeşillendirilmiştir.

Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi:

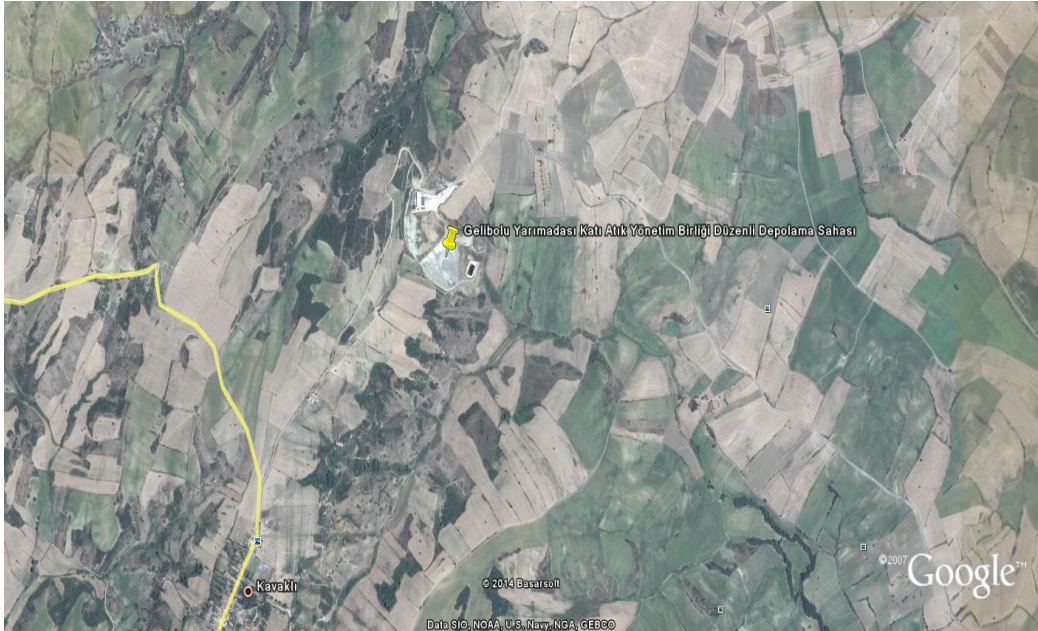
Tesis, Çanakkale il merkezinin 17 km kuzeydoğusunda, Çanakkale Çimento Fabrikası'nın önceki yıllarda taş üretimi yaptığı eski bir taşocağı sahasına kurulmuş olup, toplam alanı 37 hektardır (33 hektar orman alanı, 4 hektar özel mülkiyet olup tapusu Birlikçe alınmıştır). Depolama sahasının kapasitesi 1.301.000 m³ olup, saha 3 hücreden oluşmaktadır. Ayrıca, düzenli depolama sahasında oluşan sızıntı suları 12.500 m³'lük sızıntı suyu dengeleme havuzunda toplanarak atık gövdesine geri devir yapılmıştır.

Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik kapsamında sızıntı suyu analizleri akredite bir laboratuvarında yapılmıştır.

Şekil-1: Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi (Doğantepe Mevkii-Kemel Köyü Ç.KALE)

Evsel atıkların toplanması ve taşınması işi, Birliğimize üye Belediyeler ve İl Özel İdaresi tarafından yürütülmektedir. 2015 yılında toplanan 68.535,41 tonluk evsel atık, Birliğimiz tarafından işletilen düzenli depolama sahasında bertaraf edilmiştir.

Harita C.1:Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği Düzenli Depolama Sahası

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Çizelge C.20 Çanakkale İlinde 2015 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Yerel Yönetimlerce (Büyükşehir Belediyesi/ Belediye/ Birliklerce Yönetilen Belediye Atığı Miktarı ve Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Toplama / Bertaraf	Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma
ÇAKAB	Çanakkale (Merkez)	122.613	122.613	137,59	132,99	1,12	1,08	-	Özel Sektör / Birlik	Mevcut (1)	-	-	-
	Lapseki	11.625	11.625	13,29	12,48	1,14	1,07	-	Kendisi / Birlik	Yok	-	-	-
	Umurbey	2.522	2.522	2,86	3,22	1,13	1,27	-	Kendisi / Birlik	Yok	-	-	-
	Kepez	21.110	21.110	20,85	19,93	0,98	0,94	-	Kendisi / Birlik	Yok	-	-	-
	Çardak	3.129	3.129	4,32	3,16	1,38	1,00	-	Kendisi / Birlik	Yok	-	-	-
	İl Özel İdaresi	24.634	24.634	12,55	12,19	0,50	0,49	-	Özel Sektör / Birlik	Yok	-	-	-
Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği	Gelibolu Belediyesi	90.164	52.468	19,03	12,96	0,21	0,25						
	Eceabat Belediyesi			3,6	3,5								
	Evreşe Belediyesi			0,12	0,04								

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

	Kavakköy Belediyesi	3000	2882	1.20	1.90	0,34	0,38	-	Birlik	Var	-	-	-
BİÇAY (Biga, Çan, Yenice ve Çevresi Katı Atık Yönetim Birliği)		10000	2256	1200	400	0,6	0,2	-	Zabıta	var	-	-	-
	Çan Belediyesi	29214	-	33,5	34	1,15	1,20		Tem. İşleri Müd.	-	-	-	Evet
	Biga Belediyesi	46000	46000	50	60	1,08	1,30	-	Özel Sektör	X	-	-	-
	Yenice Belediyesi	7800	7800	50	50	6,41	6,41	-	-	Yok	-	-	Evet
	Karabiga Belediyesi	9000	3105	25	12	2,78	3,87		Belediye	Yok			Evet
	Terzialan Belediyesi	1898	1898	20	15	10	7,90	-	Belediye	Yok	-	-	X
Truas Katı Atık Birliği	Küçükkuşu Belediyesi	60000	10000	30	10	25	10	-	Truas Birliği	Yok	-	-	Evet
	Ezine Belediyesi	20000	15000	50	37	2,5	2,5	-	Zabıta	Yok	-	-	Evet
	Bozcaada Belediyesi	10000	2256	1200	400	0,6	0,2	-	Zabıta	Var		-	-
	Geyikli Belediyesi	-	3260	22	11	-	-	3,3					
								-			-	-	

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

“Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir. Eğer mevcut ise, oluşan inşaat, hafriyat toprağı ve yıkıntı atığı miktarları da verilmelidir.

C.3. Ambalaj Atıkları

Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliğı sınırları içinde Ambalaj Atıklarının Kaynağından Ayrı Toplanması, Taşınması ve Ayırıştırılması sözleşmesi 28.09.2010 tarihinde Yetkilendirilmiş Kuruluş, ÇAKAB Katı Atık Yönetim Birliğı ve Yüklenici Firma arasında imzalanmıştır.

Birlik havzasında Ambalaj Atıklarının Ayrı Toplanması çalışmaları 2010 yılından bu yana devam etmektedir. Havzada toplanan ambalaj atıkları Birliğimize ait Ambalaj Atıkları Toplama Ayırma Tesisinde ayırıştırıldıktan sonra Geri Dönüşüm Lisansı olan tesislerde ekonomiye geri kazandırılmaktadır. 2010 yılından bu yana ambalaj atıkları toplanması için kullanılan kafesler, yaptırılan yeni kafesler ile değiştirilerek ÇAKAB birlik havzasında dağıtılmaya 2015 yılı içinde devam edilmiştir.

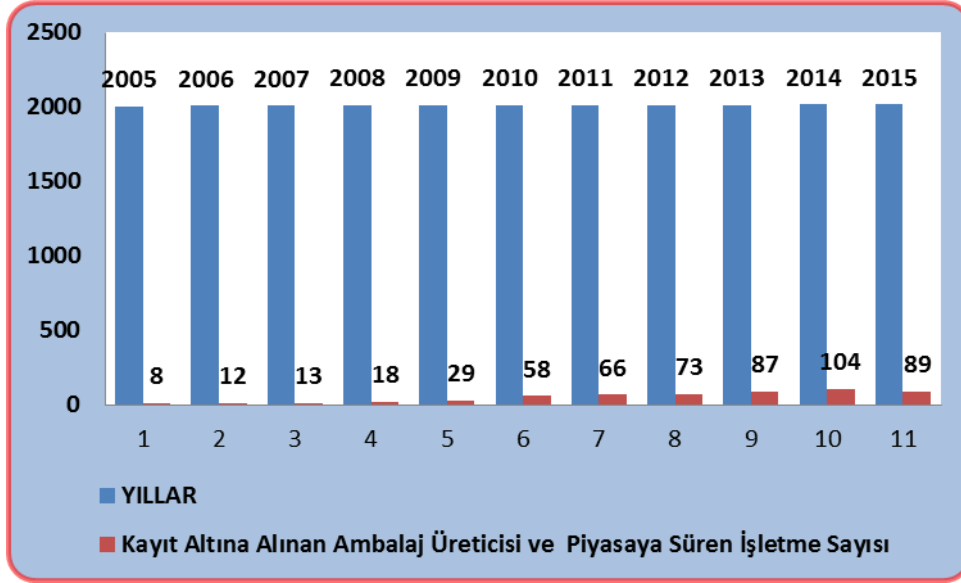
2015 yılı içinde evsel atıktan ayrı olarak Birlik havzamızda toplanan ambalaj atığı (kağıt, karton, cam, plastik, metal) miktarı ortalama 11.036,88 ton'dur. 2015 yılına ait ambalaj atığı karakterizasyonu ve son 3 yılın toplanan ambalaj atığı miktarları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Çizelge C.21 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları (ÇAKAB,2016)

Atık Tipi	Yüzde (%)	Miktar (Ton)
Kağıt - Karton	60	6.622,128
Plastik	30	3.311.064
Metal	3	331,106
Cam	5	551,844
Alüminyum	1	110,368
Diğer (Çöp)	1	110,368
TOPLAM	100	11.036,880

Tablo-3: Toplanan Ambalaj Atığı Miktarının Değişimi

YILLAR	Kayıt Altına Alınan Ambalaj Üreticisi ve Piyasaya Süren İşletme Sayısı
2005	8
2006	12
2007	13
2008	18
2009	29
2010	58
2011	66
2012	73
2013	87
2014	104
2015	89

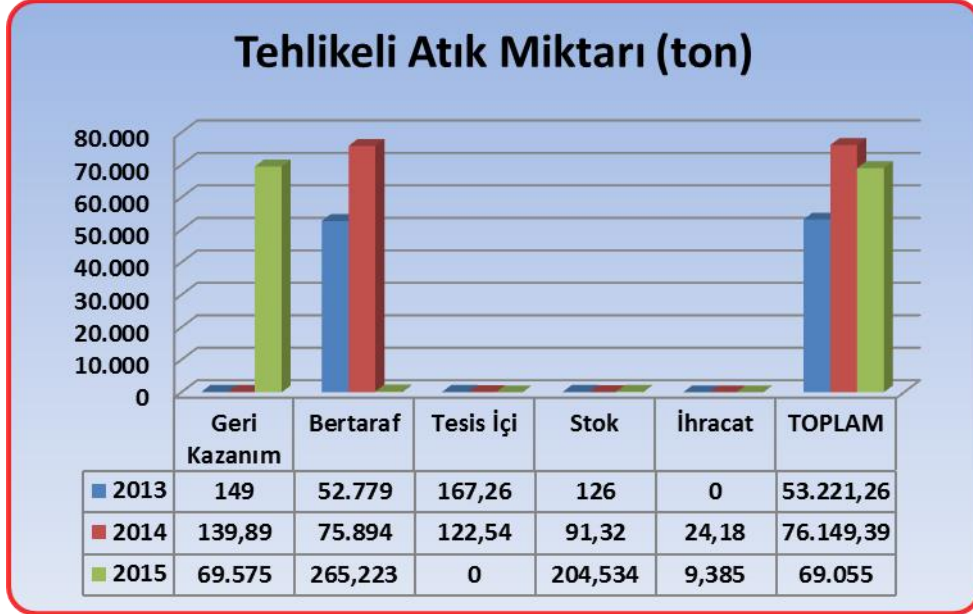

Şekil C.7 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Kayıtlı Ekonomik İşletmeler (Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı	2
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Dönüşüm Tesisi Sayısı	8

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde atık yağ ve tehlikeli atık taşıma lisansı almış 2 adet firma, bulunmaktadır. İl genelinde oluşan tehlikeli atıklar, genel olarak yakma, geri kazanım, tekrar kullanım ve işlemeye gönderilene kadar geçici depolama işlemleri yapılarak bertaraf edilmektedir.

Şekil C.8 – Atık Yönetim Uygulaması Verilerine Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2016)

Çizelge C.22 - Çanakkale ilinde atık işleme ve miktarı (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

	Geri Kazanım	Bertaraf	Tesis İçi	Stok	İhracat	TOPLAM
2013	149	52.779	167,26	126	0	53.221,26
2014	139,89	75.894	122,54	91,32	24,18	76.149,39
2015	69.575	265,223	0	204,534	9,385	69.055,00

C.5. Atık Madeni Yağlar

İl genelinde çalışmalar yürütülmekte olup, Atık yağların kontrolü yönetmeliğine göre atık yağ üreten işletmelerin atık yağ kategori analizleri yaptırılmakta (motor yağları dışında) olup, analiz sonucunda uygun bulunan bertaraf tesislerine gönderilmektedir.

Oto servisleri ve fazla sayıda araca sahip kurum ve kuruluşlardan kaynaklanan atık motoryağlarının yetkilendirilmiş kuruluş olan PETDER aracılığı ile Bakanlığımızca lisanslı tesislerde bertarafı sağlanmaktadır. Diğer taraftan, Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımızdan atık kabul tesisi lisansı alan Çanakkale Liman İşletmesi San. ve Tic. A.Ş. bulunmaktadır.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

TABS Verilerine Göre 2015 Yılı Atık Yağ Miktarları

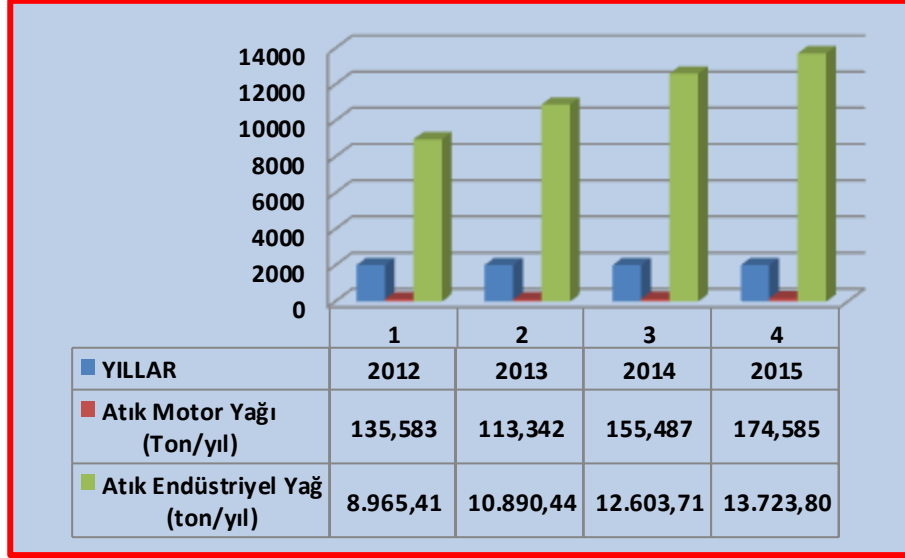
Bulunduğu İl	Beyan Yılı	Atık Kodu	Atık Miktarı	Ölçü Birimi	Atık İşleme Yöntemi Kodu	İşlemin Yapıldığı Yer
ÇANAKKALE	2015	130208	30000	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130206	300	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130113	4320	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130205	23580	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	8280	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	1200	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1150	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	900	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1450	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	300	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1100	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	420	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1650	Kilogram		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	2200	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	5530	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	420	Kilogram	R12	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	520	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130206	213	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	820	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	550	Litre		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	350	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	3000	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	4075	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1200	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	5000	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	11470	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	223	Kilogram		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130113	1540	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Litre	R12	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	5640	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	300	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	660	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	1320	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1040	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	23500	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1800	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	660	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	150	Litre		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	450	Kilogram	R1	Tesis Dışı

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ÇANAKKALE	2015	130113	53	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	650	Litre		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	15	Litre		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130113	24	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	740	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1390	Litre		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	6700	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Litre		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	950	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	200	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	680	Kilogram		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	510	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1350	Litre		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	740	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	600	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	1800	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	732	Kilogram		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	50	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	50	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	2400	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	950	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	500	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	5950	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	700	Kilogram		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	1500	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	640	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	2110	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130206	1900	Litre	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	900	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	5190	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	700	Kilogram		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130113	150	Litre		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	43460	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	37380	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	760	Litre		İhracat
ÇANAKKALE	2015	130208	185	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	90	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	225	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	490	Kilogram	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	660	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	650	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	880	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	1150	Litre		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	302	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130208	125	Litre	R1	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	37950	Kilogram	R9	Tesis Dışı
ÇANAKKALE	2015	130113	25000	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	350	Kilogram	R1	Tesis Dışı

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ÇANAKKALE	2015	130113	3200	Kilogram		Stok
ÇANAKKALE	2015	130208	1050	Kilogram	R1	Tesis Dışı
TOPLAM			343412	Kilogram		

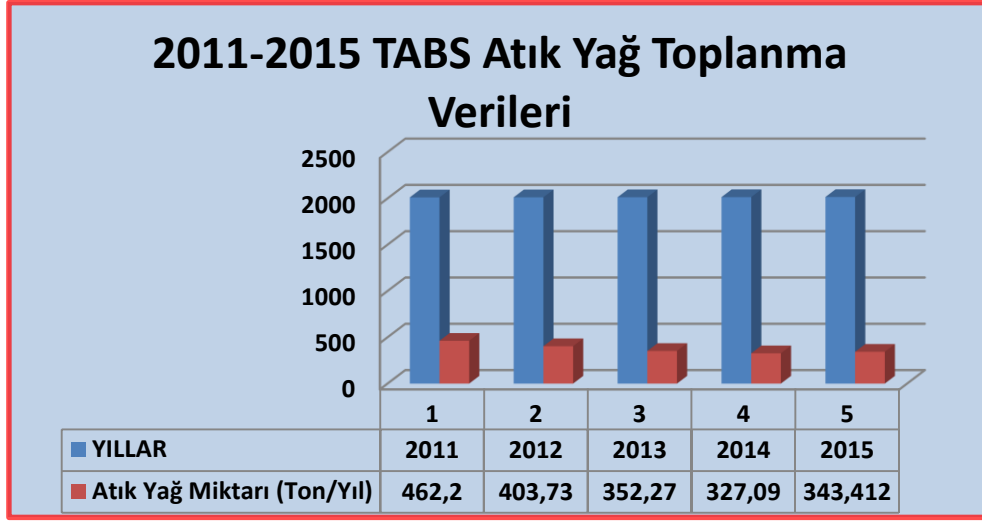
Şekil C.9 – Çanakkale ilinde Atık Madeni Yağ Toplama Miktarları*
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.23 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı için Atık Madeni Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2009	9349,62	-	-
2010	1448,45	43,87	
2011	456,70	-	
2012	378,46		
2013	271,60		
2014	327,09		
2015	585,757		

*Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

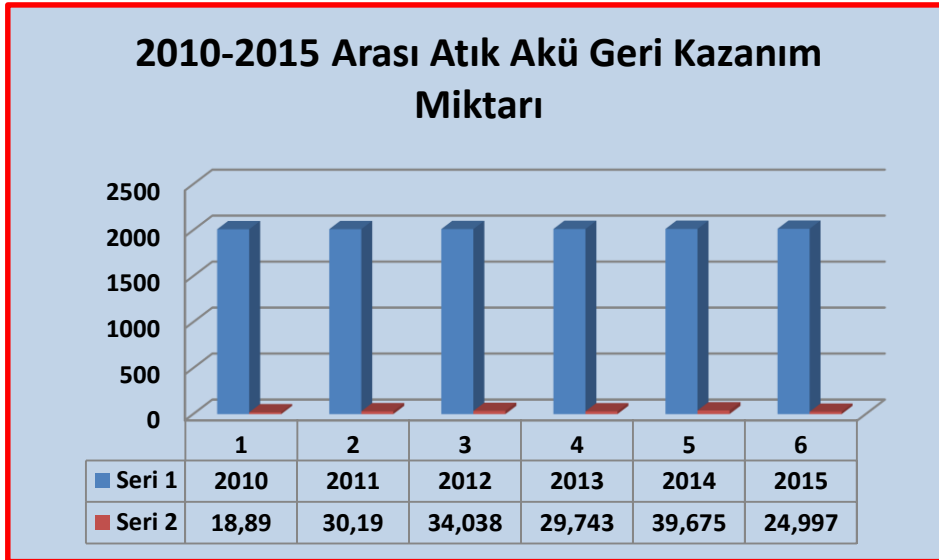

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.24 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Oluşan Atık Pil ve Akümülatörlerle İlgili Veriler (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

ATIK PİL ve AKÜMÜLATÖRLER						
Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
4		24,997	-	-	-	-

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Şekil C.10 –Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı (Ton) (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016)

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Çizelge C.25 – Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı (Ton) (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

	2012	2013	2014	2015
Kurşun	33,330	29,093	33,760	24,997
Plastik				
Cüruf				
Asitli Su				
TOPLAM	33,330	29,093	33,760	24,997

191204-Atık lastik ve plastik atıkları
100401*-Birincil ve ikincil işlem curüfları
100402*-Birincil ve ikincil üretimden kaynaklanan cüruf ve köpükler

Çizelge C.26 – Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg) (Atık Yönetimi Uygulaması, yıl)

2013	2014	2015
29.093	33.760	24.997

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.27 – Çanakkale ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg) (Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

2012	2013	2014	2015
-	-	37	49

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

- Bitkisel atık yağların Kontrolü Yönetmeliğinin 7. maddesi gereğince özellikle Çanakkale Belediyesi ve Biga Belediyesi işbirliği ile çalışmalar yürütülmüş, atık yağ üreticileri ile bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.

* Çanakkale Merkez İlçe, Biga ilçesi ve Çanakkale güneyi özellikle Assos Bölgesinde yer turizm alanlarında yer alan otel, kamping, restoran gibi kızartmalık atık yağ üreten tesislere denetim çalışmaları yapılmaktadır. İlde bitkisel atık yağ geri kazanım tesisi ve lisanlı taşıma aracı bulunmamaktadır.

*

Çizelge C.28 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler (Kaynak, yıl)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis&	Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)&&		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
	Kullanılmış	Kullanım Ömrü		

Sayısı	Kapasitesi (ton)	Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Dolmuş Yağlar (20 01 25)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)

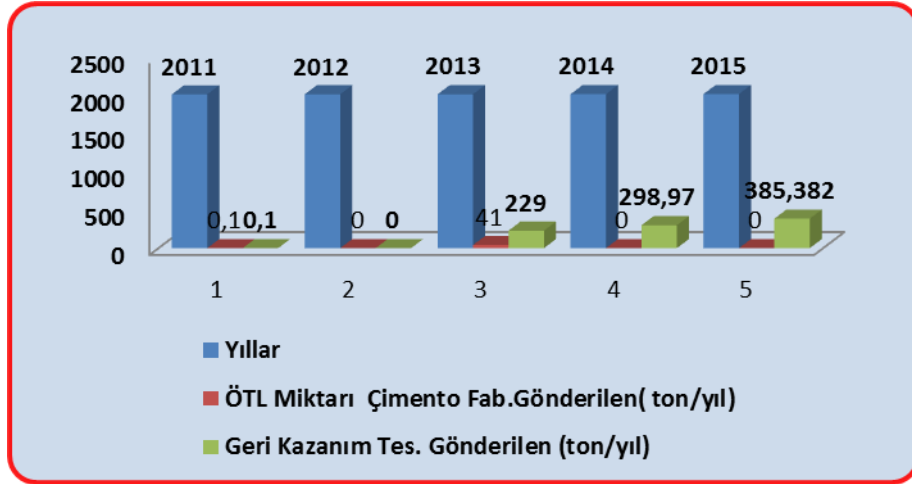
& Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

&& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.29 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
3			2					

Şekil C.11 – Çanakkale ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (Ton/Yıl) (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Çizelge C.30 – Çanakkale ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl) (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

	2011	2012	2013	2014	2015

Geri Kazanım Tesisi	0,100	-	270,330	298,970	385,382
Çimento Fabrikası	0,100	-	41,3	-	-

C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

*Bu kısım ile ilgili veri bulunmamaktadır.

C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

Çizelge C.31 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
2	-	-	-

C.11. Tehlikesiz Atıklar

2015 Yılı içerisinde İlimizde, hurda ve metal atık toplayan kişi ve kuruluşlara, Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği kapsamında toplam 14 adet "Tehlikesiz Atık Toplama Ayırma Belgesi" verilmiştir. İl Müdürlüğümüz ve Belediyeler aracılığıyla, il bazında tehlikesiz toplama ve ayırma faaliyetinde bulunan işletmelerin listesi çıkarılmış olup, 2872 Sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde gerekli çalışmalar devam etmektedir.

* İlde bulunan GFB/Lisanslı Atık İşleme Tesisleri'nin Atık Yönetim Uygulaması/Kütle Denge Raporları kullanılarak doldurulacaktır.

Tesis Kodu	Vergi No	Tesis Adı	Atık Belg e No	Faaliyet No	G K/ B	Başl ama	Bitiş	Dur um
146493	583213 14276	CELİL KAVAKLI	2015-06	TAT-17-05	R1 2	28.05. 2015		Aktif
161151	403240 01352	CÜNEYT POLA	2015-10	TAT-17-13	R1 2	25.06. 2015		Aktif

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

163267	267006 4654	DAĞLI HURDACILIK SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	2015-01	TAT-17-17	R1 2	13.01.2015	Aktif
163059	267006 4654	DAĞLI HURDACILIK SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	2014-01	TAT-17-15	R1 2	16.05.2014	Aktif
163175	140838 82194	EFKAN KARABIYIK	2015-14	TAT-17-16	R1 2	12.06.2015	Aktif
147031	395009 6592	GEZERADNAN SAMİ	2015-08	TAT-17-06	R1 2	04.06.2015	Aktif
123006	346492 19974	GREEN GERİ DÖNÜŞÜM - EROL ZAİM	2015-12	TAT-17-08	R1 2	26.06.2015	Aktif
155108	416027 4967	GÜLEÇ HURDA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARETLTD.ŞTİ.	2015-07	TAT-17-12	R1 2	03.06.2015	Aktif
161180	240705 30854	GÜLLÜNAZ POLA	2015-11	TAT-17-07	R1 2	25.06.2015	Aktif
161427	201614 90878	KEMAL ÜNAL	2015-13	TAT-17-09	R1 2	03.07.2015	Aktif
163287	187817 07032	KENAN HEKİMOĞLU	2014-05	TAT-17-18	R1 2	17.11.2014	Aktif
161286	593000 6700	KUNT YAPI MALZEMELERİ İNŞ.TİC.VE LTDŞTİ.	2015-03	TAT-17-04	R1 2	10.04.2015	Aktif
162857	585793 05620	MEHMET ÇETİNKAYA	2014-04	TAT-17-14	R1 2	06.11.2014	Aktif
146928	234585 61060	ONUR HURDACILIK VE NAKLİYAT (HAYRULLAH ÇELİK)	2015-05	TAT-17-11	R1 2	20.05.2015	Aktif
32188	742005 5667	SAMET VİNÇ VE HURDACILIK TAŞIMACILIK TİC. PAZ. DIŞ TİC. SAN. LTD. ŞTİ.	2014-06	TAT-17-02	R1 2	17.11.2014	Aktif
163330	526965 01712	SELİM SAHA	2015-09	TAT-17-19	R1 2	18.06.2015	Aktif
160648	221776 08148	VOLKAN ENİNER	2015-04	TAT-17-10	R1 2	15.04.2015	Aktif
103628	228074 0967	ÇAN GERİ DÖNÜŞÜM ATIK DEĞ.VE NAK.HİZ.SAN VE TİC.LTD.ŞTİ.	2015-02	TAT-17-03	R1 2	13.01.2015	Aktif
10285	481003 1427	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SAN.A.Ş. DEĞİRMENCİK ENTEGRE TESİSİ	2011-01	TAT-17-01	R1 2	26.10.2011	Aktif

Çizelge C.33 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri (Atık Yönetim Uygulaması, 2016)

C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır. Söz konusu atık sınıflandırılması Çizelge C.35’de gösterilmektedir.

Çizelge C.35 – Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi

ATIK KODU	ISIL İŞLEMDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 02	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar	
10 02 01	Cüruf işleme atıkları	
10 02 02	İşlenmemiş cüruf	
10 02 07*	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	M
10 02 08	10 02 07 dışında gaz arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	
10 02 10	Haddehane tufalı	
10 02 11*	Soğutma suyunun arıtılmasından kaynaklanan yağ içerikli atıklar	M
10 02 12	10 02 11 dışındaki soğutma suyu arıtma atıkları	
10 02 13*	Gaz arıtımı sonucu oluşan ve tehlikeli maddeler içeren çamurlar ve filtre kekleri	M
10 02 14	10 02 13 dışındaki gaz arıtımı sonucu oluşan çamurlar ve filtre kekleri	

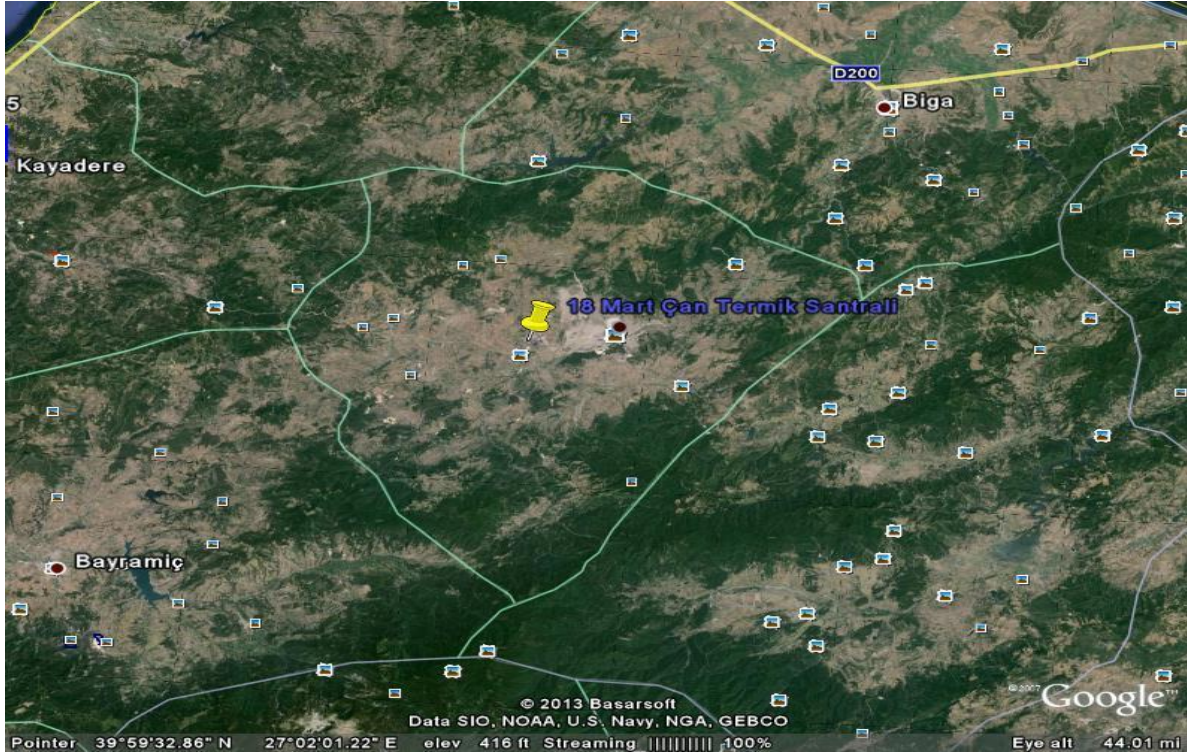
10 02 15	Diğer çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

Çizelge C.32 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı için İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi (İÇDAŞ. A.Ş., 2016)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş.	2.801.177	374.014	%10'u ergitmeye geri gönderilir. %90'ı Kırma ve eleme ile yeniden boyutlandırılıp, yapay agrega olarak kullanılmaktadır.
TOPLAM	2.801.177	374.014	

C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

1.18 Mart Çan Termik Santrali: Çanakkale ili, Çan İlçesinde faaliyet gösteren termik santral 2 x160 MW = 320 MW gücünde yakıt olarak Linyit kullanan akışkan yatak teknolojisine sahiptir. Çanakkale İl Merkezine yaklaşık 50 km, Çan İlçe Merkezine ise yaklaşık 6 km mesafede bulunmaktadır. Kömürün yanması sonucu oluşan kül ve cüruf atıkları tesise yaklaşık 1,70 km mesafedeki Kül Depolama Sahasında depolanmaktadır.

Şekil C.19.1 – Çanakkale ilinde Bulunan Termik Santrallerin Yeri (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

2.İçdaş Değirmencik Termik Santrali: Çanakakle ili, Biga İlçesi, Değirmencik Köyü Mevkiinde İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayii A.Ş. tarafından işletilen 2*180 MW ve 118,4 MW toplam 478,5 MW gücünde ithal yakıtlı termik santral faaliyettedir. Kömürün yanması sonucu oluşan kül ve cüruf atıkları, tesise yaklaşık 1,5 km mesafede bulunan Kül Depolama Alanında depolanmaktadır. Çanakakle İl Merkezine yaklaşık 90 km, Biga İlçe merkezine ise 38 km mesafede bulunmaktadır.

3.İçdaş Bekirli Termik Santarlı: Çanakakle ili, Biga İlçesi, Bekirli Köyü Mevkiinde İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş. tarafından işletilen 2*600 MW toplam gücünde ithal kömür kullanılan süperkritik kazan/türbin teknolojisine termik santral faaliyettedir. Kömürün yanması sonucu oluşan kül ve cüruf atıkları, tesise yakınında bulunan Kül Depolama Alanında depolanmaktadır. Çanakakle İl Merkezine yaklaşık 80 km, Biga İlçe merkezine ise 30 km mesafede bulunmaktadır.

Şekil C.19.2: İçdaş A.Ş. Bekirli ve Değirmencik Termik Santrali

Çizelge C.33 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Termik Santrallerde Kullanılan Kömür Miktarı Ve Oluşan Cüruf-Uçucu Kül Miktarı (İçdaş A.Ş., 2016, EÜAŞ, 2016)

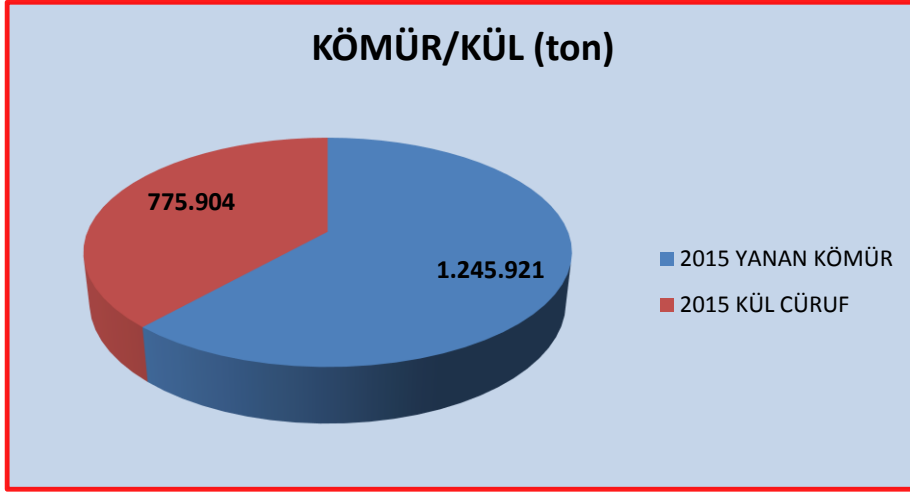
Termik Santralin Adı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf-Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)
Değirmencik Termik Santrali	1.086.519	226.140
Bekirli Termik Santrali	1.915.599	242.942
EÜAŞ 18 MART ÇAN Termik Santrali	1.245.921	775.904
TOPLAM	4.248.039	1.244.986

Şekil C.12 – Çanakkale ilinde Değirmencik Termik Santrali 2015 Yılı Kül Atıklarının Yönetimi (İçdaş. A.Ş., 2016)

Şekil C.20.1 – Bekirli Termik Santrali Kül Atıklarının Yönetimi (İçdaş A.Ş., 2016)

Şekil C.20.2 – EÜAŞ 18 Mart Çan Termik Santrali Kül Atıklarının Yönetimi (EÜAŞ, 2016)

Resim C.1 – Değirmencik Termik Santrali (İçdaş A.Ş., 2016)

Resim C.2 – Bekirli Termik Santrali (İçdaş A.Ş., 2016)

Resim C.3 – EÜAŞ 18 Mart Çan Termik Santrali (Çan EÜAŞ, 2016)

C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler bölüm B.6.2’de açıklanmıştır.

C.12. Tıbbi Atıklar

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Çanakkale Bölgesel Katı Atık Yönetim Projesi kapsamında yer almayan, Birlik havzamızda tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve sterilize edilerek bertaraf edilmesine ilişkin; Yap-İşlet modeli ile düzenli depolama sahasında kurulan “Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi” Mart 2012 tarihinde işletmeye alınmıştır.

Tıbbi atıkların tesisimizde, önden parçalamalı ve yüksek buhar basınç sterilizasyon yöntemiyle bertarafı sağlanmaktadır. Ayrıca yakın çevredeki birlikler (TROAS ve BİÇAY) tarafından tesise getirilen tıbbi atıkların da sterilizasyonu yapılarak depolama sahasında bertarafı sağlanmıştır. Birliğimiz sterilizasyon tesisine ve son 3 yılda toplanarak bertarafı sağlanan tıbbi atık verileri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

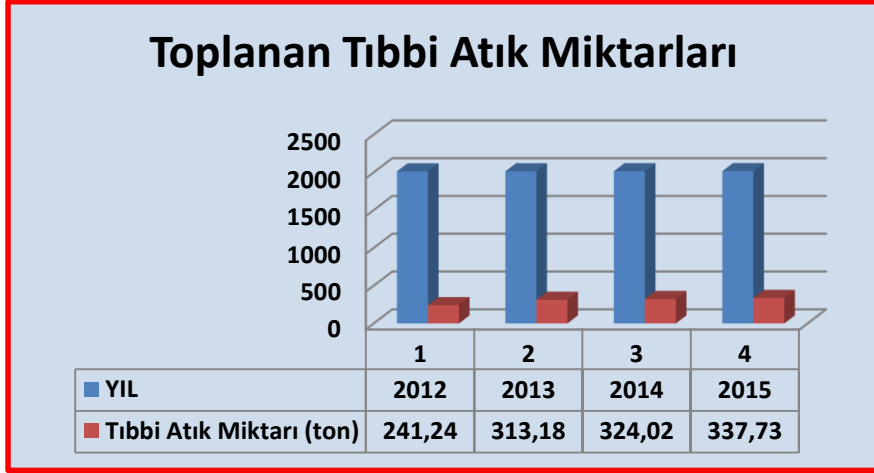
Çizelge C.34 – 2015 Yılında (Çanakkale) İli Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB)	X		X		2				X		X	Ç.KALE
Troas Bölgesi Katı Atık Yönetim Birliği		X		X	1				X			Ç.KALE
Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği	X		X		1				X		X	Ç.KALE
Çan-Biga ve Çevresi Katı Atık Yönetim Birliği		X	X		1				X		X	Ç.KALE

Çizelge C.35 - Çanakkale ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (ÇAKAB, 2016)

YIL	Tıbbi Atık Miktarı (ton)	Tıbbi Atık Üretici Sayıları (adet)
2012	241,24	95

2013	313,18	100
2014	324,02	102
2015	337,73	93

Şekil : Çanakkale ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (ÇAKAB, 2016)

C.13. Maden Atıkları

Çizelge C.36 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı

*Bu kısım ile ilgili veri bulunmamaktadır.

C.14. Sonuç ve Değerlendirme

Katı atıklardan kaynaklanan çevresel sorunların önlenmesi amacıyla belediyelerimizce oluşturulacak katı atık yönetimi birliklerince çevresel standartlara uygun . katı atık bertaraf tesisi kurulması ve işletilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, il genelinde katı atık yönetim birlikleri kurulması ve katı atık bertaraf tesislerinin faaliyete geçirilebilmesi amacıyla Çanakkale, Lapseki, Umurbey, İntepe, Çardak, Kepez ve Kumkale Belediyelerince 13.12.2004 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği kurulmuş ve birliğe ait katı atık bertaraf tesisi işletmeye geçmiştir.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Biga, Çan, Yenice İlçe ve Belde Belediye başkanlıkları ve İl Özel idaresince katı atık yönetim birliği kurulmuş olup Biga, Çan ve Çevresi Katı Atık Yönetim birliğince katı atık bertaraf tesisi yer seçimi çalışmaları ve Çevresel Etki Değerlendirmesi çalışmaları tamamlanmıştır.

Ezine, Ayvacık, Bayramiç ve Bozcaada İlçe ve Belde Belediye başkanlıkları ve İl Özel İdaresince katı atık yönetim birliği kurma çalışmaları yürütülmüş olup Troas Bölgesi Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliği olarak adlandırılan söz konusu birlik tarafından katı atık bertaraf tesisi yer seçimi çalışmaları ve Çevresel Etki Değerlendirmesi çalışmaları tamamlanmıştır.

Gelibolu, Eceabat İlçe ve belde belediyeleri ile İl Özel İdaresince Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği Kurulmuş ve Birliğe ait katı atık düzenli depolama tesisi işletmeye geçmiştir.

Ayrıca AB finanslı Yüksek Maliyetli Çevre Yatırımları Planlanması projesi gereğince 2008 Yılı Mayıs ayı içinde başlayan rehabilitasyon çalışmaları kapsamında: Çardak göl mevki, Çardak Kadıbayırı Alanı, Lapseki topraklı alanı ve Lapseki Millet Çiftliğinde yer alan vahşi depolama alanları rehabilite edilmiştir.

Çanakkale İlimizde ÇAKAB Katı Atık Yönetim Birliği Tarafından Merkez İlçe, Kemel Köyü adresinde Katı Atık Düzenli Depolama Sahasında Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi nin 2012yılından itibaren faaliyeti devam etmektedir. Katı Atık Yönetim Birlikleri, kamu ve özel sağlık kuruluşlarından tıbbi atıkların toplanması ve bertarafı konusunda çalışmalar düzenli olarak takip edilmekte olup, 31.01.2014 tarih ve 01 Nolu Mahalli Çevre Kurul Kararı ile Tıbbi Atık Bertaraf ücreti görüşülerek karara bağlanmıştır.

Kaynaklar; Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Meydana gelen felaketler ve ülkemizde de yaşanan benzer kazalar sonucunda, ülkemizde de "Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso II Direktifi"ni Türkiye mevzuatına uyumlaştıran "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" 30 Aralık 2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemeyi amaçlamaktadır. "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" hükümleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken yürütülmektedir. Bildirim maddesi, Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecektir. Tehlikeli madde içeren kuruluşlar, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi altında kurulmuş olan Seveso (BEKRA) Bildirim Sistemi'ne bildirim yapmakla yükümlüdür. Bu bildirimler neticesinde kapsamdaki kuruluşlar ve bunların, alt seviyeli ve üst seviyeli olmak üzere kategorileri belirlenmektedir.

"Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında Bakanlığımız internet sitesinde bulunan "BEKRA Bildirim Sistemi"nden sorgulama yapılarak Çizelge Ç.41 oluşturulabilir.

Çizelge Ç.37 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı (Çevre Bilgi Sistemi,2016)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	6
Üst Seviye	-
TOPLAM	6

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

SEVESO Bildirim Sistemine (BEKRA) giriş yapan kuruluşların Acil Durum Planları Valiliğe sundukları planlar var mıdır? Kısaca bu konuya değinilmelidir.

Kaynaklar: BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Karasal ve sucul türlerin yaşama ortamları (habitattlar) ve özellikleri belirtilerek, il sınırları içerisinde belirlenen vejetasyon tipleri bir harita üzerinde gösterilmelidir.

Karasal ve akuatik (sucul) türler (özellikle yörede doğal olarak bulunan türler, endemik, egzotik, tıbbi ve nesli tehlikede olan türler) ve mahalli popülasyonları, bilimsel adları yanında mevcut bitkilere göre yöresel adları da verilmelidir. Önemli hastalık ve zararlılar söz konusu ise bunlarla ilgili bilgi verilmelidir.

Sıra No	Familiya (Aile)	Genus/Species (Cins/Tür)	Türkçe İsmi	IUCN Kategorisi	Endemizm	Yayılış Bölgesi
1	Amaryllidaceae	Galanthus trojanus	Kazdağ Kardeleni		Endemik	Güney Biga Yarımadası
2	Apiaceae/Umbellife	Peucedanum		EN	Değil	Güney Biga
3	Asteraceae/Compositae	<i>Achillea fraasii</i> var. <i>troiana</i>	Kazd. Civanperçemi	CR	Endemik	Kazdağları
4	Asteraceae/Compositae	Anthemis cretica ssp. argaea		LR (cd)	Değil	Güney Biga Yarımadası
5	Asteraceae/Compositae	Anthemis tinctoria var. virescens		LR (cd)	Değil	Güney Biga Yarımadası
6	Asteraceae/Compositae	Carduus nutans ssp. falcato-incurvus	Deve Dikeni	LR (cd)	Değil	Güney Biga Yarımadası
7	Asteraceae/Compositae	Centaurea polyclada	Peygamber Çiçeği	VU	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
8	Asteraceae/Compositae	Tripleurospermum baytopianum		EN	Değil	Kuzey/Güney Biga
9	Boraginaceae	Alkanna tinctoria ssp. subleiocarpa	Hava Civa Otu	LR (cd)	Değil	Biga/Gelibolu Yrd./Sahil Z
10	Brassicaceae/Cruciferae	Alyssum pinifolium	Balıca/Kuduz otu	VU	Değil	Gelibolu Yarımadası
11	Campanulaceae	Jasione idea	Kum Çamı	VU	Endemik	Kazdağları
12	Caryophyllaceae	<i>Dianthus ingoldbyi</i>	Yabani Karanfil	CR	Endemik	Gelibolu Yrd./Sahil Zonu
13	Caryophyllaceae	Minuartia mesogitana ssp. macrocarpa	Koru Otu	EN	Değil	Biga/Gelibolu Yrd./Sahil
14	Celastaceae	Euonymus latifolius ssp. cauconis	Papaz Kùlahı	LR (nt)	Değil	Biga Yarımadası
15	Chenopodiaceae	Atriplex tatarica var. constantinopolita	Tatar Karapazı	CR	Değil	Gelibolu Yrd./Sahil Zonu

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

		na				
16	Chenopodiaceae	Beta maritima var. grisea	Yabani Pancar	EN	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
17	Chenopodiaceae	Beta trojana	Yabani Pancar	CR	Endemik	Biga Yarımadası/Sahil Z.
18	Cistaceae	Fumana arabica var. incanescens	Sarı Laden	VU	Değil	Gelibolu Yarımadası
19	Crassulaceae	Sedum hispanicum var. planifolium	Dam Kuruğu	EN	Değil	Güney Biga Yarımadası
20	Fabaceae	Medicago truncatula var. truncatula	Fıçı Yoncası	DD	Değil	Gelibolu Yarımadası
21	Fabaceae	Medicago turbinata var. turbinata		VU	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
22	Fabaceae	Trifolium balansae		VU	Değil	Kuzey Biga/Gelibolu Yrd.
23	Fabaceae	Trifolium repens var. orphanideum	Ak Üçgül	VU	Değil	Kuzey Biga/Gelibolu Yrd.
24	Fabaceae	Trifolium stellatum var. longiflorum	Yıldızlı Üçgül	DD	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası

Sıra No	Familiya (Aile)	Genus/Species (Cins/Tür)	Türkçe İsmi	IUCN Kategorisi	Endemizm	Yayılış Bölgesi
25	Fabaceae	Vicia lutea	Sarı Fiğ	DD	Değil	Biga/Gelibolu
26	Guttiferae/Hypericaceae	Hypericum kazdaghensis	Kazdağ Kantaronu	EN	Endemik	Güney Biga Yarımadası
27	Iridaceae	Crocus candidus	Çiğdem	LR (cd)	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
28	Lamiaceae/Labiatae	Sideritis trojana	Sarıköz Çayı	EN	Endemik	Güney Biga Yarımadası
29	Lamiaceae/Labiatae	Stachys cretica ssp. lesbiaca		LR (nt)	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
30	Lamiaceae/Labiatae	Thymus atticus		VU	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
31	Lamiaceae/Labiatae	Thymus comptus		VU	Değil	Gelibolu Yrd./Sahil Zonu
32	Lamiaceae/Labiatae	Thymus pulvinatus		CR	Endemik	Kazdağları
33	Liliaceae	Allium kurtzianum	Yabani Sarımsak	EN	Endemik	Kazdağları
34	Liliaceae	Fritillaria bithynica	Bitinya Ters Lalesi	LR (cd)	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

35	Liliaceae	Fritillaria stribnyi	Ters Lale	EN	Değil	Gelibolu Yarımadası
36	Linaceae	Linum boissieri	Yabani Ketan	EN	Değil	Biga Yarımadası
37	Paeoniaceae	Paeonia mascula subsp. bodurii	Şakayık	EN	Endemik	Kuzey Biga Yarımadası
38	Papaveraceae	Corydalis caucasica subsp. abantensis	Kaz Gagası	EN	Değil	Kuzey Biga Yarımadası
39	Papaveraceae	Papaver virchowii	Borcanka	LR (cd)	Değil	Kuzey Biga/Gelibolu/Bozca.
40	Plumbaginaceae	Armeria trojana		EN	Endemik	Kazdağları
41	Poaceae	Elymus farctus ssp. rechingeri		VU	Değil	Gelibolu Yrd./Sahil Zonu
42	Poaceae	Festuca polita		VU	Değil	Güney Biga Yarımadası
43	Poaceae	Secale cereale var. ancestrale	Yabani Çavdar	VU	Değil	Güney Biga/Sahil/Bozcaada
44	Primulaceae	Cyclamen hederifolium	Sarmaşık Y.Sklamen	VU	Değil	Biga Yarımadası
45	Ranunculaceae	Ranunculus pedatus subsp. trojanus	Troya Dügünçiçeği	CR	Endemik	Kuzey Biga Yarımadası
46	Rubiaceae	Asperula sintenisii		EN	Endemik	Güney Biga Yarımadası
47	Scrophulariaceae	Digitalis trojana	Yüksük Otu	VU	Endemik	Biga/Gelibolu Yarımadası

Sıra No	Familiya (Aile)	Genus/Species (Cins/Tür)	Türkçe İsmi	IUCN Kategorisi	Endemizm	Yayılış Bölgesi
48	Scrophulariaceae	Scrophularia	Sıracaoğlu	?	Endemik	Güney Biga
49	Scrophulariaceae	Scrophularia floribunda	Sıracaoğlu	LR (nt)	Değil	Güney Biga Yarımadası
50	Scrophulariaceae	Verbascum aschersonii	Sığırkuyruğu	VU	Değil	Biga/Gelibolu Yarımadası
51	Scrophulariaceae	Verbascum coronopifolium	Sığırkuyruğu	EN	Değil	Güney Biga Yarımadası
52	Scrophulariaceae	Verbascum hasbenli	Sığırkuyruğu	?	Endemik	Biga Yarımadası
53	Scrophulariaceae	Verbascum scamandri	Sığırkuyruğu	EN	Endemik	Güney Biga Yarımadası
54	Violaceae	Viola alba ssp. thessala	Yabani Menekşe	VU	Endemik	Kuzey Biga/Gelibolu Yrd.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

55	Abiaceae	Abies nordmanniana subsp. equi-trojani	Kazdağ Köknarı	LR(nt)	Endemik	Kazdağları
----	----------	--	----------------	--------	---------	------------

D.2. Fauna

Yaban yaşamı türleri, endemik hayvan türleri ve yılın çeşitli zamanlarında geleneksel olarak kullandıkları yaşam ortamlarındaki popülasyonları (memeliler, sürüngenler, amfibiler, kuşlar, balıklar) envanter çalışmalarına dayandırılarak belirtilmelidir. Popülasyonların göç yolları üzerindeki konaklama noktaları, kışlama yerleri mevsimler veya aylar itibarıyla belirtilip, türler bilimsel ve yöresel adlarıyla verilmelidir. Önemli hastalık ve zararlılar ile bunların mücadelesi hakkında da bilgi verilmelidir.

İl düzeyinde nesli tehlikede olan ve olması muhtemel evcil hayvanlar ile yaban hayvanlarının; türleri (bilimsel ve yöresel adları), sayıları ve bunların korunmasına yönelik alınan tedbirler ile ilgili bilgiler verilecektir.

No	Takım	Familya	Bilimsel İsmi	Türkçe İsmi	IUCN	BERN	A	B	C	D	E	F	
1	Gaviiformes	Gaviidae	<i>Gavia arctica</i>	Kara Gerdanlı Dalgıç	LC	EK2	-	+	+	+	+	-	
2	Podicipediformes	Podicipedidae	<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	LC	EK3	-	+	+	+	+	+	
3			<i>Podiceps nigricollis</i>	Kara Boyunlu Batağan	LC	EK2	-	-	+	+	+	+	
4			<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	LC	EK3	+	-	+	+	-	-	
5	Procellariiformes	Procellariidae	<i>Calonectris diomedea</i>	Boz Yelkovan	LC	EK3	-	-	-	+	+	-	
6			<i>Puffinus yelkouan</i>	Yelkovan	NT	EK2	+	+	+	+	+	+	
7	Pelecaniformes	Sulidae	<i>Pelecanus crispus</i>	Tepeli Pelikan	VU	EK2	-	+	-	+	-	-	
8		Phalacrocoracidae	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	Tepeli Karabatak	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	
9			<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	LC	EK3	+	+	+	+	+	+	
10			<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	LC	EK2	+	-	-	-	-	+	
11	Ciconiiformes	Ardeidae	<i>Botaurus stellaris</i>	Balaban	LC	EK3	+	+	-	-	-	-	
12			<i>Ixobrychus minutus</i>	Küçük Balaban	LC	EK2	+	+	-	-	-	-	
13			<i>Ardeola ralloides</i>	Alaca Balıkçıl	LC	EK2	+	+	-	+	-	-	
14			<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece Balıkçılı	LC	EK2	+	-	-	-	-	-	
15			<i>Casmerodius albus</i>	Büyük Ak Balıkçıl	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	
16			<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Ak Balıkçıl	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	
17			<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl	LC	EK3	+	+	+	+	+	+	
18			<i>Ardea purpurea</i>	Erguvani Balıkçıl	LC	EK2	+	+	-	-	-	+	
19			Threskiornithidae	<i>Platalea leucorodia</i>	Kaşıkçı	LC	EK2	-	+	-	+	-	-
20				<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi	LC	EK2	-	+	-	+	-	-
21			Ciconiidae	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
22				<i>Ciconia nigra</i>	Kara Leylek	LC	EK2	+	+	-	-	-	+
23	Phoenicopteriformes	Phoenicopteridae	<i>Phoenicopterus roseus</i>	Flamingo	LC	EK2	-	+	+	+	-		
24	Anseriformes	Anatidae	<i>Cygnus olor</i>	Kuğu	LC	EK3	+	+	+	+	-		
25			<i>Anser anser</i>	Boz Kaz	LC	EK3	-	+	+	-	-		
26			<i>Anser albifrons</i>	Sakarca	LC	EK2	+	-	-	-	-		
27			<i>Tadorna tadorna</i>	Suna	LC	EK2	+	+	+	+	-		
28			<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt	LC	EK2	+	+	+	+	+		
29			<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	LC	EK3	+	+	+	+	-		
30			<i>Anas penelope</i>	Fiyu	LC	EK3	+	+	+	-	-		
31			<i>Anas crecca</i>	Çamurcun	LC	EK3	+	+	-	-	-		
32			<i>Anas querquedula</i>	Çıkrıkçın	LC	EK3	+	+	+	+	-		
33			<i>Anas acuta</i>	Kılkuyruk	LC	EK2	-	-	+	-	-		
34			<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkçaga	LC	EK3	-	+	-	-	-		
35			<i>Netta rufina</i>	Macar Ördeği	LC	EK3	+	-	+	-	-		
36			<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli Patka	LC	EK3	-	-	-	+	+		
37			<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka	LC	EK3	-	+	+	+	+		

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

38			<i>Aythya nyroca</i>	Pasbaş Patka	NT	EK2	-	-	+	-	-	-
39			<i>Bucephala clangula</i>	Altıngöz	LC	EK3	-	-	+	-	-	-
40			<i>Mergus serrator</i>	Tarakdiş	LC	EK3	-	-	+	+	-	-

41	Falconiformes	Accipiteridae	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Ak Kuyruklu Kartal	LC	EK2	-	-	-	-	-	+	
42			<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak	LC	EK2	+	-	-	-	-	-	+
43			<i>Circaetus gallicus</i>	Yılan Kartalı	LC	EK2	-	+	+	+	+	-	-
44			<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	LC	EK2	+	+	+	-	-	-	-
45			<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice	LC	EK2	+	+	+	-	-	-	-
46			<i>Circus pygargus</i>	Çayır Delicesi	LC	EK2	-	+	-	-	-	-	-
47			<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+
48			<i>Accipiter gentilis</i>	Çakır	LC	EK2	-	+	-	-	-	-	-
49			<i>Buteo buteo</i>	Şahin	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+
50			<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin	LC	EK2	-	+	-	+	-	-	+
51		<i>Pernis apivorus</i>	Arı Şahini	LC	EK2	-	+	-	+	-	-	-	
52		<i>Aquila chrysaetos</i>	Kaya Kartalı	LC	EK2	-	-	-	-	-	-	+	
53		<i>Aquila clanga</i>	Büyük Orman Kartalı	VU	EK2	-	+	-	-	-	-	-	
54		<i>Aquila pomarina</i>	Küçük Orman Kartalı	LC	EK2	-	+	-	-	-	-	-	
55		Falconidae	<i>Falco peregrinus</i>	Gökdoğan	LC	EK2	-	+	-	+	+	+	
56			<i>Falco eleonora</i>	Ada Doğanı	LC	EK2	-	-	-	+	+	-	
57			<i>Falco subbuteo</i>	Delice Doğan	LC	EK2	-	+	-	+	+	-	
58			<i>Falco columbarius</i>	Boz Doğan	LC	EK2	+	+	-	-	-	-	
59			<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	
60			<i>Falco vespertinus</i>	Aladoğan	NT	EK2	-	+	-	+	+	-	
61	Galliformes	Phasianidae	<i>Alectoris chukar</i>	Kınalı Keklik	LC	EK3	-	-	-	+	+		
62	Gruiformes	Rallidae	<i>Porzana porzana</i>	Benekli Suyelvesi	LC	EK3	+	-	-	-	-		
63			<i>Porzana parva</i>	Bataklık Suyelvesi	LC	EK3	+	+	-	-	-		
64			<i>Porzana pusilla</i>	Küçük Suyelvesi	LC	EK3	+	-	-	-	-		
65			<i>Rallus aquaticus</i>	Sukılavuzu	LC	EK3	+	-	-	-	-		
66			<i>Gallinula chloropus</i>	Sutavuğu	LC	EK3	+	+	-	+	+		
67			<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	LC	EK3	+	+	+	+	+		
68	Charadriiformes	Haematopodidae	<i>Haematopus ostralegus</i>	Poyrazkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	-		
69		Recurvirostridae	<i>Himantopus himantopus</i>	Uzunbacak	LC	EK2	+	+	+	+	-		
70		<i>Recurvirostra avosetta</i>	Kılıçgaga	LC	EK2	-	+	-	-	-			
71		Burhinidae	<i>Burhinus oedicnemus</i>	Kocagöz	LC	EK2	-	+	-	+	+		
72		Glareolidae	<i>Glareola pratincola</i>	Bataklıkrlangıcı	LC	EK2	+	+	-	-			
73		Charadriidae	<i>Charadrius hiaticula</i>	Halkalı Cılbıt	LC	EK2	-	+	-	+	-		
74			<i>Charadrius dubius</i>	Halkalı Küçük Cılbıt	LC	EK2	+	+	+	+	-		
75			<i>Charadrius alexandrinus</i>	Akça Cılbıt	LC	EK2	+	+	+	+	-		
76			<i>Pluvialis squatarola</i>	Gümüş Yağmurcun	LC	EK3	-	+	+	+	+		
77			<i>Pluvialis apricaria</i>	Altın Yağmurcun	LC	EK2	+	-	-	-	-		
78			<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu	LC	EK3	+	+	+	-	-		
79			<i>Vanellus spinosus</i>	Mahmuzlu Kızkuşu	LC	EK3	+	+	-	-	-		
80		Scolopacidae	<i>Calidris alpina</i>	Kara Karınlı Kumkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	+		
81			<i>Calidris ferruginea</i>	Kızıl Kumkuşu	LC	EK2	-	-	-	+	-		
82	<i>Calidris alba</i>		Ak Kumkuşu	LC	EK2	-	-	-	+	-			
83	<i>Calidris minuta</i>		Küçük Kumkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	-			

84	Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Philomachus pugnax</i>	Döğüşkenkuş	LC	EK3	-	+	-	+	-	-
85			<i>Gallinago gallinago</i>	Suçulluğu	LC	EK3	+	+	+	-	-	-
86			<i>Lymnocyptes minimus</i>	Küçük Suçulluğu	LC	EK3	+	-	+	-	-	
87			<i>Scolopax rusticola</i>	Çulluk	LC	EK2	+	-	-	-	+	
88			<i>Limosa limosa</i>	Çamurçulluğu	NT	EK3	-	+	-	+	+	
89			<i>Numenius arquata</i>	Kervançulluğu	LC	EK3	-	+	+	-	-	
90			<i>Tringa totanus</i>	Kızılback	LC	EK3	+	+	+	+	-	
91			<i>Tringa stagnatilis</i>	Bataklık Düdükçünü	LC	EK2	-	-	-	+	-	
92			<i>Tringa nebularia</i>	Yeşilback	LC	EK3	+	-	+	+	-	
93			<i>Tringa glareola</i>	Orman Düdükçünü	LC	EK2	+	+	-	+	-	
94			<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçünü	LC	EK2	+	+	+	-	-	
95			<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere Düdükçünü	LC	EK3	+	+	-	-	+	
96			<i>Arenaria interpres</i>	Taşçeviren	LC	EK2	-	+	+	-	+	
97			Laridae	<i>Larus audouinii</i>	Ada Martısı	NT	EK2	+	-	-	+	-
98		<i>Larus geni</i>		İnce Gagalı Martı	LC	EK2	-	+	+	+	+	
99		<i>Larus ridibundus</i>		Karabaş Martı	LC	EK3	+	+	+	+	+	
100		<i>Larus minutus</i>		Küçük Martı	LC	EK2	-	+	-	+	+	
101		<i>Larus melanocephalus</i>		Akdeniz Martısı	LC	EK2	+	+	+	+	+	

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

102			<i>Larus michahellis</i>	Gümüş Martı	LC	EK3	+	+	+	+	+	+
103			<i>Larus canus</i>	Küçük Gümüş Martı	LC	EK2	-	-	+	-	-	-
104		Sternidae	<i>Sterna hirundo</i>	Sumru	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
105			<i>Sterna albifrons</i>	Küçük Sumru	LC	EK2	+	+	+	-	-	-
106			<i>Sterna sandvicensis</i>	Kara Gagalı Sumru	LC	EK2	+	+	+	+	+	-
107			<i>Chlidonias niger</i>	Kara Sumru	LC	EK2	-	+	-	-	-	-
108			<i>Chlidonias hybrida</i>	Bıyıklı Sumru	LC	EK2	-	+	-	-	-	-
109			<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	LC	EK3	+	+	+	+	+	+
110	Columbiformes	Columbidae	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı	LC	EK3	-	-	-	-	-	-
111			<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	LC	EK3	+	+	+	+	+	+
112			<i>Streptopelia turtur</i>	Üveyik	LC	EK3	-	+	+	+	+	+
113			Cuculiformes	Cuculidae	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	LC	EK3	-	-	-	-
114	Strigiformes	Strigidae	<i>Athene noctua</i>	Kukumav	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
115			<i>Otus scops</i>	İshakkuşu	LC	EK2	-	-	-	+	+	+
116	Apodiformes	Apodidae	<i>Apus apus</i>	Ebabil	LC	EK3	+	-	-	-	+	
117	Coraciiformes	Alcedinidae	<i>Alcedo atthis</i>	Yalıçapkını	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
118		Upupidae	<i>Upupa epops</i>	İbibik	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
119		Meropidae	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
120		Coraciidae	<i>Coracias garrulus</i>	Gökkuzgun	NT	EK2	-	+	-	-	-	-
121	Piciformes	Picidae	<i>Picus viridis</i>	Yeşil Ağaçkakan	LC	EK2	-	-	-	-	-	+
122			<i>Dendrocopos syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan	LC	EK2	+	+	+	+	+	+
123			<i>Dendrocopos leucotos</i>	Ak Sırtlı Ağaçkakan	LC	EK2	+	-	-	-	-	-
124			<i>Jynx torquilla</i>	Boyunçeviren	LC	EK2	-	-	-	+	+	-
125	Passeriformes	Alaudidae	<i>Lullula arborea</i>	Orman Toygarı	LC	EK3	-	-	-	+	-	-
126			<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu	LC	EK3	+	+	+	+	+	+

127	Passeriformes	Alaudidae	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar	LC	EK3	+	+	+	+	+	+		
128			<i>Calandrella brachydactyla</i>	Bozkır Toygarı	LC	EK2	-	+	-	+	-	-	-	
129			<i>Melanocorypha calandra</i>	Boğmaklı Toygar	LC	EK2	-	+	-	+	+	+	+	
130		Hirundidae	<i>Riparia riparia</i>	Kum Kırlangıcı	LC	EK2	-	+	-	+	-	-	-	
131			<i>Delichon urbica</i>	Ev Kırlangıcı	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+	
132			<i>Hirundo daurica</i>	Kızıl Kırlangıç	LC	EK2	+	+	-	+	+	+	+	
133			<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+	
134		Motacillidae	<i>Anthus pratensis</i>	Çayır Incirkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	-	
135			<i>Anthus campestris</i>	Kır Incirkuşu	LC	EK2	-	+	-	+	+	+	+	
136			<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+	
137			<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı	LC	EK2	-	+	-	+	+	+	-	
138			<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+	
139			Prunellidae	<i>Prunella modularis</i>	Dağbülbülü	LC	EK2	-	-	+	+	+	+	
140		Muscicapidae	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Bülbül	LC	EK2	-	+	-	+	+	+	+	
141			<i>Erithacus rubecula</i>	Kızılgerdan	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	+	
142			<i>Saxicola torquata</i>	Taşkuşu	LC	EK2	+	-	+	+	+	+	+	
143			<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu	LC	EK2	-	+	+	+	+	+	-	
144			<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuşuk	LC	EK2	+	-	+	+	+	+	+	
145			<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuşuk	LC	EK2	+	-	-	-	-	-	-	
146			<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan	LC	EK2	+	+	-	+	+	+	+	
147			<i>Oenanthe hispanica</i>	Kara Kulaklı Kuyrukkakan	LC	EK2	+	-	-	+	+	+	-	
148			<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz Kuyrukkakan	LC	EK2	-	+	-	+	+	+	-	
149			<i>Monticola solitarius</i>	Gökardıç	LC	EK2	-	-	-	+	+	+	+	
150			<i>Muscicapa striata</i>	Benekli Sinekkapan	LC	EK2	+	+	-	+	+	+	-	
151			<i>Ficedula albicollis</i>	Halkalı Sinekkapan	LC	EK2	+	-	-	+	-	-	-	
152			Turdidae	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk	LC	EK3	+	+	+	+	+	+	+
153				<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı	LC	EK3	-	-	+	+	+	+	+
154		<i>Turdus iliacus</i>		Kızıl Ardiç	LC	EK3	-	-	-	-	-	-	+	
155		<i>Turdus philomelos</i>		Öter Ardiç	LC	EK3	-	-	-	-	+	+	-	
156		<i>Turdus viscivorus</i>	Ökse Ardıcı	LC	EK3	-	-	-	-	-	-	+		
157		Sylviidae	<i>Locustella luscinioides</i>	Bataklık Kamışçını	LC	EK2	+	-	-	-	-	-	-	
158			<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Saz Kamışçını	LC	EK2	-	-	+	-	-	-	-	
159			<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Büyük Kamışçın	LC	EK2	+	+	-	+	-	-	-	
160			<i>Acrocephalus melanopogon</i>	Bıyıklı Kamışçın	LC	EK2	+	+	-	-	-	-	-	
161	<i>Cettia cetti</i>		Kamışbülbülü	LC	EK3	+	-	-	+	-	-	-		
162	<i>Hippolais pallida</i>		Ak Mukallit	LC	EK2	-	+	+	+	+	+	+		
163	<i>Sylvia communis</i>		Ak Gerdanlı Ötleğen	LC	EK2	+	+	-	+	+	+	+		

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

164			<i>Sylvia curruca</i>	Küçük Ak Gerdanlı Ötleğen	LC	EK2	-	+	-	+	+	-
165			<i>Sylvia nisoria</i>	Çizgili Ötleğen	LC	EK2	+	-	-	-	-	-

Memeli					Özkan '99		Yiğit ve Ark.'06	Uysal ve ark'12	Sezginer Tunçer'02	Uysal ve ark'11	IUCN RED
--------	--	--	--	--	-----------	--	------------------	-----------------	--------------------	-----------------	----------

166			<i>Sylvia atricapilla</i>	Kara Başlı Ötleğen	LC	EK2	-	-	-	+	+	-
167			<i>Sylvia melanocephala</i>	Maskeli Ötleğen	LC	EK2	+	-	+	+	+	-
168			<i>Sylvia hortensis</i>	Ak Gözlü Ötleğen	LC	EK2	-	-	-	+	+	-
169			<i>Sylvia cantillans</i>	Bıyıklı Ötleğen	LC	EK2	-	-	-	+	+	-

170	Passeriformes	Sylviidae	<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın	LC	EK2	+	-	+	+	+	-
171			<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğütbülbülü	LC	EK2	-	+	-	+	+	-
172		Regulidae	<i>Regulus regulus</i>	Çalınkuşu	LC	EK3	-	-	-	-	-	+
173		Remizidae	<i>Remiz pendulinus</i>	Çulhakuşu	LC	EK3	+	-	-	-	-	-
174		Paridae	<i>Parus ater</i>	Çam Baştankarası	LC	EK2	-	-	-	-	-	+
175			<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara	LC	EK2	+	-	+	+	+	+
176			<i>Parus caeruleus</i>	Mavi Baştankara	LC	EK2	+	-	+	+	+	-
177		Sittidae	<i>Sitta krueperi</i>	Anadolu Sivacısı	NT	EK2	-	-	-	-	-	+
178			<i>Sitta europaea</i>	Sivacıkusu	LC	EK2	-	-	-	-	-	+
179			<i>Sitta neumayer</i>	Kaya Sivacısı	LC	EK2	-	-	-	+	-	-
180		Troglodytidae	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çitkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	+	-
181		Laniidae	<i>Lanius minor</i>	Kara Alınlı Örimcekkuşu	LC	EK2	-	+	-	+	+	-
182			<i>Lanius collurio</i>	Kızıl Sırtlı Örimcekkuşu	LC	EK2	+	+	+	+	+	-
183			<i>Lanius senator</i>	Kızıl Başlı Örimcekkuşu	LC	EK2	-	-	-	+	+	-
184			<i>Lanius nubicus</i>	Maskeli Örimcekkuşu	LC	EK2	-	-	-	+	+	-
185		Corvidae	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga	LC	-	+	+	+	+	+	+
186			<i>Pica pica</i>	Saksağan	LC	-	+	+	+	+	+	+
187			<i>Corvus corone</i>	Leş Kargası	LC	-	+	+	+	+	+	+
188			<i>Corvus monedula</i>	Küçük Karga	LC	-	+	+	+	+	+	+
189			<i>Corvus corax</i>	Kuzgun	LC	EK3	+	+	+	+	+	+
190		Oriolidae	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma	LC	EK2	-	-	-	-	-	+
191		Sturnidae	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık	LC	-	+	+	+	+	+	+
192		Passeridae	<i>Passer hispaniolensis</i>	Söğüt Serçesi	LC	EK3	+	+	+	+	+	+
193			<i>Passer domesticus</i>	Serçe	LC	-	+	+	+	+	+	+
194			<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi	LC	EK3	-	-	-	+	-	+
195		Fringillidae	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	LC	EK3	+	+	+	+	+	+
196			<i>Serinus serinus</i>	Küçük İskete	LC	EK2	+	-	+	+	+	-
197			<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu	LC	EK2	+	-	+	+	+	-
198	<i>Carduelis spinus</i>		Kara Başlı İskete	LC	EK2	-	-	+	+	+	-	
199	<i>Carduelis carduelis</i>		Saka	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	
200	<i>Carduelis chloris</i>		Florya	LC	EK2	+	+	+	+	+	+	
201	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		Kocabaş	LC	EK3	-	-	+	+	-	-	
202	Emberizidae	<i>Miliaria calandra</i>	Tarla Çintesi	LC	EK3	+	+	+	+	+	+	
203		<i>Emberiza citrinella</i>	Sarı Çinte	LC	EK3	+	-	-	-	-	-	
204		<i>Emberiza cirrus</i>	Bahçe Çintesi	LC	EK2	+	-	-	+	+	+	
205		<i>Emberiza melanocephala</i>	Kara Başlı Çinte	LC	EK3	+	+	+	+	+	+	
206		<i>Emberiza hortulana</i>	Kirazkuşu	LC	EK3	-	-	-	+	+	+	
207		<i>Emberiza caesia</i>	Kızıl Kirazkuşu	LC	EK2	-	-	-	+	+	-	
208		<i>Emberiza schoeniclus</i>	Bataklık Çintesi	LC	EK2	+	+	+	+	-	-	
Toplam							120	131	102	143	103	90

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ORDO	FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE İSMİ	Gökçeada	Bozcada	Kazdağı	Lapseki	Sarıçay	Kumkale		
RODENTIA	SCIURIDAE	1. <i>Sciurus anomalus</i>	Kafkas sincabı	+	-	+				LC	
	MURIDAE	2. <i>Apodemus flavicollis</i>	Sarıboyunlu Orman Faresi	+	-	+					LC
		3. <i>Apodemus sylvaticus</i>	Bayağı Orman Faresi	+	-	-					LC
		4. <i>Apodemus hermonensis</i>	Kayalık Faresi	-	+	-					LC
		5. <i>Apodemus mystacinus</i>	Kayalık Orman Faresi	-	-	+					LC
		6. <i>Apodemus iconicus</i>	Orman Faresi	-	-	+					LC
		7. <i>Rattus rattus</i>	Ev Sıçanı	+	+	+					LC
		8. <i>Rattus norvegicus</i>	Göçmen Sıçanı,Lağım Sıçanı	+							LC
		9. <i>Mus macedonicus</i>	Tarla Ev Faresi,Sarı Ev Faresi	+	-	+					LC
		10. <i>Mus domesticus</i>	Ev Faresi,Siyah Ev Faresi	-	+	+					LC
		11. <i>Microtus rossiaemeridionalis</i>	Uzun Kuruklu Çayırfaresi,tarlafaresi	-	-	+					LC
	12. <i>Microtus subterraneus</i>	Avrupa çam sıçanı	-	-	+					LC	
	13. <i>Chionomys nivalis</i>	Kar Faresi	-	-	+					LC	
	SPALACIDAE	14. <i>Spalax leucodon</i>	Kör Fare	+	+	+					LC
ERINACEOMORPHA	ERINACEIDAE	15. <i>Erinaceus concolor</i>	Kirpi			+			+	LC	
SORICOMORPHA	SORICIDAE	16. <i>Sorex volnuchini</i>	Kafkas Sivriburunlu Faresi			+					
		17. <i>Crocidura leucodon</i>	Çiftrenkli Sivriburunlu Fare			+			+	LC	
	TALPIDAE	18. <i>Talpa levantis</i>	Akdeniz Köstebeği			+				LC	
CHIROPTERA	RHINOLOPHIDAE	19. <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Nalburunlu Büyükyarasa			+				NT	
		20. <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Nalburunlu Küçükyarasa			+				NT	
		21. <i>Rhinolophus euryale</i>	Akdeniz nalburunlu Yarasası			+				VU	
		22. <i>Rhinolophus blasii</i>	Nalburunlu Yarasa			+				VU	
		23. <i>Rhinolophus mehelyi</i>	Mehely'nin Yarasası			+				NT	
	VESPERTILIONIDAE	24. <i>Myotis capaccinii</i>	Uzunayaklı Yarasa			+					VU
		25. <i>Myotis blythii</i>	Farekulaklı Küçükyarasa			+					NT
		26. <i>Myotis myotis</i>	Farekulaklı Büyükyarasa			+					LC
		27. <i>Myotis emarginatus</i>	Kirpikli Yarasa			+					LC
		28. <i>Eptesicus serotinus</i>	Genişkanatlı Yarasa			+					LC
		29. <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Cüce Yarasa			+					LC
		30. <i>Pipistrellus nathusii</i>	Sertderili Yarasa, Pürtükderili yarasa			+					LC
		31. <i>Hypsugo savii</i>	Siyahyüzlü Cüce Yarasa			+					LC
		32. <i>Miniopterus schreibersii</i>	Uzunkanatlı Yarasa			+					NT
LAGOMORPHA		33. <i>Lepus europaeus</i>	Yabani tavşan			+				LC	
										LC	

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

SALMONIFORMES	SALMONIDAE	<i>Salmo trutta</i>	Dağ Alası		+	+												-	
CYPRINIFORMES	CYPRINIDAE	<i>Anguilla anguilla</i>	Avrupa Yılan Balığı		+	+		+	+									CR	
		<i>Salmo trutta</i>	Dağ Alası		+	+													-
		<i>Leuciscus cephalus</i>	Ak Kefal		+	+		+											LC
		<i>Chalcalburnus chalcoides</i>	Tatlısu Kolyoz Balığı		+	+		+											-
		<i>Barbus plebejus</i>	Bıyıklı Balık		+														LC
		<i>Barbus haasi</i>	Bıyıklı Balık	+		+	+	+											VU
		<i>Alburnus chalcoides</i>	Tatlısu Kolyozu	+	+						+								LC
		<i>Squalius cephalus</i>	Tatlısu kefalı	+	+	+	+			+									LC
		<i>Vimba vimba</i>	Eğrelti Balığı	+		+													LC
		<i>Tincatinca</i>						+											LC
		<i>Capoeta capoeta</i>	Siraz Balığı			+													-
		<i>Gobio gobio</i>	Dere Kaya Balığı			+			+										LC
		<i>Gobio karamanensis</i>															+		VU
		<i>Rhodeus amarus</i>	Acı Balık			+			+										LC
		<i>Carassius gibelio</i>	Havuz Balığı						+				+						-
		<i>Phoxinus phoxinus</i>				+													LC
		<i>Cobitis fahirae</i>		+		+			+										LC
		<i>Phoxinus phoxinus</i>				+													LC
		<i>Cobitis fahirae</i>		+		+			+										LC
		<i>Petroleuciscus borystenicus</i>	Karadeniz Tatlısu Kefalı			+													LC
<i>Cyprinus carpio</i>	Sazan						+	+									V		

- Kabii, T., 2005. Ramsar Wetland Classification: Implications on the Conservation and Wise Use of Wetlands in Africa, <http://www.fao.org/docrep/003/x6611e03b.htm>
- Kadlec R.H., Knight R.L., 1996. Treatment Wetlands: Theory and Implementation, CRC Press LLC, 881p.
- Korkanç S.Y. 2004. Sulak alanların havza sistemi içindeki yeri, *ZKU Bartın Orman Fakültesi Dergisi* 6: 117-126
- Korkusuz E.A., Beklioğlu M., Demirel G.N. 2005. Comparison of the Treatment Performances of Blast Furnace Slag-Based and Gravel-Based Vertical Flow Wetlands Operated Identically for Domestic Wastewater Treatment in Turkey, *Ecological Engineering*, Volume 24, Issue 3, Pages 185-198
- Kusler, J. 2003. Wetlands and Watershed Management, Institute for Wetland Science and Public Policy of the Association of State Wetland Managers, Publication Number: 28.
- Kuş Araştırmaları Derneği, 2007. Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi, Çevre ve Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Marsh, W., 1991. Wetlands, Habitat and Land Use Planning, Environmental Applications, 2nd Editions, John Wiley and Sons Inc. New York, USA.
- Meriç T., Çağırankaya S., 2013 Sulak Alanlar. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 1-160.
- Mitsch, W.J., Gosselink, J.G., 2000. Wetlands, Third ed. Wiley, New York.
- Özesmi, U., Özesmi, S.L., 1997. Amerika Birleşik Devletleri'nde Sulak Alan Tanımı ve Korunması: Türkiye İçin Getirdikleri, III. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Ağustos, Kırşehir. <http://env.erciyes.edu.tr/abstracts/abstracts-turkwet.html>
- Ramsar Convention Bureau, 1992. Ramsar Convention, Slimbridge, England.
- Ryan J.T., Winne T.C., 2001. Effects of Hydroperiod on Metamorphosis in *Ranasphenoccephala*, *American Midland Naturalist* 145:46-53.
- Trepel M., Kluge W., 2002. Ecohydrological Characterisation of a Degenerated Valley Peatland in Northern Germany for Use in Restoration, *Journal for Nature Conservation*, Volume 10, Issue 3, Pages 155-169.

NOT:

Çanakkale İl Şube Müdürlüğü çalışmaları çerçevesinde; 2014-2016 yılları arasında gerçekleştirilmesi hedeflenen Çanakkale İli'nin Karasal ve İç Su Ekosistemlerinin Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzlemesi Projesi; Kurumumuz, Onsekiz Mart Üniversitesi ve İl Özel İdaresi arasında 30.12.2013 tarihinde imzalanan üçlü protokol ile başlatılmış olup, 2016 yılı sonunda tamamlanması planlanmaktadır.

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

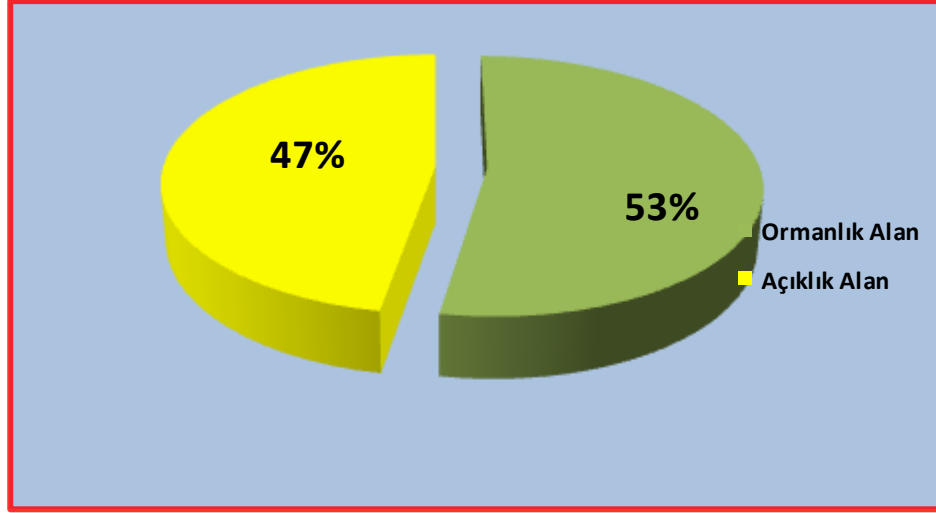
ORMANLAR: Çanakkale İlinde doğal bitki örtüsü olan ormanlar İl topraklarının % 53'ünü (533.936 ha.) oluşturur. Ormanların % 39,1'i normal koru, % 17,1'i bozuk koru, % 10,5'i normal baltalık ve % 33,3'ü bozuk baltalıktır.

Bölgedeki ormanların ana ağaç türlerini başta Kızılçam olmak üzere Karaçam, Bodur Ardıç, Meşe, Kayın, Kestane, Kazdağ Köknarı ve Adi Porsuk oluşturur. Akdeniz ikliminin kurak dönemi, ağaç topluluğunun ortadan kalkmış olduğu alanlarda yeni orman örtüsünün gelişmesine olanak vermez. Denizden 30-40 km. içeriye ve 600 m. yüksekliğe kadar görülen maki grupları, daha çok Gelibolu Yarımadasının güneyindeki Lapseki-Biga arasında ve İlin kıyılarından orman alanı başlangıç sınırına kadar görülür.

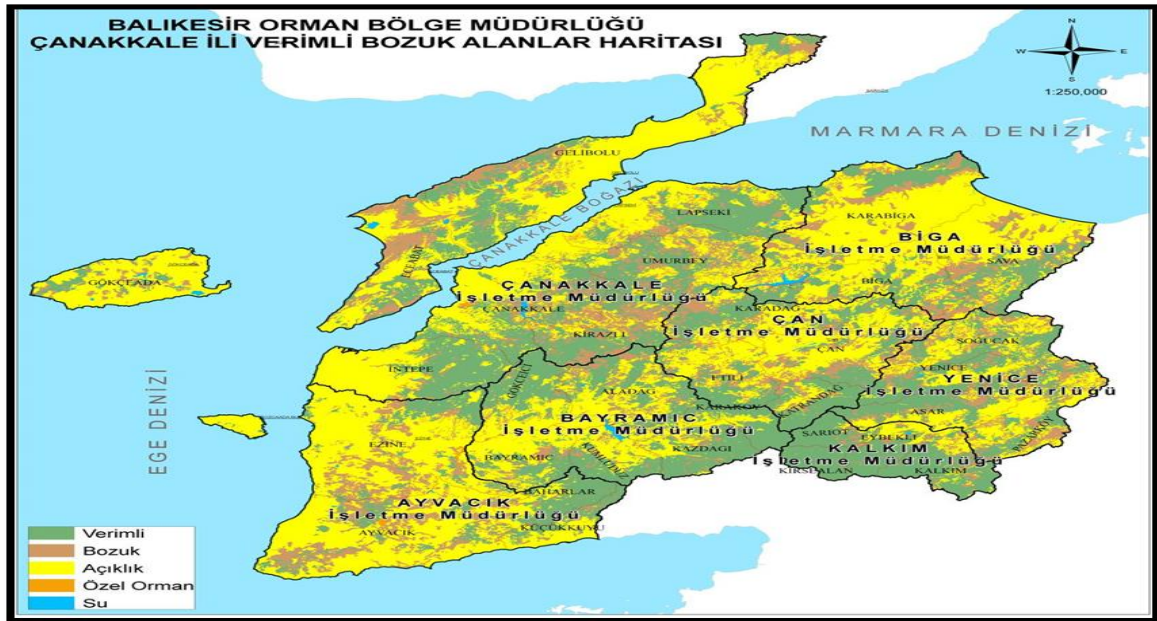
Mülga Çevre ve Orman İl Müdürlüğü Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Şube Müdürlüğüne Ağaçlandırma Seferberliği Eylem Planına göre (2008-2012) 2012 yılı sonuna kadar 10.370 hektarlık alanda ağaçlandırma (5.300 ha), rehabilitasyon (700 ha), mera ıslahı (300 ha), özel ağaçlandırma (3.470 ha) ağaçlandırma çalışması yapılması da planlanmış olup 2012 yılı sonuna kadar 700 hektarlık alanda ağaçlandırma çalışması tamamlanmıştır.

ÇANAKKALE İLİ ORMAN VARLIĞI

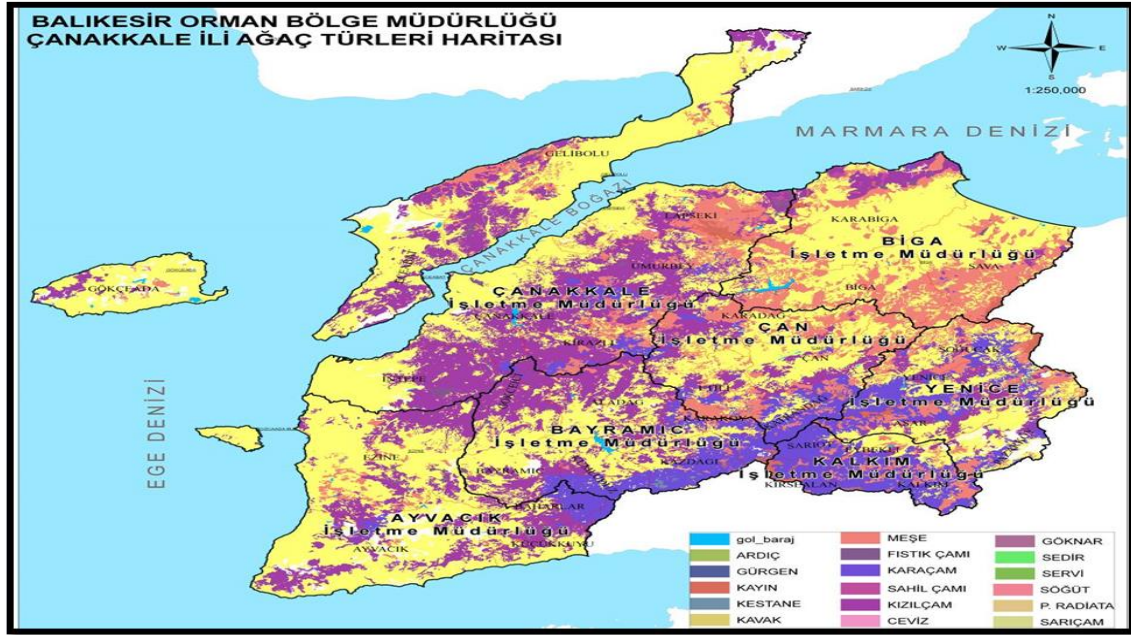
Grafik D.1. Çanakkale İli Orman Alanı Dağılımı

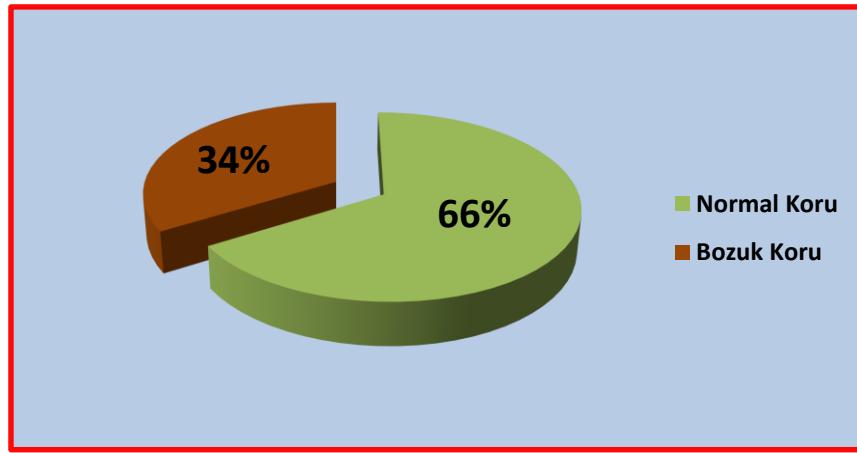
Ormanlık Alan	521.032 Hektar
Açıklık Alan	465.020 Hektar
TOPLAM	986.062 Hektar

Harita D.1: Çanakkale İli Verimli Bozuk Alanlar Haritası

Harita D.2: Çanakkale İli Ağaç Türleri Haritası

Grafik D.2: Çanakkale İli Koruluk Alanlar Dağılımı

MİLLİ PARKLAR

İlimiz sınırları içinde Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı ile Troya Tarihi Milli Parkı bulunmaktadır.

GELİBOLU YARIMADASI TARİHİ MİLLİ PARKI:

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Marmara Bölgesinde, Çanakkale ili sınırları içindedir. 1973 yılında Milli Park ilan edilmiştir. Yüz ölçümü 33.490 hektardır. Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Park sınırları dahilinde 1 İlçe (Eceabat) ile 8 köy bulunmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, Gelibolu adını taşısa da Eceabat ilçesi sınırları içindedir. Yarımadanın güney ucunda, Eceabat ilçesinin hemen hemen tamamını kapsayan ve Çanakkale Boğazı'nın Avrupa yakasında 33.000 hektara yayılan büyük bir parktır. 1973'te kurulmuş olup, B.M. Milli Parklar ve Koruma Alanları listesinde yer almaktadır.

Çanakkale Savaşları Türk Milletinin dünyanın en güçlü devletlerine karşı, Kurmay Yarbay Mustafa Kemal'in önderliğinde insanüstü direnmesi ile kazanılan bir savunma destanıdır. 8,5 ay süren bu savaşta Boğaz'ın iki yakası adeta cehenneme dönüşmüş, yarım milyona yakın can kaybı olmuştur.

Birinci Dünya Savaşında İtilaf Devletleri ile Osmanlı Ordusu arasında cereyan eden dünyanın en büyük savaşlarından biri olan Çanakkale Savaşında yüz binlerce kayıp anısına yapılan anıtlar ve düzenlenen şehitlikler savaşın acılarını hatırlatmasının yanı sıra tarihin muhteşem zaferlerinden birini gözler önüne sermektedir. 250.000'i aşan Türk şehidinin aziz hatıraları üzerinde yükselen anıtlar ve yine 250.000'i aşkın İngiliz, Fransız, Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerinin gömülü olduğu alanları içine alan Milli Park, bugün bütün dünyaya barışın değerini anlatmaktadır. Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı içerisinde 56 yerli anıt ve şehitlik 35 Yabancı Mezar ve Anıtları bulunmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, 19.06.2014 tarihinde kabul edilen ve 28.06.2014 tarih ve 29044 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkındaki Kanun ile statüsü değiştirilerek; Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığına dönüştürülmüştür.

Resim D-1: Çanakkale Şehitler Abidesi'nden Bir Görünüm

Resim D-2: Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezinden Bir Görünüm

TROYA TARİHİ MİLLİ PARKI:

Troia Antik kentin yeri ve kalıntıları Çanakkale Boğazı güney girişinde, Erenköy (İntepe) Beldesi, Tefikiye (Asarlık) köyü yakınında Hisarlık (eski Pergamos) mevkiinde ovaya egemen bir tepelik üzerindedir. Çanakkale İl merkezine 25 km. mesafededir.

Milli Park alanı içinde bulunan Troya Antik Kentinde yürütülen kazılar sonucunda M.Ö. 3200'den, M.S. 4.yy'a kadar süren dönem içinde 9 kültür katı ve bu katlar içerisinde toplam 46 yapı katı tespit edilmiştir. Tefikiye Köyü yakınlarında lokalize olan antik kent 2 Kmcivarında bir alan kaplamaktadır.

Büyük Ozan Homeros'un epik eserleri İliada ve Odyssea ile ölümsüzleşen Troya, Troyalılarla Akaların (Yunanlılar) on yıl süren harplerindeki kahraman savaşçıların efsanevi hikayeleri ile asırlar boyunca uluslararası bir üne sahip olarak bugüne kadar gelmiştir.

Arkeologlar, İliada'da hikaye edilen olayların Troya'nın 3000 yıllık tarihi süresince yayılım gösteren 9 antik medeniyet katından sadece birinin kapsamında kaldığı tanımlamışlardır. Bu kat Homeros'un dünyaca bilinen ve tanınan Troya'sıdır.

Troya Antik Kenti ve çevresi; Milli Savunma, Bayındırlık ve İskan, Kültür, Turizm ve Çevre Bakanlıklarının uygun görüşlerine dayanan Orman Bakanlığının 18.09.1996 tarih ve 2743 Sayılı yazıları üzerine, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre, 30.09.1996 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile "Troya Tarihi Milli Parkı" olarak belirlenmiştir. Milli Parkın en önemli kaynak değeri olan Troya Arkeolojik Kenti02/12/1998 tarihinde 849. sırada kültürel miras 183 olarak Dünya Miras Listesine dahil edilmiştir. Ayrıca Troya Tarihi Milli Parkının Uzun Devreli Gelişme Planı 2004 yılı Haziran ayı içinde Bakanlığımızca onaylanmıştır.

Resim D.3: Troya Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm

Resim D.4: Troya Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm

KAZ DAĞLARI (İDA DAĞI):

Kazdağları, Anadolu yarım adasının kuzeybatısında yer alan, Biga yarım adasının en yüksek dağıdır. Ege Bölgesi ile Marmara Bölgesini birbirinden ayırır. Kazdağları Çanakkale ve Balıkesir sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Edremit körfezinin kuzeyini takiben, kuzey doğu-güney batı yönünde 60 - 70 km. uzunluğunda olan Kazdağları, batıda Dede dağı, ortada Kazdağı, doğuda Eybek dağı, kuzeydoğuda Gürgen, Kocakatran, Küçükkatran ve Susuz (Sakar dağı) dağlarından oluşur.

Doğal ve Kültürel Kaynak Değerleri

Kaz Dağları, doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Bu değerler Kaz Dağı kütlelerinin tümüne dağılmış durumdadır. Bunlardan Adatepe (Gargaran Tepesi), eski Yunan kültürüne göre tanrılarına kurbanlar sunmak üzere yapılmış bulunan Zeus Sunağı'na ev sahipliği yapar. Tuzla Köyü'nde bulunan 1366 yılında yapılmış olan Hüdavendigâr Külliyesi, Çanakkale ve yöresindeki ilk ve orta devir eserlerinden, kitabesi olan ve 600 senedir ayakta olan tek eserdir. Hüdavendigâr Camii halen kullanılmaktadır. UNESCO' dan özel ödül almış, Türkmen kültürünün iş aletlerinden giysilerine, çadırlarından ev gereçlerine kadar yüzlerce ürünün sergilendiği Tahatakuşlar Etnografya Müzesi emekli öğretmen Alibey Kudar tarafından kurulmuştur. Kazdağları'nda halen geleneksel dokularını hiç bozmadan yaşantılarını devam ettiren Türkmen köylüleri, her sene Ağustos Ayı'nın son 15 günü Sarıkız Tepe'de geleneksel Sarıkız şenliklerinin yöresel kıyafet ve adetlerine uygun olarak yayla yaşantısında çadırlar kurarak, sarıkız Şenlikleri olarak kutlamaktadırlar.

Afrodit'in güzel seçildiği, tarihte bilinen ilk güzellik yarışmasının yapıldığı Ayazma'da halen her yıl Ağustos ayında bu gelenek devam ettirilip Kazdağı Güzeli seçilmektedir.

Kazdağı; Şahindere Kanyonu, Ayazma, Sütüven Göletleri gibi doğal güzellikleri, taş evleri ile dikkat çeken köyleri, orman gözetleme kulelerinin yer aldığı manzara noktaları, şifalı suları, kaplıcaları, Sarıkız Şenlikleri ile dikkat çeken Sarıkız Tepesi gibi daha bir çok doğal ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Kazdağları'nın Bitki Örtüsü

Kazdağları'nın Ege ve Marmara Bölgelerinin sınırlarını oluşturması nedeniyle iki farklı iklim etkisinde kalması, Avrupa – Sibiryaya, Akdeniz ve İran - Turan bitki bölgelerinin kesiştiği noktada bulunması nedeniyle bu bölgeleri temsil eden bitki türlerinin burada bulunması, Güney yamaçlarının deniz seviyesinden birden 1700 metrelere yükselmesi, bu alanların dereler ve çaylar tarafından derin vadiler şeklinde yarılması biyo çeşitliliği artırmaktadır.

Kazdağlarının güney yamaçlarında denizden itibaren 200 metrelere kadar zeytin ağaçları, yaklaşık 800 metrelere kadar kızıl çamlar, yaklaşık 1500 metrelere kadar karaçam, Kazdağının endemiklerinden olan Kazdağı Göknarı dağın kuzey yamaçlarında 1000 – 1400 metrelere kadar kayın ve karaçamlarla aynı yetişme ortamını paylaşmaktadır. Geniş yapraklı ağaçlardan Kayın, yaklaşık 600 – 1400 metreler arasında, Kestane yaklaşık 600 – 900 metreler arasında, Gürgen yaklaşık 350 -700 metreler arasında, Meşe yaklaşık 300 – 1000 metre arasında yayılım göstermektedirler. 1550 metreden sonra yastık formunda bitkiler görülmektedir. Endemik bitkilerin büyük bir kısmı buralarda bulunmaktadır.

Resim D.5: Kaz Dağlarından Bir Görünüm

Resim D.6: Bayramiç Ayazma

D.4. Çayır ve Mera

Çanakkale İli Mera Varlığı (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2015)

İlçe	Yüzölçümü (ha)	Çayır-Mera Arazisi (ha)
Ayvacık	89.288	8.122
Bayramiç	128.421	505
Biga	135.369	8.932
Bozcaada	4.263	144
Çan	90.663	599
Eceabat	46.474	616
Ezine	65.412	1.425
Gelibolu	82.059	2.310
Gökçeada	28.671	7.928
Lapseki	88.164	154
Merkez	92.855	595
Yenice	141.679	194
TOPLAM	993.318	31.518

2015 yılı sonu itibariyle toplam 31.518 hektarlık alanda tespit çalışmaları yapılmış olup, bu alan içerisinde 26.827 hektar alanın tahdidi bitirilerek 16.883 hektar alan mera olarak tahsis edilmiştir. İlimizde en fazla mera alanına sahip ilçemiz, Biga'dır. Biga ilçesinde 8.932 ha mera varlığı olup İlimiz toplam mera alanının %28.33'ünü oluşturmaktadır. Biga'yı Ayvacık 8.122 ha (25,76) ve 7.928 ha (25,15) mera varlığı ile Gökçeada ilçesi takip etmektedir.

2002-2015 Yılları Arasında Mera Çalışmaları (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2015)

	Tespit Edilen Mera Alanı (ha)	Tahdidi Bitirilmiş Mera Alanı (ha)	Tahsis Edilen Mera Alanı (ha)	Mera Islahı ve Yönetimi (ha)
2002	14695	5052	1384	144
2003	16290	14968	2927	144
2004	18106	15354	4470	1148
2005	19922	15740	6013	1148
2006	20148	16022	7559	1350
2007	22058	16767	8432	1521
2008	22951	17498	9100	1521
2009	24373	19831	10695	1959
2010	24438	21575	15173	1959
2011	26925	23365	15931	1959
2012	27125	23514	16303	1928
2013	31461	26827	16869	2006
2014	33166	26827	16883	2094,4
2015	31518	26827	16883	2094,4

D.5. Sulak Alanlar

SULAK ALANLAR (Çanakkale İli Sulak Alan Envanteri kitabından alındı)

BİGA YARIMADASI SULAK ALANLARI

A. AYVACIK - EZİNE BÖLGESİ

1. Tuzla Deltası ve Azmakları

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 95 km kadar güney-güney batısında bulunan Tuzla Çayı Deltası ve Azmakları, Ayvacık İlçesi Gülpınar Beldesinin 5 km. kadar kuzeyinde, Kumbağlar Mevkiinde bulunmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 300 Ha.

Yükseklik: Deniz seviyesi.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipi özelliği de gösterir (L/M/Tp).

Ekolojik özellikleri: Su ve kıyı kuşları için ilin önemli sulak alanlarından. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler ve avcılık.

2. Ayvacık Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 69 km kadar güneyinde, Ayvacık İlçesinin 4 km. kadar doğusunda, Çanakkale-İzmir Karayolu üzerinde olan baraj, bu ilçeye içme suyu sağlamaktadır.

Alanın büyüklüğü: 300 Ha.

Yükseklik: 300 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı olarak projelendirilen baraj gölü günümüzde Ayvacık İlçesine içme suyu sağlamaktadır. (6).

Ekolojik özellikleri: Barajın kuzey sahili genelde tarım arazisi olup, güney sahilinde maki vejetasyonu baskın durumdadır. Su kuşları tarafından beslenme alanı olarak kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler.

3. Geyikli/Dalyan Kalp Gölü Lagünü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 60 km kadar güney-güney batısında bulunan doğal lagün, Ezine İlçesi Geyikli Beldesinin 8 km. kadar güney batısında, Dalyan Köyüne 600 m. mesafededir.

Alanın büyüklüğü: 0,35 Ha.

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizsel ve kıyısal sulak alan olup, Kıyısal Tuzlusu/Acısız Lagünü (J).

Ekolojik özellikleri: Su kuşları için önemli bir üreme alanı durumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

4. Yeniköy Papaz Sahili ve Azmakları :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 54 km kadar güney batısında bulunan sahil, Ezine İlçesi Yeniköy'ün 3 km. güneyinde, Troya Milli Parkı içinde kalmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 85 Ha

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizsel ve kıyısal sulak alan olup, kumlu-çakıllı sahil tipindedir. İç kesimlerde sazlık ve bataklık habitatı bulunmaktadır. (E ve Tp)

Ekolojik özellikleri: Alanın batısında kumullar ve kumul bitkileri mevcuttur. Alanın doğu kıyısında bulunan sazlık ve bataklık kesim su kuşları için önemli bir habitat oluşturmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: İnsan aktivasyonları ve tarımsal faaliyetler.

5. Kumburun Sahili :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 54 km kadar güney batısında bulunan sahil, Ezine İlçesi Kumburun Köyü'nün 3,5 km. güney batısındadır.

Alanın büyüklüğü: 120 Ha.

Yükseklik: Deniz seviyesi

Sulak alan tipi: Denizsel ve kıyısal sulak alan olup, kumlu-çakıllı sahil tipindedir (E).

Ekolojik özellikleri: Kumullar ve kumul bitkileri mevcuttur. Özellikle sert lodosa açık olduğu için kuşlar için önemli bir üreme alanı değildir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alanda otlatmanın dışında önemli bir baskı unsuru bulunmamaktadır.

6. Taştepe (Batak Ovası) :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 31 km kadar güney batısında bulunan ova, Kumkale Beldesi ile Yeniköy, Pınarbaşı ve Taştepe Köyleri arasında kalan dörtgen içinde olup, Karamenderes Çayının alüvyonunu yıllar içinde yığması ile oluşmuştur.

Alanın büyüklüğü: 4900 Ha.

Yükseklik: Ortalama 18 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, mevsimsel (geçici) tatlı su sazlıkları tipindedir (Ts).

Ekolojik özellikleri: Tarım arazileri kenarlarında sazlıklar barındırır. Kuşlar; kışın biriken suları, beslenmek alanı olarak kullanır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler ve hayvancılık.

7. Araplar Boğazı (Skamander Vadisi) : Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 34 km kadar güneyinde bulunan ve Karamenderes Çayı içinde vadi durumunda olan boğaz, Çanakkale-İzmir Karayolu ile Pınarbaşı köyü arasında çayın yaptığı mendereslerden oluşan önemli bir kuş yaşam alanıdır.

Alanın büyüklüğü: 60 Ha.

Yükseklik: Ortalama 35 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli akan dere, nehir, ırmaklar tipi sulak alan özelliği gösterir (M).

Ekolojik özellikleri: Sürekli tatlı su sazlıkları ve çevresinde orman vejetasyonu bulunduğu için kuş türleri için önemli bir alandır. Birçok kuş türünün barınma, beslenme ve üreme alanını oluşturur. Alan I.derece doğal sit durumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık ve madencilik faaliyetleri.

B. BAYRAMIÇ BÖLGESİ

1. Bayramiç Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 65 km güney doğusunda bulunan Bayramiç Barajı, Bayramiç İlçesinin 5 km. kadar doğusundadır.

Alanın büyüklüğü: 780 Ha

Yükseklik: Ortalama 158 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı olarak projelendirilen baraj gölü günümüzde sulama amaçlı olarak kullanılmaktadır (6).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma ve beslenme alanı kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler.

C. BİGA BÖLGESİ

1. Güvemalan Hoyrat Gölü ve Sazlıkları :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 117 km kuzey doğusunda bulunan Hoyrat Gölü ve Sazlıkları, Biga İlçesi Güvemalan Köyünün 2 km doğusundadır.

Gölü Besleyen Dereler: Kemikli, Güvemalan, Mandıra Dereleri.

Alanın büyüklüğü: 9 Ha

Yükseklik: 0-1 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli tatlı su gölleri tipi sulak alan özelliği gösterir (O).

Ekolojik özellikleri: Sürekli tatlı su sazlıkları, gölcükleri bulunmasından dolayı başta ördekgiller ailesine ait olmak üzere birçok kuş türünün barınma, beslenme ve üremesi için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Hayvancılık, tarımsal faaliyetler ve avcılık.

2. Nilüfer gölü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 100 km doğusunda bulunan Nilüfer Gölü, Biga İlçesi Kalafat Köyünün 3 km güney doğusundadır.

Yükseklik: 120 m.

Alanın büyüklüğü: 0,25 Ha.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli tatlı su gölleri tipi (O) sulak alan özelliği gösterir.

Ekolojik özellikleri: Meşe çalılığı içinde, Nymphaea alba taksonunun baskın olduğu çok küçük ölçekli karasal göl.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alanda önemli bir tehdit bulunmamaktadır.

3. Acı Ece Gölü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 95 km doğusunda bulunan Acı Ece Gölü, Yeniçiftlik Beldesi ile Tokatkırı, Adliye ve Güleç Köylerinin oluşturduğu dörtgen içinde kalmaktadır.

Ortalama Yükseklik: 5 m.

Alanın büyüklüğü: 8 Ha.

Sulak alan tipi: Doğal olan göl, 1958 yılından sonra dönemin idaresince alınan karara istinaden drenaj hendekleri açılarak kurutulmuş, 2011 yılından sonra da Maliye tarafından satışı yapılmıştır. Günümüzde tarım yapılan bu bölge, sulak alan özelliğini yitirmiş durumdadır.

Ekolojik özellikleri: Tarım arazisi.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık ve tarımsal faaliyetler.

4. Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası : Mahalli Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 105 km kuzey doğusunda bulunan Kocabaş Çayı Deltası, Biga İlçesi Karabiga Beldesinin 3 km güneyinde kalmaktadır.

Alanın büyüklüğü:1050 Ha

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli karasal deltalar ve sürekli tatlı su sazlık/gölcük özelliği göstermesi yanında ile birlikte sürekli dere, nehir, ırmak özelliği de gösterir (L/M/Tr).

Ekolojik özellikleri: En elverişli delta, kuşlar için beslenme, yuvalama, sığınak durumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Çevre kirliliği, hayvancılık, avcılık, tarımsal faaliyetler.

5. Bakacak Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 105 km doğusunda bulunan Bakacak Sulama Barajı, Biga İlçesinin 20 km. kadar güney batısında, Beziganlar ve Ahmetler Köyü arasında kuzey doğu güney batı aksı boyunca 10 km uzanmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 850 Ha

Yükseklik: Ortalama 92 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, su depolama hacmi bakımından Çanakkale İlinin en büyük sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Yapraklı orman vejetasyonuna sahip bu alan, su kuşları tarafından beslenme alanı olarak kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler, baraj gölünün ötrofik sınıfa girmesini hızlandırmaktadır.

6. Taşoluk Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 110 km doğusunda bulunan Taşoluk Sulama Barajı, Biga İlçesinin 15 km. kadar güney doğusunda, Hoşoba ve Yolindi/Tahtalı Köyleri arasında kuzey batı güney doğu aksı boyunca 6 km kadar uzanmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 200 Ha

Yükseklik: Ortalama 155 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Yapraklı orman vejetasyonunun baskın olduğu, su kuşlarının beslenme alanı olarak kullandığı önemli bir yapay sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Herhangi bir olumsuz faktör yok.

D. ÇANAKKALE (Merkez) BÖLGESİ

1. Sarıçay-Atikhisar Barajı

Alanın yeri: İçme ve sulama amaçlı olarak kullanılan baraj; Çanakkale yerleşim yerinin 10 km güney doğusunda kalmaktadır. Merkez İlçeye içme suyu sağlamaktadır.

Alanın büyüklüğü: 400 Ha.

Ortalama Yükseklik: 55 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme suyu amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık, tarımsal faaliyetler.

2. Deniz Göründü Sulama Göleti

Alanın yeri: Sulama amaçlı olarak kullanılan gölet; Çanakkale yerleşim yerinin 25 km, Denizgöründü Köyünün ise 3 km. güneyindedir.

Alanın büyüklüğü: 0,2 Ha.

Yükseklik: 330 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, su depolama alanı olan küçük bir gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Herhangi bir olumsuz faktör yoktur.

3. Kumkale Deltası (Karamenderes Çayı) : Mahalli Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 27 km kadar güney batısında bulunan delta, Kumkale Beldesinin 2,5 km. batısında Troya Milli Parkı içinde kalmaktadır. (Çanakkale Boğazının Batı Girişi)

Yükseklik: 0-2 m.

Alanın büyüklüğü: 450 Ha.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipi özelliği de gösterir (L/M/Tp).

Ekolojik özellikleri: Su ve kıyı kuşları için ilin en önemli bir alanlarından. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve gölcükler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alan Troya Milli Parkı içinde bulunduğu için insan kökenli önemli bir baskı görmemektedir.

E. ÇAN -YENİCE BÖLGESİ

1. Gönen Barajı :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 115 km güney doğusunda, Yenice İlçesinin 15 km. kadar doğusunda bulunan Gönen Barajı'nın su rezervuarı Çanakkale sınırları içinde kalmakta olup, baraj; Agonya Ovası sulamasına katkı sağladığı gibi Balıkesir'in Bandırma ve Gönen İlçelerinin içme suyunu temin etmektedir.

Alanın büyüklüğü: 800 Ha

Yükseklik: Ortalama 152 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı olarak projelendirilmiştir (6).

Ekolojik özellikleri: Barajın kuzey kısımlarında ibrelî orman vejetasyonu hâkim olup, güney kısmı (Pazarköy, Haydaroba, Gündoğdu) tarım arazileri ile çevrili durumdadır. Agonya Ovasına can veren Kocaçay, bu yörenin önemli bir sulak alanı olup, su kuşları için önemli bir yaşam alanı oluşturmaktadır. Kocaçay; Gönen havzasındaki diğer akarsular ile birleşerek Gönen İlçesi sınırlarından Gönen Çayı olarak Marmara Denizine dökülmektedir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Tarımsal faaliyetler ve evsel atıksular.

2. Çınarlı Göleti :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 90 km güney doğusunda bulunan Çınarlı/Davutköy Sulama Göleti, Yenice İlçesinin 3 km. kadar kuzey batısında kalmaktadır.

Alanın büyüklüğü: 0,3 Ha.

Yükseklik: 300 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı bir gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Gölet kenarı yöre halkı tarafından rekreasyonel amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Herhangi bir olumsuz faktör yoktur.

B. LAPSEKİ BÖLGESİ

1. Kocagöl Sazlıkları -Özbekaltı :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 10 km. kuzey doğusunda bulunmaktadır.

Yükseklik: 3 m.

Alan büyüklüğü: 30 Ha

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, akarsu birikmesi ile oluşan, mevsimsel tatlı su sazlıkları ve gölcükleri barındırır. Özel mülkiyet altında bulunmaktadır (P ve Ts).

Ekolojik özellikleri: Kuşların barınma, üreme, beslenme habitatı için önemli bir sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Özel mülkiyet tarafından açılan drenaj hendekleri alanın en önemli sorunu durumundadır.

2. Umurbey Deltası

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 20 km. kuzey doğusundadır. Umurbey Çayının Çanakkale Boğazına döküldüğü alandır.

Yükseklik: 3 m.

Alan büyüklüğü: 450 Ha

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup sürekli karasal deltalar, sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipinde bir sulak alandır (L/Tp).

Ekolojik özellikleri: Kuşlarda türlerinin barınma, üreme, beslenmeleri için önemli bir sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Hayvancılık, tarımsal faaliyetler, avcılık ve çevre kirliliği, yapılaşma.

3. Umurbey Baraj Gölü :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 28 km kuzey doğusunda olan sulama amaçlı baraj gölü, Lapseki İlçesi Umurbey Beldesinin 5 km doğusunda kalmaktadır.

Ortalama Yükseklik: 75 m.

Alan büyüklüğü: 75 Ha.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, su depolama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Su rezervuarı ve rezervuarı çevreleyen ibrelî ormanlar birçok canlı türü için yaşam ortamı sağlamaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Metalik maden kökenli su kirliliği.

4. Kemiklialan Köyü Sahili :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 24km kuzey doğusunda, Umurbey Çayı deltasına bitişik denizel/kıyusal sulak alandır.

Yükseklik: Deniz Seviyesi.

Alanın büyüklüğü: 4,5 Ha

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyusal sulak alan olup kumlu çakıllı sahil tipi bir alandır (E).

Ekolojik özellikleri: Sazlık yok, kış boyunca oluşan küçük su birikintileri, denizel kıyı kenarını oluşturur. Kuşlar için avlanma, beslenme ve barınma habitatu yok.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Yerleşim alanı, tarım-hayvancılık, insan baskısı, katı atık kirliliği.

5. Suluca Köyü Sahili :

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 26 km kuzey doğusunda denizel/kıyusal bir sulak alandır.

Yükseklik: Deniz seviyesi.

Alanın büyüklüğü: 4 Ha.

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyusal sulak alan olup kumlu çakıllı sahil tipi bir alandır (E).

Ekolojik özellikleri: Kuşların üreme, beslenme habitatu için önemli bir alan değildir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Çevre kirliliği, yapılaşma, insan baskısı.

6. Çardak Lagünü ve Kıyı Oku : Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın Yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 42 km kuzey doğusunda bulunan Çardak Lagünü, Lapseki İlçesi, Çardak Beldesinin kuzey doğu bitişiğindedir.

Yükseklik: Deniz seviyesi.

Alanın büyüklüğü: 190 Ha.

Sulak alan tipi: Morfolojik olarak kıyı oku ve lagün olarak şekillenen bu bölge önemli bir kuş yaşam alanı olup, 1. Derece doğal sit statüsünde kıyusal denizel bir sulak alandır (J).

Ekolojik özellikleri: Kuşların barınma, beslenme ve üremeleri için İldeki en önemli alanlardan biridir.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Çevre kirliliği, yapılaşma ve insan baskısı.

II - GELİBOLU YARIMADASI SULAK ALANLARI

1. Büyük ve Küçük Kemikli Tuz (Suvla) Gölü : Mahalli Sulak Alan olarak önerildi

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 25 km kadar kuzeyinde bulunan tuz gölü, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı içinde, Küçük ve Büyükkanafarta Köylerinin 3,5 km. kadar batısındadır.

Alanın büyüklüğü: 220 Ha.

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyusal sulak alan olup, kıyusal acı/tuzlu lagün tipindedir (J).

Ekolojik özellikleri: Kuşlar için önemli bir sulak alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Milli Park sınırı içinde kaldığı için alan üzerinde olumsuz bir baskı bulunmamaktadır.

3. Uzunhızlı Baraj Gölü :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 22 km kadar kuzeyinde sulama barajı, Gelibolu Yarımadasında Yolağzı ile Kumköy arasında kalmaktadır. Çanakkale İlinde 1970 yılı öncesi yapılan ilk göletlerdendir. Milli park sınırı barajın hemen batı sahilinden geçmektedir.

Alanın büyüklüğü: 85 Ha.

Yükseklik: Ortalama 55 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Kuşlar ve diğer fauna elemanları için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

3. Tayfur Barajı :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 30km kadar kuzey doğusunda içme ve sulama baraj gölüdür. Gelibolu İlçesi Tayfur Köyü'nün 300 m. güneyindedir.

Alanın büyüklüğü: 60 Ha.

Yükseklik: Ortalama 65 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, içme ve sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Kuşlar ve diğer fauna elemanları için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık ve su kirliliği.

4. Değirmendüzü Göleti :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 45km kadar kuzey doğusunda olup, bu alan Gelibolu İlçesi Değirmendüzü Köyü'nün de 2 km. kuzey doğusundadır.

Alanın büyüklüğü:0,7 Ha.

Yükseklik: Ortalama 95 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

5. Fındıklı Göleti :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 50 km kadar kuzey doğusunda olup, bu alan Gelibolu İlçesi Fındıklı Köyü'nün bitişiğindedir.

Alanın büyüklüğü: 0,2 Ha.

Yükseklik: Ortalama 150 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı gölettir (2).

Ekolojik özellikleri: Tarımsal araziler gölün etrafını çevrelemiş durumdadır. Birçok canlının su ihtiyacını karşılamaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Alanda olumsuz önemli bir çevresel baskı bulunmamaktadır.

6. Demirci Göleti :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 90 km kadar kuzey doğusunda olup, bu alan Gelibolu İlçesi Kavak Beldesinin 4 km. kuzey doğusunda bulunur.

Alanın büyüklüğü: 80 Ha.

Yükseklik: Ortalama 30 m.

Sulak alan tipi: Yapay sulak alan olup, sulama amaçlı baraj gölüdür (6).

Ekolojik özellikleri: Tarımsal araziler göletin kuzey tarafında bulunmakta olup, güney kısımları ormanlık alandır. Kuşlar ve diğer fauna elemanları için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık.

7. Saroz Körfezi - Kavak Deltası : Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 75 km kuzey doğusunda bulunan deltayı, Gelibolu Yarımadasının en büyük akarsu kaynağı olan Kavak Çayı oluşturmuştur. Gelibolu İlçesi, Kavak Beldesinin hemen batısında yer almaktadır.

Alanın büyüklüğü: 1400 Ha.

Yükseklik: 0-3 mt.

Sulak alan tipi: Delta iki farklı sulak alan özelliği göstermektedir. Birincisi denizel ve kıyısul sulak alan olup, kum ve çakıllı sahillere (E) ile bataklıklar (H) oluştururken, ikinci olarak karasal sulak alan içinde mevsimsel ve geçici Tathisu gölleri (P) ve mevsimsel Tathisu sazlıklarını (Ts) barındırır.

Ekolojik özellikleri: Kavak Deltası, hem önemli bir kumul vejetasyona sahip doğal bir ekosistemdir, hem de önemli bir kuş yaşam alanıdır. 2010 Yılı Aralık ayı sonunda Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen alan, aynı zamanda I.derece doğal sit konumundadır. Ülkemizdeki önemli 135 sulak alan içinde kalmaktadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Avcılık, tarımsal faaliyetler ve hayvancılık.

III - ADALARA AİT SULAK ALANLAR

1. Gökçeada Tuz Gölü (Aydıncık Lagünü)-Ulusal Sulak Alan olarak önerildi

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 57 km kadar (Kara yolu dahil) batısında kalan lagün, Gökçeada İlçesinin kuzey doğu ucunda yer almaktadır.

Alanın büyüklüğü: 200 Ha.

Yükseklik: 0-3 m.

Sulak alan tipi: Denizel ve kıyısul sulak alan olup, kıyısul acı/tuzlu lagün tipindedir (J).

Ekolojik özellikleri: Ülkemizdeki 135 önemli sulak alan arasında yer alan bu bölge, birçok kuş türü içinde önemli bir üreme habitatı konumundadır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: İnsan aktiviteleri.

2. Bozcada Çayır Mevkii (Azmak Deresi) :

Alanın yeri: Çanakkale Merkez İlçenin 72 km kadar (Kara yolu dahil) güney batısında kalan sazlık ve çayırılık alan, Bozcaada'nın batısında İlçeye yaklaşık 3,5 km. mesafededir.

Alanın büyüklüğü: 1,5 Ha.

Yükseklik: 0-1 m.

Sulak alan tipi: Karasal sulak alan olup, sürekli tatlı su sazlıkları - gölcükleri (Tp) özelliği gösterir.

Ekolojik özellikleri: Adanın tek sulak alan bölgesi olup sucul fauna için önemli bir alandır.

Alanın ve kuş türlerinin karşılaştığı sorunlar: Turizm ve tarımsal faaliyetler.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İl Müdürlüğümüz Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü olarak yürütülen çalışmalar sırasıyla;

- 1) Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun sekretarya hizmetlerini yürütmek, mevzuat çerçevesinde konuların önemi ve özelliğini göz önüne alarak toplantı tarihi ve gündem sırasını belirlemek, başvurulara ilişkin eksik belgelerin tamamlanmasını sağlamak,
- 2) Yapılan başvurulardan; dosya incelemesi veya yerinde inceleme sonucunda, uzman raporuyla Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarında değerlendirilmesine gerek olmadığı tespit edilen başvurulara yazılı olarak yanıt vermek,
- 3) Korunan alanlarda hazırlanan her tür ve ölçekte planlara ilişkin teklif dosyalarını 3194 sayılı İmar Kanunu, ilgili diğer mevzuat ve "Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik" hükümleri doğrultusunda incelemek, plan teklif dosyası, varsa eksik bilgi ve belgeler ile düzeltmeleri tamamlatarak teknik inceleme raporu ile birlikte Bakanlığa sunmak,
- 4) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları içerisinde ilgili mevzuat ve varsa imar planı kararlarına uygun her türlü inşa faaliyeti, izin, inşaat ruhsatı, yapı kullanma izni, sondaj, ÇED sürecine ilişkin görüş ve bunun gibi taleplere ilişkin iş ve işlemleri ilke kararları doğrultusunda sonuçlandırılmak üzere ilgili TVK Bölge Komisyonuna intikalini sağlamak,
- 5) TVK Bölge Komisyonlarınca alınan kararın mevzuatla çelişmesi halinde üyelere bilgi vermek, karar onaylanmadan ve dağıtımını yapılmadan, durumu belgeleriyle birlikte ivedilikle Bakanlığa ileterek görüş istemek, Bakanlık görüşünün, TVK Bölge Komisyonunun ilk toplantısında değerlendirilerek karara bağlanmasını sağlayarak kararlara ilişkin dosyaları il, ilçe, köy, mahalle, pafta, ada, parsel gibi veriler dikkate alarak hazırlamak, tasnif ederek arşivlemek,
- 6) Hazine, kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan korunması gerekli tabiat varlıkları ve doğal sit alanları içerisinde kalan taşınmazlara ilişkin 2863 sayılı yasanın, 13 üncü ve 14 üncü maddelerinde tanımlanan satış, hibe, kiralama, tahsis, irtifak hakkı gibi işlemlere ilişkin başvuruları ve 15 inci ve 17 nci maddelerinde tanımlanan takas ve kamulaştırma ile ilgili iş ve işlemlere ilişkin başvuruları, yapılan araştırma sonucu hazırlanan uzman raporu ile TVK Bölge Komisyonuna sunmak,

- 7) Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların tescil, onay ve ilanına dair Bakanlıkça gelen talimatlar doğrultusunda iş ve işlemleri yürütmek,
- 8) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair iş ve işlemleri yürütmek, tespit ve tescil edilen alanlara ilişkin sınır ve koordinatlar ile tespit ve tescile esas olan gerekçelere dair bilgi ve belgeleri muhafaza etmek,
- 9) Orman alanları dışında yer alan korunması gerekli taşınmaz tabiat varlıkları, koruma alanları ve doğal sit alanlarının Bakanlıkça belirlenen ilke kararlarına, onaylanan planlara uygun olarak kullanılmak üzere tahsisinin gerçekleştirilmesine dair iş ve işlemleri yürütmek, uygulamaların tahsis şartlarına uygun olarak gerçekleşmesini izlemek ve denetlemek,
- 10) Yatırım ve AR-GE projelerine yönelik ihtiyaç analizleri ve envanter çalışmalarını yaparak bu konulara ilişkin talepleri toplamak ve değerlendirmek, uygun olanların talep dosyasındaki eksikliklerini ve projelerini tamamlatarak Bakanlığa iletmek, korunması gerekli tabiat varlıkları ve doğal sit alanlarında yer alan turizm tesisi, resmi ve kamu tesisleri, ticari amaçlı yapılar, sanayi yapıları, konut kooperatifleri vaziyet planları, spor tesisleri, kültür tesisleri, akaryakıt servis istasyonları, tarım ve hayvancılık yapıları, günübirlik ve nokta günübirlik alanlarda yapılacak tesisler, günübirlik hizmet noktaları, sahil ve kıyı bandı düzenlemeleri, yeşil alanlar, parklar ve rekreasyon alanları, iskele, liman yat çekek projelerinin (mimari-peyzaj) incelenerek yasal mevzuat doğrultusunda uygunluk görüşlerini vermek,
- 11) Korunması gerekli tabiat varlıkları ve doğal sit alanlarında yer alan devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların tahsis, kullanım izni, kiralama ve işletme işlemlerini yürütmek, denetlemek ve takibini yapmak,
- 12) Korunan alanlarda ve doğal sit alanlarında çevre eğitimi ve bilinçlendirme konularıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 13) Doğal sit alanlarına ait koruma amaçlı imar planı tekliflerini Bölge Komisyonu kararı ile birlikte, tabiat varlıkları ve doğal sitler ile tarihi, arkeolojik, kentsel sitler ve diğer koruma statülerinin çakıştığı alanlarda ise ilgili bakanlıkların görüşü alındıktan sonra, Bölge Komisyonu kararı ile birlikte Bakanlığa sunmak,
- 14) Askı süresi içinde planlara yapılan itirazları teknik görüşü ile birlikte Bakanlığa sunmak,
- 15) İmar durumu hakkında bilgi edinilmesine yönelik başvuruları sonuçlandırmak, mevzuata aykırı yapı ve uygulamalarla ilgili gerekli yazışmaları yapmak,
- 16) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yapı yasağı getirilen özel mülkiyete ait taşınmazların, hazine taşınmazlarıyla değiştirilmesine (trampa) ya da kamulaştırılmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,
- 17) Kara ve deniz alanları, tür ve habitat, yönetim planı, su kaynakları, enerji, Sosyo-ekonomik yapı, katı atık yönetimi ve benzeri konularda gerçekleştirilecek her türlü

proje ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek, gerektiğinde kontrollük, hak ediş ve kabul işlemlerini yapmak,

- 18) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları içerisinde gerekli değerlendirmeleri ve gerekirse arazi incelemelerini yapmak ve inceleme raporu hazırlamak, hazırlanan inceleme raporunu TVK Bölge Komisyonuna intikalini sağlamak, bulunmaması halinde Bakanlığa göndermek,
- 19) Bakanlık veya komisyona sunulmak üzere hazırlanan araştırma raporlarının ön incelemesini yapmak üzere araştırma raporu değerlendirme ekibi kurmak, gerektiğinde araştırma çalışmalarını yerinde denetlemek,
- 20) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanlarında Bakanlıkça yapılacak yatırım projeleriyle ilgili kontrollük işlemleri, hakediş ve kabul işlemlerini yapmak,
- 21) Bakanlık ve İl Müdürlüğü tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.
- 22) İmar durumu hakkında bilgi edinilmesine yönelik başvuruları sonuçlandırmak, ÖÇK bölgelerinde kaçak yapı denetimlerini yapmak ve mevzuata aykırı yapı ve uygulamalarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek, Ağaç kesimi, ağaçlandırma, parsellerin tel çit, taş duvar vb. ile çevrilmesi, dere temizliği amacıyla malzeme alımı vb. konularla ilgili talepleri, imar planı kararları ve ilgili yerel idarelerin görüşleri doğrultusunda değerlendirerek sonuçlandırmak,
- 23) Kıyı kullanımlarıyla ilgili taleplere yönelik inceleme ve değerlendirme yapmak, ihale ve protokollere esas teknik şartnameleri hazırlayarak Bakanlıktan uygun görüş almak,
- 24) Plan hükümleri doğrultusunda her türlü taş, kum, çakıl, maden ocakları ile yer altı ve yüzeysel içme suyu kaynaklarının kullanımına ilişkin görüş vermek,
- 25) Özel Çevre Koruma Bölgelerinin sahip oldukları biyolojik çeşitlilik ve hassasiyeti nedeniyle, kullanım hakları sınırlanan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yapı yasağı getirilen özel mülkiyete ait taşınmazların, hazine taşınmazlarıyla değiştirilmesine (trampa) ya da kamulaştırılmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek
- 26) Aşağıda verilmekte olan projelerin içerisinde bulunmak, koordinasyon ve işbirliğini sağlamak;
  - a. Kara alanları ve deniz alanları biyolojik çeşitlilik araştırma projeleri,
  - b. Tür ve habitat araştırma, koruma ve izleme projeleri,
  - c. Yönetim planı hazırlama projeleri, katı atık yönetimi
  - d. Su kaynakları araştırma projeleri, su kalitesi izleme projeleri,
  - e. İyi tarım uygulamalarına yönelik araştırma ve uygulama projeleri,
  - f. Yenilenebilir enerji projeleri, araştırma, izleme ve planlama çalışmalarının CBS ortamına aktarılması projeleri,
  - g. Sosyo-ekonomik yapının araştırılmasına yönelik projeler bulunmaktadır.

Müdürlüğümüz kontrollüğünde;

- Çanakkale ili dahilinde bulunan tüm sit alanlar için Bilimsel temelli çalışma başlatılmış olup çalışmalar devam etmektedir.

- Gelibolu İlçesi, Yeniköy, Ocaklı ve Koruköy Köyü meskun alanların imar planı çalışmaları devam etmektedir.
- Saros Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde bulunan köylerin Halihazır haritaları tamamlanmaktadır.
- Saros Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde bulunan Bolayır beldesinin Koruma Amaçlı Uygulama imar planları tamamlanmıştır.
- Gelibolu İlçesi, Güneyli Köyü sahil kesimi imar planı çalışması sonuçlanmıştır.

SAROS KÖRFEZİ ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ:

22.12.2010 tarih ve 27793 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir. Saros Körfezi, 144 çeşit balık, 78 tür deniz bitkisi ve 34 tür süngere ev sahipliği yapan, su altı zenginlikleri ile dolu ve sualtı etkinlikleri ile ilgilenenler için oldukça önemli bir bölgedir. Körfez içinde barındırdığı zengin balık çeşitleri nedeniyle deniz biyologları ve dalış meraklıları arasında büyük ve doğal bir akvaryum olarak nitelendirilir. Kaptan Cousteau 1970’li yıllarda gemisi “Calipso” ile Türkiye’yi ziyareti sırasında bu Körfezde dalış yapmış “Kızıl Denizin Kuzey versiyonu olarak” nitelendirmiştir.

Saros Körfezi ve kıyıları jeomorfolojik, peyzaj, ekolojik, floristik, biyogenetik ve turistik özelliklerinin bozulmadan korunması amacıyla Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiştir.

Körfez bölgesinde Akdeniz tipi iklim hakimdir. Havzada en yüksek nokta Körfezin kuzey – kuzey doğu uç kısmında yer alan Koru Dağıdır (385 m.). Havzayı besleyen tek akarsu Kavak Deresidir.

Kaynak:<http://www.csb.gov.tr/gm/tabiat/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=203>

Resim D.7 Saros Körfezinden Bir Görünüm

SİT ALANLARI:

SAROS KÖRFEZİ ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ		
	ALAN m ²	ALAN Ha
ÖÇKB ALANI	727263467,53	72.726,35
DENİZDEKİ ALANI	536631348,73	53.663,13
KARADAKİ ALANI	190632118,80	19.063,21
1. DERECE DOĞAL SİT	85125905,83	8.512,59
3. DERECE DOĞAL SİT	105506213,00	10.550,62

Çizelge D.6.1: Saros Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Sit Alanı Miktarı

Bölge içinde kalan Belediyeler; Gelibolu Belediyesi Mücavir Alanı, Evreşe Belediyesi Mücavir Alanı, Kavakköy ve Bolayır Belediyesi Meskun ve Mücavir Alanı yer almaktadır.

Bölge içinde kalan Köyler; Koruköy, Güneyli, Ocaklı, Yeniköy Köyleri, Beşyol, Tayfur, Fındıklı, Kocaçeşme ve Değirmendüzü Köylerinin İdari sınırlarının bir bölümü yer almaktadır.

Arkeolojik Sit Alanı	256
Kentsel Sit Alanı	15
Tarihi Sit Alanı	8
Kentsel Arkeolojik Sit Alanı -	-
Diğer Sit Alanları	-
Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı	16
Arkeolojik ve Tarihi Sit Alanı	2
TOPLAM	298

Çizelge D.6.2. İlimizde Sit Alanları Sayıları

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar:

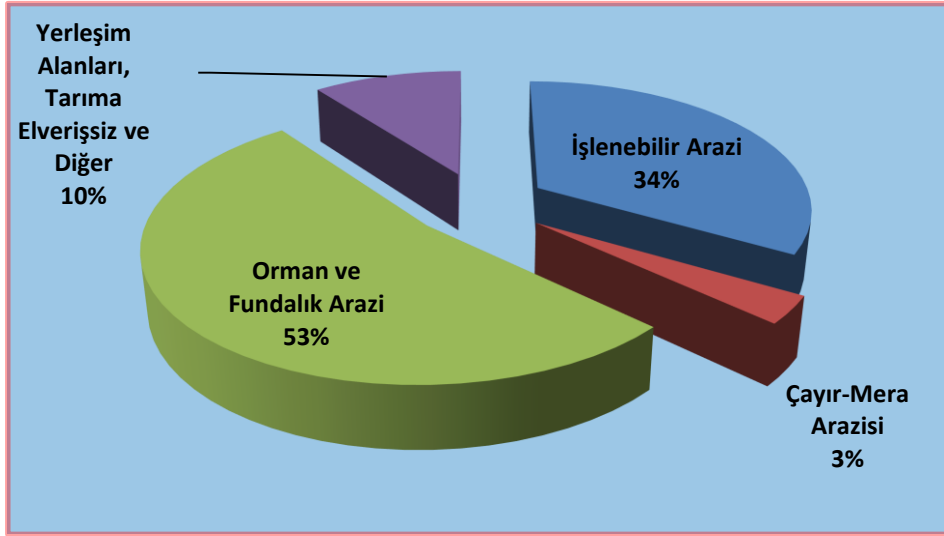
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016,
<http://www.csb.gov.tr/gm/tabiat/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=203>,
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı II.Bölge Müdürlüğü, Çanakkale İl Şube Müdürlüğü,2016
- Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Çanakkale ilinin yüzölçümü Türkiye İstatistik Kurumu Bölgesel İstatistik verilerine göre (gölalanı hariç) 993.318 hektar olup, dağılımı aşağıda gösterilmiştir. İlin %33,4 işlenebilir arazi, %3,4 mera, %52,9 ormanlık ve fundalık araziler, %10,3 diğer araziler kapsamaktadır.

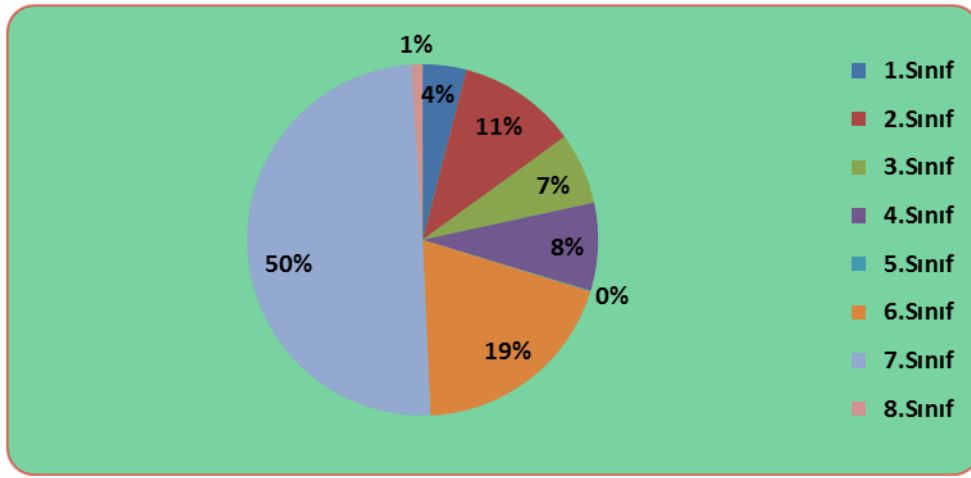
Toprak Varlığı ve Dağılımı	Alanı (Hektar)	Payı (%)
İşlenebilir Arazi	331.633	33,4
Çayır-Mera Arazisi	33.499	3,4
Ormanlık ve Fundalık Arazi	525.580	52,9
Yerleşim Alanları, Tarıma Elverişsiz Arazi ve Diğer	102.606	10,3
TOPLAM	993.318	100

Şekil E.13 – Çanakkale ilinde 2015 Yılı Arazi Kullanım Durumu (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2016)

Çizelge E.38 – 2015 Yılı için Çanakkale ilinde Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2016)

ARAZİ SINIFI	ALANI (ha)	(%)
1.Sınıf Araziler	39.164	4,02
2.Sınıf Araziler	107.006	10,98
3.Sınıf Araziler	63.976	6,57
4.Sınıf Araziler	78.687	8,08
5.Sınıf Araziler	818,00	0,08
6.Sınıf Araziler	190.318	19,54
7.Sınıf Araziler	483.582	49,66
8.Sınıf Araziler	10.139	1,04
TOPLAM	973.690	99,97

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Balıkesir ve Çanakkale illeri gerek ülke coğrafyasındaki konumu gerek ülke tarihinde önemli gelişmelere sahne olması gerekse barındırdığı verimli tarım alanları, doğal güzellikleriyle ülke ölçeğinde bakir niteliğini korumakla birlikte aynı zamanda da turizm ve ekonomik odaklı gelişme ve değişimlere de açık olan illerimizdendir.

Son yıllarda ülke bütünündeki ekonomik gelişmeler doğrultusunda bu illerimizde yaşanan hareketlilik ise azımsanmayacak oranlarda gerçekleşmiş olmakla birlikte artan ivmeler kazanarak kent bütünü üzerinde sektörel açıdan büyük baskılar oluşturmaktadır. Bu kapsamda özellikle kıyı kesimlerindeki mevcut eğilimler doğrultusunda Hizmetler ve Turizm Odaklı bir gelişim gösteren Çanakkale İlimiz ile genel itibariyle Hizmetler, Turizm ve Sanayi Odaklı bir gelişim gösteren Balıkesir ilimizin barındırdığı zenginliklerin ülke gerçeklerini de göz ardı etmeyen bir bakış açısıyla korunarak dengeli kullanımının bütüncül olarak sağlanmasına yönelik bölgede üst ölçekli planlama çalışmalarının yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bu doğrultuda iki il sınırlarını kapsayan bölgede, hassas alanların ve çevresel değerlerin korunması, çevre kirliliğini önleyici politika ve stratejilerin geliştirilerek alt ölçekli planlara ve uygulamalara esas olacak politika, strateji ve arazi kullanım kararlarını belirlemek amacıyla Bakanlığımızca, 2040 yılını hedef alan **Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı** çalışmaları 2011 yılı içerisinde başlatılmış katılımcı ve şeffaf bir süreçte yürütülerek tamamlanmıştır.

Çevre Düzeni Planı çalışmalarında plan kararlarının oluşturulmasına yönelik kamu kurum temsilcilerinin, belediyelerin, sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin ve yerel halkın katılımıyla özellikle mahallinde düzenlenen paydaş toplantıları ve bilgilendirme toplantıları yapılarak planlama bölgesine yönelik vizyon ve stratejiler ortaya konmuştur. Diğer taraftan 6360 sayılı kanun kapsamında Balıkesir ilinin Büyükşehir olmasından sonra gerek mahallinde gerekse de Bakanlığımızda kamu kurum yerel ve merkezi yönetim birim temsilcileri ile nihai plan kararlarına yönelik olarak ilave toplantılar düzenlenmiştir.

Yapılan çalışmalar ve toplantılardan elde edilen sonuçlar doğrultusunda tarım alanlarının korunarak özellikle yöreye özgü tarım ürünlerine dayalı başta olmak üzere:

- Tarımsal faaliyetlerinin geliştirilmesine,
- Planlama bölgesinde yer alan kıyı alanlarının turizm odaklı geliştirilmesine,
- Sanayi sektörünün mevcut gelişme ivmeleri doğrultusunda kümeleştirilmesi yoluyla bölge bütününe olan baskılarının kontrol altına alınmasına,
- Yenilenebilir enerji kaynakları başta olmak üzere özellikle bölgenin yerel kaynakları üzerinden enerji üretiminin yapılmasına, hizmetler sektörünün geliştirilmesine yönelik plan kararları oluşturulmuş ve bu plan kararlarını destekleyici ulaşım altyapısının güçlendirilmesine yönelik yönlendirici ana kararlar üretilmiştir.

Harita E.1: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 05.06.2015 tarihinde onaylanan Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı.

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Çanakkale –Balıkesir Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Plan çalışmaları devam etmekte olup, Bakanlığımızca onaylanmamıştır. Mekansal planlama ve imar kanunu kapsamında yapılan talepler, İl Müdürlüğümüzce incelenerek değerlendirilmektedir.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

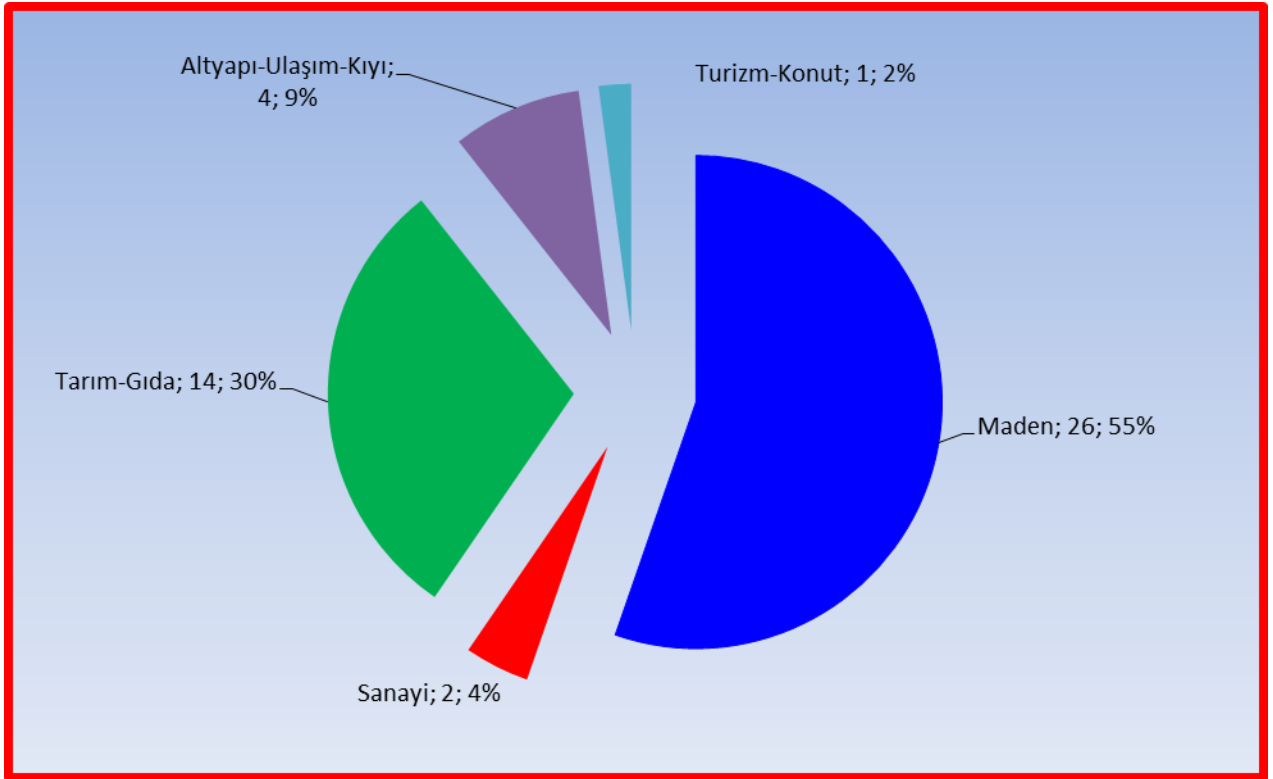
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

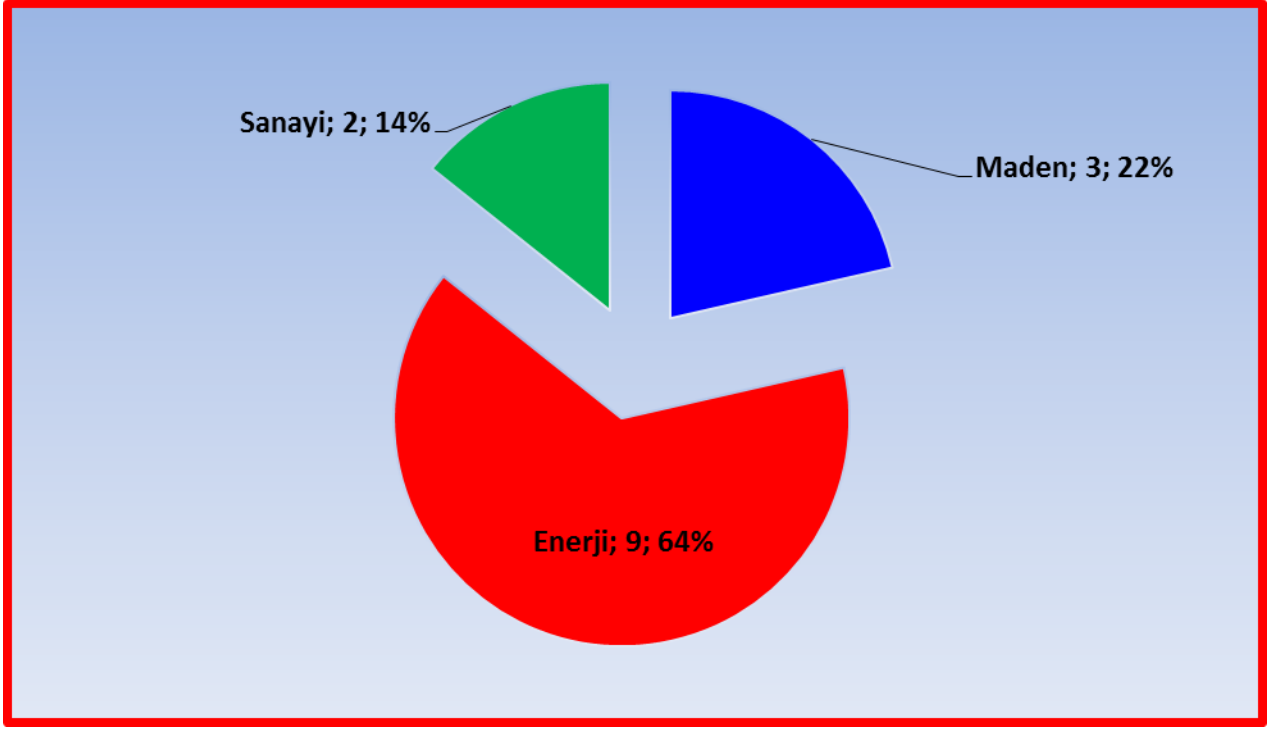
F.1. ÇED İşlemleri

Çizelge F.39 – Çanakkale İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2015 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Altyapı-Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	26	0	2	14	0	4	1	47
ÇED Gereklidir	1	0		0	0	0	0	1
ÇED Olumlu Kararı	3	9	2	0	0	0	0	14

Şekil F.14 – Çanakkale İlinde 2015 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

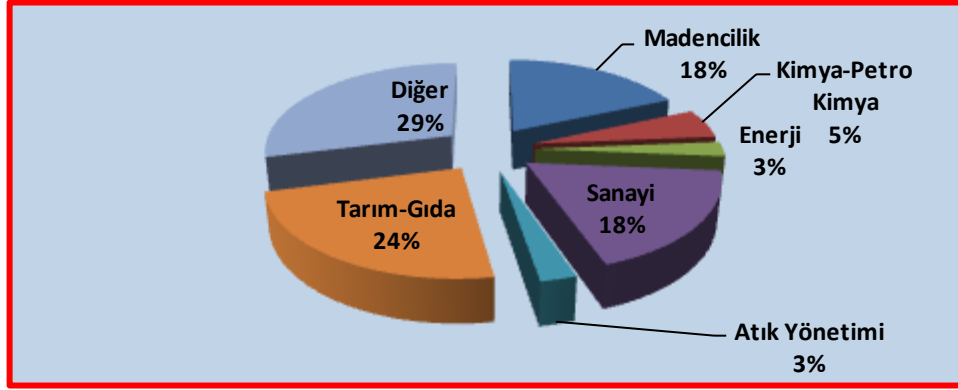

Şekil F.15 – Çanakkale İlinde 2015 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

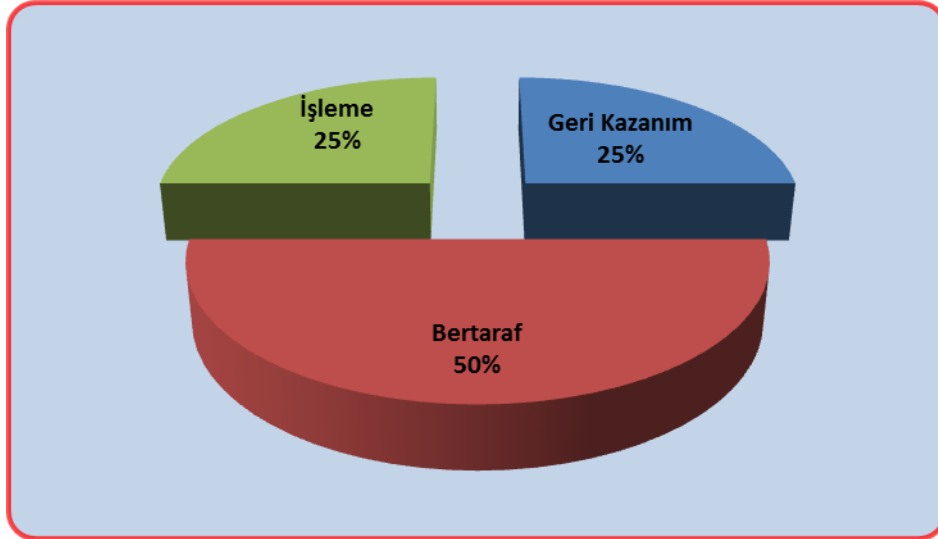
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.40 – Çanakkale İlinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	3	26	29
Çevre İzni Belgesi	4	34	38
Çevre İzni ve Lisans Belgesi	4	1	5
TOPLAM	11	61	72

Şekil F.16 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Şekil F.17 - Çanakkale ilinde 2015 Yılında Verilen Lisansların Konuları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Lisanslardan Sorumlu Şube Müdürlüğü olarak; İl Müdürlüğümüze yapılan müracaatlarda proje tanıtım dosyası hazırlanması gereken veya yönetmelik kapsamı dışında bir faaliyet olup olmadığı değerlendirilerek, başvuruyu gerçekleştiren kişilere e-ÇED sistemi üzerinde görüş verilir. Diğer taraftan ÇED süreci içerisinde Ek-1 projeleri için faaliyetin yapılacağı bölgede halkın katılım toplantılarını koordine etmek, sekreteryaya işlemlerini yürütmek, Bakanlığımızın inceleme ve değerlendirme sürecindeki toplantılarına katılmak yada görüş bildirmek, EK-2 projelerinde projeye ilişkin olarak ilgili kurumlardan alınması gereken kurum görüşlerini istemek ve proje hakkında inceleme ve değerlendirmeyi yaparak nihai karar vermek yer almaktadır.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

2015 yılında;

13 Adet Birleşik Çevre Denetimi,

87 Adet Hava Kirliliği Denetimi

106 Adet Su Kirliliği Denetimi

16 Adet Toprak Kirliliği Denetimi

197 Adet Atık Kirliliği Denetimi

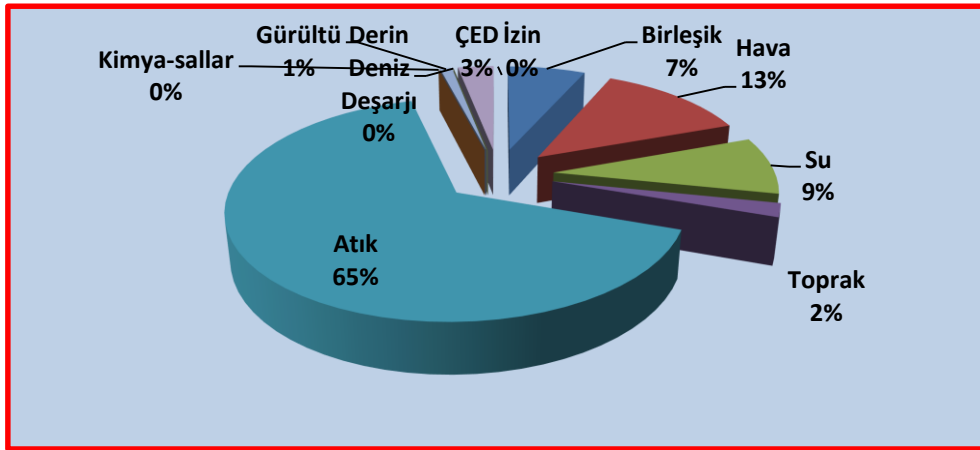
40 Adet Gürültü Kirliliği Denetimi

13 Adet ÇED Denetimi gerçekleştirilmiştir.

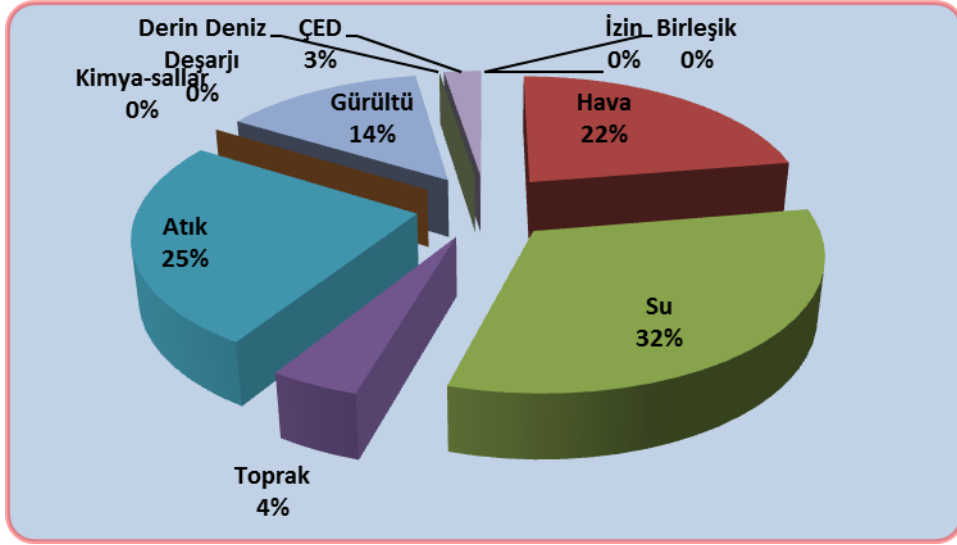
Bu denetimleri 182 si planlıdır.

Çizelge G.41 - Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2015)

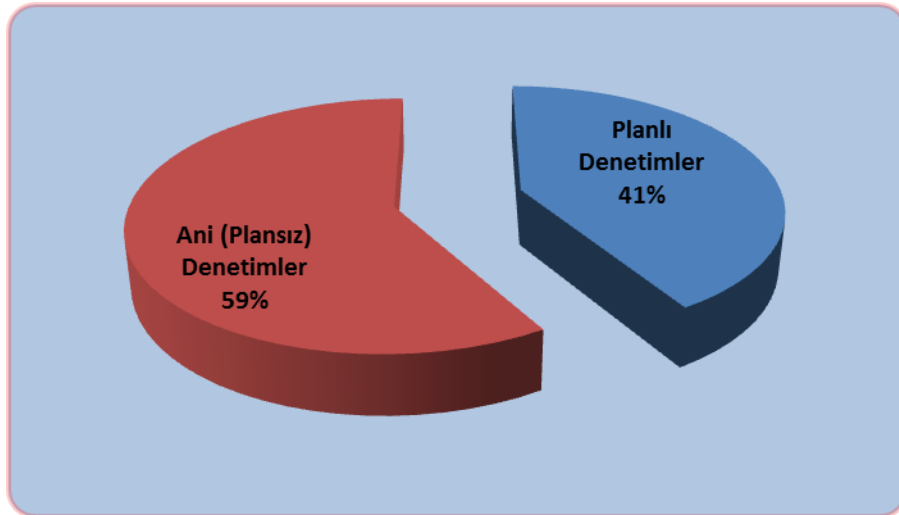
Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	13	25	17	4	128	0	2	-	6	-	195
Ani (plansız) denetimler	-	62	89	12	69	-	38	-	7	-	277
Genel toplam	13	87	106	16	197	0	40	0	13	0	472

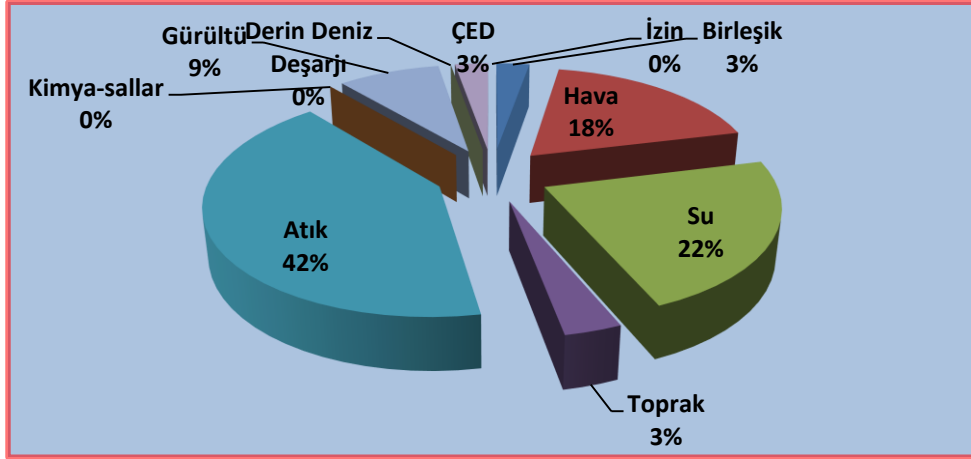
Şekil G.18 - Çanakkale) ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Şekil G.19 – Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Şekil G.20– Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2015 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

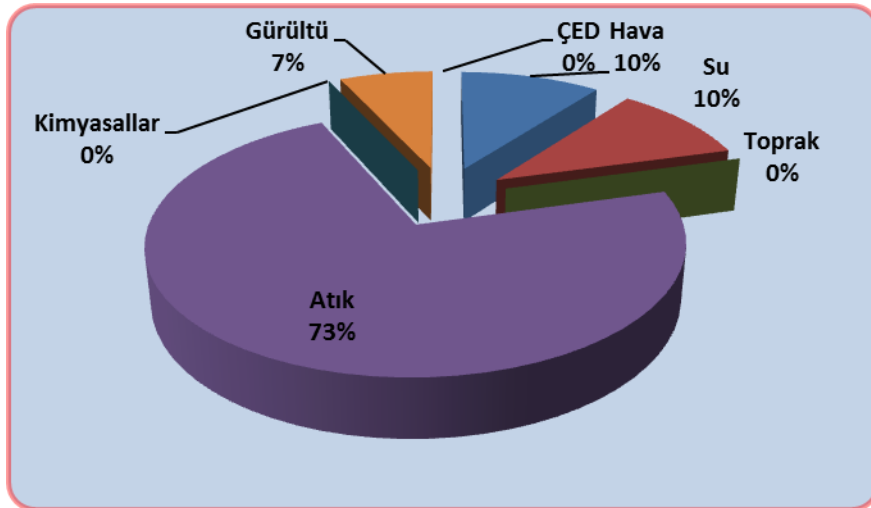

Şekil G.21 – Çanakkale ilinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.42 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM’e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	3	3	0	21	0	2	0	29
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	3	3	0	21	0	2	0	29
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)								

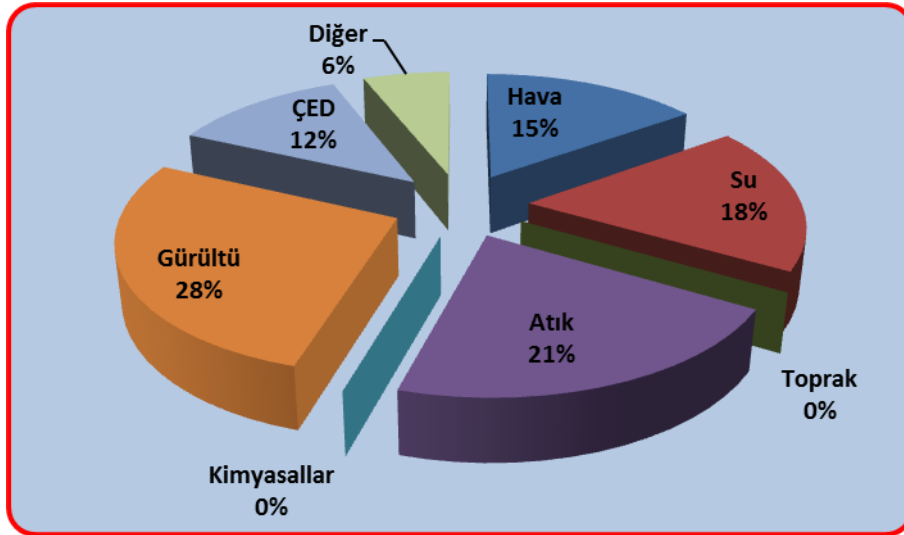

Şekil G.22 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.43 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	4.905,00	380.729,00	-	95.874,00	-	154.986,00	66.084,00	7851,48	710.429,48
Uygulanan Ceza Sayısı	5	6	-	7	-	9	4	2	33

Şekil G.23 – Çanakkale ilinde 2015 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2016)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İdari yaptırım kararı verilip, durdurma verilen işletme sayısı e denetim verilerine göre 5 tir. 2015 yılında herhangi bir kapatma işlemi bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Çevre Yönetimi ve Denetimi birimince Çanakkale'deki hava-su-toprak-gürültü kirliliğinin önlenmesi çalışmaları ilgili yönetmelikler kapsamında yapılmakta, denetimlere gidilerek faaliyetler kontrol edilmekte, ÇED ve Çevre İzinleri birimince de, ÇED faaliyetleri

denetimi, izleme, çevre izin ve lisansları konusunda muafiyet, uygunluk, tespit çalışmaları yapılmaktadır.

Çanakkale’de İl Müdürlüğümüz tarafından yapılan çevre kirliliğinin önlenmesi çalışmaları esnasında rutin veya ihbarlar değerlendirilmekte, çevreyi kirliliğinin tespiti halinde kirliliğin durumuna ve mevzuatına göre önce uyarılmakta, kirliliğin devam etmesi halinde kirletenler hakkında yasal işlem yapılmaktadır.

2015 yılı içerisinde; İl Müdürlüğümüzce toplam 13 adet tesise Birleşik denetim gerçekleştirilmiştir. Tüm mevzuatların içinde yer aldığı rutin ve şikâyete bağlı 472 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiştir.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

5 Haziran Dünya Çevre Haftasında Protokol Açılış Töreninin ardından Saygı Duruşu ve İstiklal Marşının Okunarak Günün Anlam ve Önemi Belirten Konuşmalar Yapıldı. Çevre ve Bilim Projesi Yarışması Ödül Töreni, Okullar arası Atık Pil Toplama Yarışması Ödül Töreni, Okullar arası Bitkisel Atık Yağ Toplama Yarışması Ödül Töreni, Folklor Gösterisi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca sivil toplum örgütlerinin de katılımıyla çeşitli etkinlik, gösteri, şiir, kompozisyon ve resim yarışması, voleybol turnuvası, bisiklet turu, Her yıl olduğu gibi Çevre Haftası ilimizde yoğun bir katılım ve etkinliklerle kutlanmaktadır.

Resim H-1: 5 Haziran 2015 Dünya Çevre Günü Etkinlikleri

Resim H-2: 5 Haziran 2015 Dünya Çevre Günü Etkinlikleri

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

AÇIKLAMALAR:

“İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER” bölümünün genelinde amaç; yıllar itibariyle tablo ve/veya grafik olarak yıllara göre değişimi göstermek ve bu değişimin “Değerlendirme ve Sonuçlar” kısmında özet biçimde yorumlanmasıdır. Bu bakımdan “İl Bazında Göstergeler” bölümünde yer alan göstergelerde geçmişten başlayarak yıllar itibariyle durumunun gösterilmesi gerekmektedir. İl Çevre Durum Raporunda önceki bölümlerde bulunan Grafik ya da Çizelgeler tekrar olmaması açısından bu bölümde verilmeyebilir. Ancak verilmemesi durumunda ilgili başlığa ilgi tutulmalıdır.

Göstergelerin büyük çoğunluğuna Türkiye İstatistik Kurumu'nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) “Veritabanları” veya “Konularına Göre İstatistikler” kısımlarından ulaşılabilmektedir. Örneğin;

- Nüfus rakamları ve yanında nüfus artış hızı ile ilgili il bazında gerekli bilgilere http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 linkinden “İstatiksel Tablolar ve Dinamik Sorgulama” başlığı altında, “İstatiksel tablolar” başlığı altından ulaşılabilmektedir.
- “Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları” ile ilgili göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu'nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Belediye Su İstatistikleri**” başlığından ulaşılabilmektedir. İlinize ait göstergesi oluşturmak için sırasıyla, “**İçme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen toplam su miktarı (bin m³/yıl)**” başlığı tıklanarak alttaki “**Gösterge ekle**” ye basılır “**İleri**” tuşuyla devam edilir, periyot olarak “**Yıllık**”, devamında “**Yıl**” kutucuğu tıklanarak, devamında “**Düzy**” seçeneğinde “**İBBS-Düzy3 (İ)**” düzeyi ve ilinizin adı seçilerek “**Rapor oluştur**” tuşu ile “XLS” formatında rapor alınabilmektedir.
- “Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler” ile ilgili göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu'nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Belediye Atıksu İstatistikleri**” başlığından ulaşılabilmektedir. İlinize ait göstergesi oluşturmak için “**Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Sayısı**” başlığı tıklanarak alttaki “**Gösterge ekle**” ve “**Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)**” başlığı tıklanarak alttaki “**Gösterge ekle**” ye basılır “**İleri**” tuşuyla devam edilir, periyot olarak “**Yıllık**”, devamında “**Yıl**” kutucuğu tıklanarak, devamında “**Düzy**” seçeneğinde “**İBBS-Düzy3 (İ)**” düzeyi ve ilinizin adı seçilerek “**Rapor oluştur**” tuşu ile “XLS” formatında rapor alınabilmektedir.
- “Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu” ile ilgili göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu'nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Belediye Atıksu İstatistikleri**” başlığından ulaşılabilmektedir. İlinize ait göstergesi oluşturmak için “**Kanalizasyon Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Sayısı**” başlığı tıklanarak alttaki “**Gösterge ekle**” ve “**Kanalizasyon Şebekesi Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)**” başlığı tıklanarak alttaki “**Gösterge ekle**” ye basılır “**İleri**” tuşuyla devam edilir, periyot olarak “**Yıllık**”, devamında “**Yıl**” kutucuğu tıklanarak, devamında “**Düzy**” seçeneğinde “**İBBS-Düzy3 (İ)**” düzeyi ve ilinizin adı seçilerek “**Rapor oluştur**” tuşu ile “XLS” formatında rapor alınabilmektedir.
- “Arazi kullanımı” ile ilgili göstergede arazi kullanımı ile ilgili rakamlara <http://aris.ormansu.gov.tr/csa/> adresinden ilinizin adı seçilerek ulaşılabilmektedir.
- “Kişi başına tarım alanları” ile ilgili göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu'nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Bitkisel Üretim İstatistikleri**”, devamında “**Tarım alanları**” seçilerek, yıl ve “**İBBS-Düzy3 (İ)**” kısmından ilinizin adı seçilerek, il adı altındaki “**Yıllara göre**” tıklanarak ulaşılabilmektedir.

- “Motorlu Kara Taşıtı Sayısı” ile ilgili göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu’nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Ulaştırma İstatistikleri**” başlığından ulaşılabilmektedir. İlinize ait göstergesi oluşturma bilmek için “**Motorlu Kara Taşıtı Sayısı**” başlığı tıklanarak, sağ menüdeki “**Kırılım seçiniz**” kısmındaki “Araç türü” seçilerek alttaki “**Araç Türü**” seçeneklerinde “Hepsi” tıklanarak “**Gösterge ekle**” ye basılır “**İleri**” tuşuyla devam edilir, periyot olarak “**Yıllık**”, devamında “**Yıl**” kutucuğu tıklanarak, devamında “**Düzyey**” seçeneğinde “**İBBS-Düzyey3 (İl)**” düzeyi ve ilinizin adı seçilerek “**Rapor oluştur**” tuşu ile ”XLS” formatında rapor alınabilmektedir.
- “Belediye Atıkları ve Bertaraf Miktarı” ile göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu’nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Belediye Atık İstatistikleri**” başlığından ulaşılabilmektedir. İlinize ait göstergesi oluşturma bilmek için “**Atık bertaraf yöntemine göre miktar (bin ton/yıl)**” başlığı tıklanarak sağ menüdeki “**Kırılım seçiniz**” kısmındaki “**Atık bertaraf yöntemi**” kutucuğu tıklanır. “**Altındaki atık bertaraf yöntemi**” “Hepsi” olarak seçilerek “**Gösterge ekle**” ye basılır “**İleri**” tuşuyla devam edilir, periyot olarak “**Yıllık**”, devamında “**Yıl**” kutucuğu tıklanarak, devamında “**Düzyey**” seçeneğinde “**İBBS-Düzyey3 (İl)**” düzeyi ve ilinizin adı seçilerek “**Rapor oluştur**” tuşu ile ”XLS” formatında rapor alınabilmektedir.
- “Katı Atıkların Düzenli Depolanması” ile ilgili göstergeye, Türkiye İstatistik Kurumu’nun internet adresinin (<http://www.tuik.gov.tr/>) sol menüsündeki “**Veritabanları**” başlığı altındaki “**Belediye Atık İstatistikleri**” başlığından ulaşılabilmektedir. İlinize ait göstergesi oluşturma bilmek için “**Atık bertaraf yöntemine göre miktar (bin ton/yıl)**” başlığı tıklanarak sağ menüdeki “**Kırılım seçiniz**” kısmındaki “**Atık bertaraf yöntemi**” kutucuğu tıklanır. “**Altındaki atık bertaraf yöntemi**” “**Düzenli Depolama**” olarak seçilerek “**Gösterge ekle**” ye basılır “**İleri**” tuşuyla devam edilir, periyot olarak “**Yıllık**”, devamında “**Yıl**” kutucuğu tıklanarak, devamında “**Düzyey**” seçeneğinde “**İBBS-Düzyey3 (İl)**” düzeyi ve ilinizin adı seçilerek “**Rapor oluştur**” tuşu ile ”XLS” formatında rapor alınabilmektedir.
- Çizelgelerde yer alan sayılar sağa dayalı olarak yazılmalıdır.
- Genel olarak, tablolar ve grafikler altında kaynak ve yıllarının belirtilmesinde yarar vardır.
- Çizelge ve grafiklerin altlarına alındıkları kaynak ve yılları belirtilmelidir.
- Bilgi verilemeyen konu başlıkları ile nedenleri belirtilmelidir.

1.GENEL

1.1.NÜFUS

NÜFUS					
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı					
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.					
Önerilen Kaynak: TÜİK					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990 ve sonrası il nüfusu, İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)					
Durum ve eğilimler;					
Veri formatı					
Çanakkale İl Nüfus Bilgileri					
Yıl	Toplam nüfus	Sıra	Değişim	Şehir - Kır	
1965 ^[2]	350.317	39		%23 81.753	268.564 %77
1970 ^[3]	360.764	42	%3	%27 97.305	263.459 %73
1975 ^[4]	369.385	44	%2	%29 107.825	261.560 %71
1980 ^[5]	391.568	44	%6	%32 126.703	264.865 %68
1985 ^[6]	417.121	46	%7	%36 148.108	269.013 %64
1990 ^[7]	432.263	45	%4	%39 168.529	263.734 %61
2000 ^[8]	464.975	43	%8	%46 215.571	249.404 %54
2007 ^[9]	476.128	41	%2	%52 247.443	228.685 %48
2008 ^[10]	474.791	42	0%	%52 248.008	226.783 %48
2009 ^[11]	477.735	42	%1	%53 255.220	222.515 %47
2010 ^[12]	490.397	41	%3	%55 269.035	221.362 %45

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

2011 ^[13]	486.445	41	-1%	%55 268.082	218.363	%45
2012 ^[14]	493.691	41	%1	%56 278.055	215.636	%44
2013 ^[15]	502.328	41	%2	%57 288.770	213.558	%43
2014 ^[16]	511.790	41	%2	%58 297.086	214.704	%42
2015 ^[17]	513.341	41	%0	%59 302.186	211.155	%41

Kaynak: [https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87anakkale_\(il\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87anakkale_(il))

Değerlendirme ve Sonuçlar

Türkiye’de nüfus artış hızı 1990 yılında ‰17 iken, 2005 yılında ‰12,3’e gerilemiştir. Ancak toplam nüfus artmaya devam etmiştir. 2008 yılı verilerine göre toplam nüfus 71.079.000 kişi, nüfus artış hızı ise ‰11,5’tir.

28.10.1927 tarihinde yapılan sayım sonucuna göre 183,491 olan il nüfusu 22.10.2000 tarihinde 464.975 olmuştur. 1927 yılında İl nüfusunun % 19,5’i Şehirlerde, % 80,5’i köylerde oturmakta iken 2000 yılı sayım sonuçlarına göre nüfusun 46.4’ü şehirlerde , % 53.6’sı köylerde oturmaktadır. İl Nüfusu Yıllar itibariyle gelişimi Türkiye nüfusu gelişimi ile paralellik göstermemiştir. Ülkemiz nüfusu 1997-2000 dönemin de yaklaşık 3.97 kat artarken , Çanakkale nüfusu yalnızca yaklaşık 1.53 kat artmıştır. .

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

NÜFUS					
GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı					
TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.					
Önerilen Kaynak: TÜİK					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde yıllara göre kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması					
Durum ve eğilimler:					
Veri formatı					
	TÜRKİYE		ÇANAKKALE		
YILLAR	NÜFUS	ARTIŞ HIZI (%)	NÜFUS	ARTIŞ HIZI (%)	%
1927	13.648.270	-	183.491	-	1.34
2935	16.158.018	21.1	222.792	24.26	1.38
1940	17.820.950	19.59	304.588	62.54	1.71
1945	18.790.174	10.59	317.254	8.15	1.69
1950	20.947.188	21.73	289.429	-18.36	1.38
1955	24.064.763	27.75	311.456	14.67	1.29
1960	27.754.820	28.53	337.61	16.13	1.22
1965	31.391.421	24.63	350.317	7.39	1.12
1970	35.605.176	25.19	360.764	5.88	1.01
1975	40.347.719	25.01	369.385	4.72	0.92
1980	44.736.957	20.65	391.568	11.66	0.88
1985	50.664.458	24.88	417.121	12.64	0.82
1990	56.473.035	21.71	432.263	7.13	0.77
1997	62.865.574	15.08	488.815	5.29	0.71
2000	67.844.903	18.34	464.975	7.29	0.69
Yıllara Göre Çanakkale Nüfusu (http://www.nufusu.com/il/canakkale-nufusu)					
	Yıl	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Toplam Nüfus	
	2015	259.721	253.620	513.341	
	2014	259.665	252.135	511.790	
	2013	254.800	247.528	502.328	
	2012	250.633	243.058	493.691	

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

2011	249.088	237.357	486.445
2010	254.579	235.818	490.397
2009	243.643	234.092	477.735
2008	242.471	232.32	474.791
2007	244.613	231.515	476.128

İlçelere Göre Çanakkale Nüfusu (2015) <http://www.nufusu.com/il/canakkale-nufusu>)

Yıl	İlçe	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Toplam Nüfus
2015	Merkez	80.009	79.749	159.758
2015	Biga	43.772	43.975	87.747
2015	Çan	24.663	24.284	48.947
2015	Gelibolu	23.921	20.210	44.131
2015	Yenice	16.512	16.875	33.387
2015	Ezine	16.354	15.447	31.801
2015	Ayvacık	15.627	15.796	31.423
2015	Bayramiç	14.615	15.030	29.645
2015	Lapseki	12.846	13.019	25.865
2015	Eceabat	4.629	4.459	9.088
2015	Gökçeada	5.324	3.582	8.906
2015	Bozcaada	1.449	1.194	2.643

Değerlendirme ve Sonuçlar

Nüfus itibarıyla en kalabalık ilçe 159.758 nüfus ile merkez ilçemiz olup; Biga 87.747 nüfus, Çan 48.947 nüfus ile merkez ilçeyi takip etmektedir. En az nüfusa sahip ilçemiz ise 2.643 nüfus ile Bozcaada'dır. İlimizde toplam nüfusun % 50,60'ini (259.721) erkek nüfusu, % 49,40 'unu (253.620) kadın nüfusu oluşturmaktadır. İlimizde toplam nüfusun % 57'si (288.770 kişi) İl merkezi ve ilçe merkezlerinde, %43 'ü (213.558 kişi) belde ve köylerde yaşamaktadır. (Kaynak.<http://www.canakkale.gov.tr/tr/canakkale-rehberi/canakkale/nufusu>)

1.2.SANAYİ

SANAYİ

GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri

TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir.

Önerilen Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)

Durum ve eğilimler;

İlimizde Çanakkale OSB ve Biga OSB olmak üzere iki adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

ÇANAKKALE OSB:

İlimizde Çanakkale-Bursa karayolu 6. km Çanakkale Organize Sanayi Bölgesi inşaatına 1998 yılında başlanmış, 2009 yılında alt yapı ikmal inşaatı tamamlanmıştır. 100 hektarlık bir alanda kurulmuş olup çeşitli büyüklüklerde 95 adet sanayi parseli bulunmakta iken tevhit işleminden sonra 31.12.2013 tarihi itibarıyla 62 adet sanayi parseli mevcuttur. Çanakkale OSB’de firmalar ağırlıklı olarak gıda ve yem, orman ve ağaç ürünleri ile deri, plastik ve kimya sektöründe faaliyet göstermektedir.

Parsel durumu	Parsel sayısı
Üretimde olan parsel	29
Boş parsel	9
İnşaat aşamasında	2
Tahsis iptali	9
Yeni tahsis	4
Proje aşamasında	18

BİGA OSB:

Biga Organize Sanayi Bölgesi toplamda 912.600 m² alan üzerinde kurulmuştur. Bölgede 471.312 m² alana sahip 49 sanayi parseli bulunmaktadır. Biga Organize Sanayi Bölgesi Güney Marmara’da İstanbul-İzmir-Bursa arasında, gümrüklü limana 15 Km, havaalanına 75 Km, demiryoluna 85 Km uzaklıktadır. Bölgemizde, özellikle tarım ve hayvancılık çok gelişmiş olup tarıma dayalı sanayi gelişmekte ve atılım yapmaktadır.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Parsel durumu	Parsel sayısı
Üretimde olan parsel	17
Boş parsel	2
İnşaat aşamasında	11
Tahsis iptali	2
Yeni tahsis	5
İşyeri açma ruhsatı olmayıp üretimde olan	2
Yapı kullanma ve işyeri açma belgesi alıp üretimde olmayan	2
Yasal süre içinde izin belgesi almayan	1
Yapı ruhsatı almayan	8

KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ:

İlimizde Biga ilçesinde 2 adet, Merkez, Çan, Gelibolu, Gökçeada ve Lapseki ilçesinde 1'er adet olmak üzere toplam 7 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır.

SIRA NO	KOOPERATİF ADI	ADRESİ	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	BİR İŞYERİNDE ÇALIŞAN ORTALAMA İŞÇİ SAYISI
1	ÇANAKKALE MERKEZ SS	Çanakkale/ Merkez	244	-	3
2	ÇANAKKALE BİGA 1 NOLU SS	Biga	155	-	3
3	ÇANAKKALE BİGA 2 NOLU SS	Biga	181	-	4
4	ÇANAKKALE ÇAN SS	Çan	135	15	3
5	ÇANAKKALE GELİBOLU SS	Gelibolu	109	11	3
6	ÇANAKKALE GÖKÇEADA SS	Gökçeada	49	1	2
7	ÇANAKKALE LAPSEKİ SS	Lapseki	67	3	2
TOPLAM			785	30	17

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü,2016

Değerlendirme ve Sonuçlar.

SANAYİ
GÖSTERGE: Madencilik
TANIM: Bu gösterge, İlde yer alan farklı ruhsatlandırma grubuna göre verilen bir yılda kayıt altına alınmış maden ocakları, zenginleştirme tesisleri ve depolama alanlarının miktarının yıllara göre değişimini gösterir. Tesislerin isim bazında listelenmesine gerek olmayıp, farklı ruhsatlandırma grubuna göre sayı ve alanların değişiminin belirtilmesi gerekmektedir.
Önerilen Kaynak: İl Özel İdare, MİGEM
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Türlerine göre maden ocağı ve tesisi sayısı, alanları (ha) ve yıllara göre değişimleri (%),
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar.

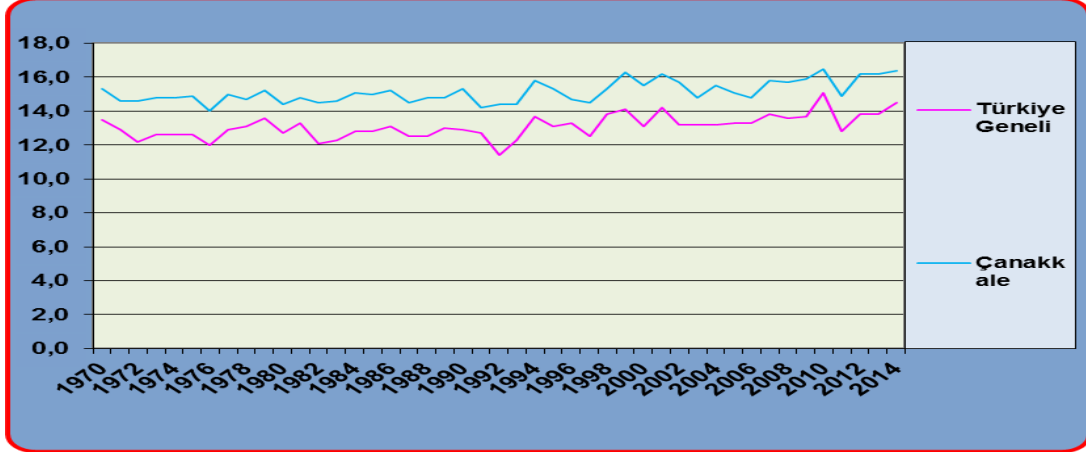
2.İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
GÖSTERGE: Sıcaklık
TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970 ve sonrası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (°C), Türkiye Ortalama Değerleri

**Durum ve eğilimler;
Veri formatı**

Yıllık Ortalama Sıcaklık (°C)								
YIL	Türkiye Geneli	Çanakkale	YIL	Türkiye Geneli	Çanakkale	YIL	Türkiye Geneli	Çanakkale
1970	13,5	15.3	1985	12,8	15.0	2000	13,1	15.5
1971	12,9	14.6	1986	13,1	15.2	2001	14,2	16.2
1972	12,2	14.6	1987	12,5	14.5	2002	13,2	15.7
1973	12,6	14.8	1988	12,5	14.8	2003	13,2	14.8
1974	12,6	14.8	1989	13,0	14.8	2004	13,2	15.5
1975	12,6	14.9	1990	12,9	15.3	2005	13,3	15.1
1976	12,0	14.0	1991	12,7	14.2	2006	13,3	14.8
1977	12,9	15.0	1992	11,4	14.4	2007	13,8	15.8
1978	13,1	14.7	1993	12,3	14.4	2008	13,6	15.7
1979	13,6	15.2	1994	13,7	15.8	2009	13,7	15.9
1980	12,7	14.4	1995	13,1	15.3	2010	15,1	16.5
1981	13,3	14.8	1996	13,3	14.7	2011	12,8	14.9
1982	12,1	14.5	1997	12,5	14.5	2012	13,8	16.2
1983	12,3	14.6	1998	13,8	15.3	2013	13,8	16.2
1984	12,8	15.1	1999	14,1	16.3	2014	14,5	16.4

TABLO: 1970-2014 yılları arası Türkiye geneli ile Çanakkale'ye ait yıllık sıcaklık ortalamaları.

Grafik: 1970-2014 yılları arası Türkiye geneli ile Çanakkale'ye ait yıllık sıcaklık ortalamaları grafiği

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü,2015

Değerlendirme ve Sonuçlar.

1970-2014 yılları arasında ilin yıllık sıcaklık ortalaması, Türkiye sıcaklık ortalamasının yaklaşık 1.6-2.4 C° üzerinde olduğu görülmektedir.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Yağış

TANIM: İldeki birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.

Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970 ve sonrası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m²)

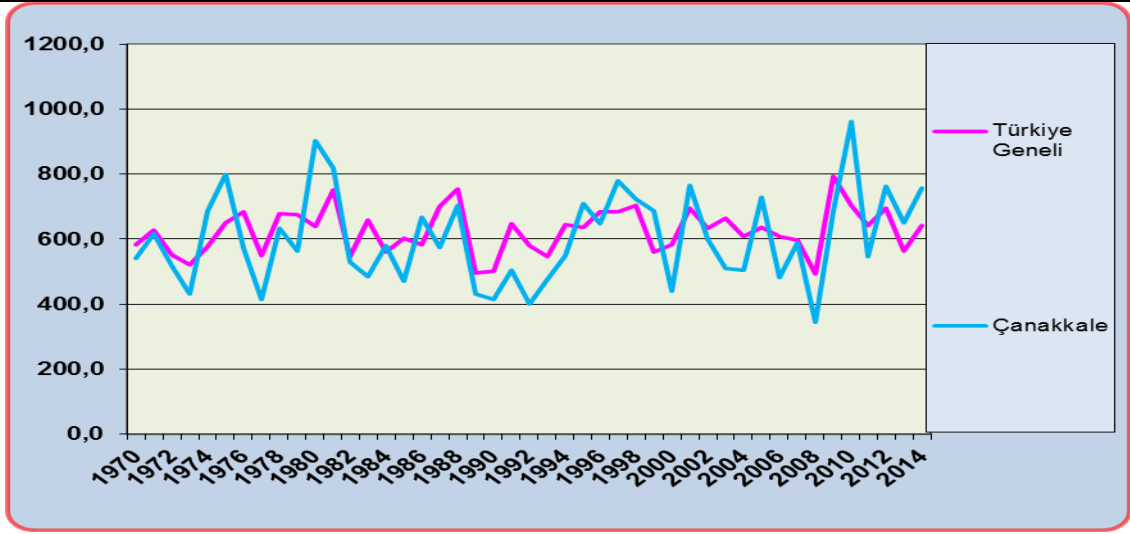
Durum ve eğilimler;

Veri formatı

Yıllık Toplam Yağış (mm)								
YIL	Türkiye Geneli	Çanakkale	YIL	Türkiye Geneli	Çanakkale	YIL	Türkiye Geneli	Çanakkale
1970	582,9	540.8	1985	602,2	470.8	2000	581,4	438.9
1971	627,3	615.4	1986	582,7	667.8	2001	694,2	765.1
1972	551,2	517.8	1987	699,5	573.4	2002	634,0	599.8
1973	519,5	430.2	1988	755,1	704.2	2003	664,4	509.1
1974	578,2	685.4	1989	495,1	430.5	2004	607,4	505.0
1975	648,6	799.8	1990	501,6	413.7	2005	637,2	729.4
1976	684,5	571.7	1991	646,5	504.2	2006	607,4	482.9
1977	548,0	414.8	1992	578,8	399.1	2007	596,7	587.8
1978	678,1	632.7	1993	545,2	475.8	2008	493,1	343.9
1979	676,3	563.1	1994	644,3	549.7	2009	793,8	685.6
1980	639,5	902.4	1995	635,7	709.0	2010	703,0	962.5
1981	751,3	817.2	1996	682,8	646.2	2011	642,2	545.8
1982	546,8	530.5	1997	684,5	778.2	2012	695,2	762.8
1983	657,8	483.9	1998	704,3	722.8	2013	561,8	650.2
1984	560,3	578.5	1999	561,4	687.6	2014	641,6	755.3

TABLO:1970-2014 yılları arası Türkiye geneli ile Çanakkale'ye ait yıllık toplam yağış miktarları

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Grafik:2 1970-2014 yılları arası Türkiye geneli ile Çanakkale'ye ait yıllık yağış toplamlarına ait grafik
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı

TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.

Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)

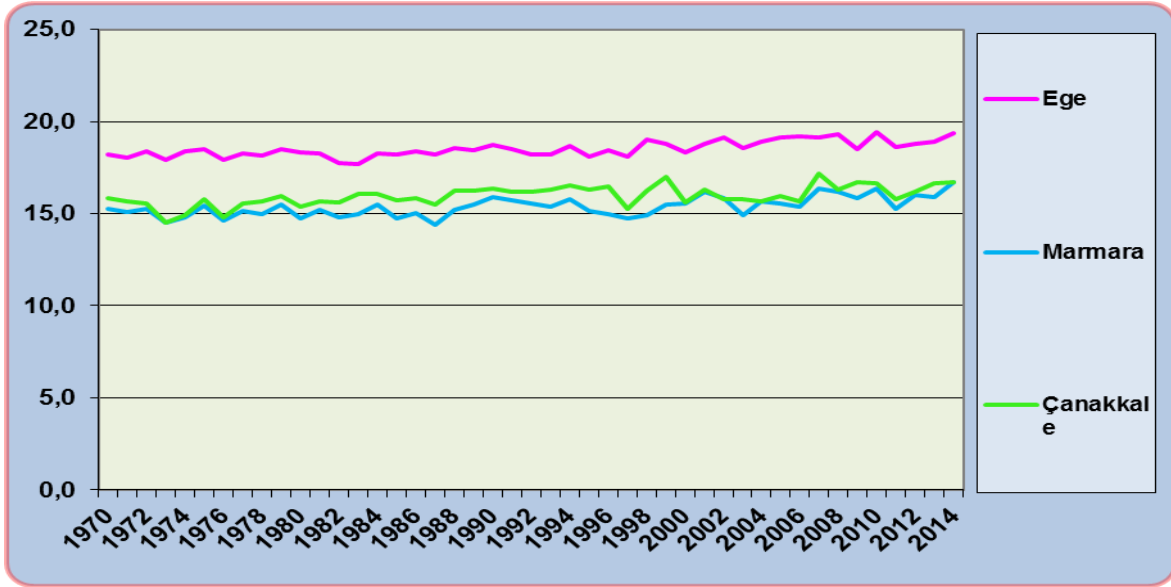
Durum ve eğilimler;
Veri formatı

Ege-Marmara ve Çanakkale Yıllık Ortalama Deniz Suyu Sıcaklığı (°C)											
YIL	Ege	Marmara	Çanakkale	YIL	Ege	Marmara	Çanakkale	YIL	Ege	Marmara	Çanakkale
1970	18,2	15,3	15,9	1985	18,2	14,7	15,7	2000	18,3	15,6	15,6
1971	18,0	15,1	15,7	1986	18,4	15,1	15,8	2001	18,8	16,2	16,3
1972	18,4	15,2	15,6	1987	18,2	14,4	15,5	2002	19,2	15,9	15,8
1973	17,9	14,5	14,5	1988	18,6	15,2	16,2	2003	18,6	14,9	15,8
1974	18,4	14,8	14,9	1989	18,4	15,5	16,3	2004	18,9	15,6	15,7
1975	18,5	15,5	15,8	1990	18,7	15,9	16,4	2005	19,2	15,6	16,0
1976	17,9	14,6	14,8	1991	18,5	15,7	16,2	2006	19,2	15,4	15,7
1977	18,3	15,2	15,6	1992	18,2	15,5	16,2	2007	19,2	16,4	17,1
1978	18,2	15,0	15,6	1993	18,2	15,4	16,3	2008	19,3	16,2	16,3
1979	18,5	15,5	15,9	1994	18,7	15,8	16,6	2009	18,5	15,8	16,7

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

1980	18,3	14,7	15,4	1995	18,1	15,2	16,3	2010	19,4	16,3	16,6
1981	18,3	15,2	15,6	1996	18,4	15,0	16,5	2011	18,6	15,2	15,8
1982	17,8	14,8	15,6	1997	18,1	14,8	15,3	2012	18,8	16,0	16,2
1983	17,7	15,0	16,0	1998	19,0	14,9	16,3	2013	18,9	15,9	16,6
1984	18,3	15,5	16,1	1999	18,8	15,5	17,0	2014	19,4	16,7	16,7

TABLO: 1970-2014 yılları arası Ege-Marmara ve Çanakkale yıllık ortalama deniz suyu sıcaklıkları

Grafik:3 1970-2014 yılları arası Ege-Marmara ve Çanakkale yıllık ortalama deniz suyu sıcaklıkları ait grafik.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2015

Değerlendirme ve Sonuçlar

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ
GÖSTERGE: Hava Kirleticileri
TANIM: Bu gösterge; havadaki SO ₂ ve PM ₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO ₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirlenici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküller maddelere PM ₁₀ denir.)
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO ₂ ve PM ₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (ildeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)
Durum ve eğilimler; Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar: Bölüm A.1,A.2,A.3,A.4 te açıklanmıştır.

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU			
GÖSTERGE: Su Kullanımı			
TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.			
Önerilen Kaynak: DSİ, TÜİK			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:			
Durum ve eğilimler;			
Veri Formatı			
İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yüzey Su Miktarı (Bin M3/Yıl) (1)	Ölçüm bazında	2008	10852
		2010	11384
		2012	13311
		2014	13786
İçme Ve Kullanma Suyu Arıtma Tesisi Sayısı	Ölçüm bazında	2008	3
		2010	4
		2012	6
		2014	6
Kaynak: DSİ, TÜİK 2016			
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B'de açıklanmıştır.			

SU-ATIKSU			
GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları			
TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.			
Önerilen Kaynak: TÜİK			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İLde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (1000 m ³ /yıl)			
Durum ve eğilimler;			
Veri Formatı			
İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Çekilen Yeraltı Suyu Miktarı (Bin M3/Yıl)	Ölçüm bazında	2008	14946
		2010	15699
		2012	12957
		2014	9673
Kaynak: DSİ, TÜİK 2016			

Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B.4'te açıklanmıştır.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediyeler

TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.

Önerilen Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

YILLAR	1994	...	2004	2006	2008	2010	2012	2014	.....
Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı									
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)									

Kaynak:

Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B.5'te Açıklanmıştır.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu

TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Önerilen Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

YIL	BÖLGE	BÖLGE ADI	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusunun oranı (%)	Belediye başı günlük atıksu miktarı (litre/kişi-gün)	Belediye kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen atıksu miktarı (1000 metreküp/yıl)	Belediye tarafından arıtılan atıksu miktarı (1000 metreküp/yıl)	Belediye toplam atıksu arıtma tesisi sayısı	Belediye fiziksel atıksu arıtma tesisi sayısı	Belediye biyolojik atıksu arıtma tesisi sayısı	Belediye gelişmiş atıksu arıtma tesisi sayısı	Atıksu yönetimi hizmetleri çevresel yatırımları (TL)
2014	TR2	Balıkesir, Çanakkale	82	153	70011	51794	27	-	24	3	29163710
2014	TR2	Çanakkale	94	125	14915	8084	13	-	13	-	28891625

Kaynak: TÜİK

Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B.5'te Açıklanmıştır.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı

TANIM: Bu gösterge yıllar itibariyle sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.

Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)

Durum ve eğilimler;

Kaynak:

Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B.4'te açıklanmıştır.

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI			
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı			
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.			
Önerilen Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000, 2006, 2012 ve sonrası yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).			
Durum ve eğilimler;			
Veri Formatı			
	TOPRAK VARLIĞI VE DAĞILIMI	ALANI (HEKTAR)	PAYI (%)
	İşlenebilir Arazi	330.337	33,3
	Çayır-Mera Arazisi	29.495	3,0
	Ormanlık ve Fundalık Arazi	525.580	52,9
	Yerleşim Alanları, Tarıma Elverişsiz Arazi ve Diğer	107.906	10,8
	T O P L A M	993.318	100
Kaynak:			
Değerlendirme ve Sonuçlar.			

6. TARIM

TARIM																																																								
<p>GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı Çanakkale ilinin merkez ilçe dışında ikisi ada olmak üzere 11 ilçesi vardır. 993.318 hektarlık (gölalanı hariç) bir alanı kapsayan Çanakkale'nin 574 köyü, 11 beldesi, 79 köy başlısı ve 23 belediyesi vardır. Alan bakımından en büyük ilçemiz 141.679 hektarlık alanı ile Yenice, en küçük alana sahip ilçemiz ise 4.263 hektar alanı olan Bozcaada'dır.</p>																																																								
<p>TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.</p>																																																								
<p>Önerilen Kaynak: TÜİK</p>																																																								
<p>Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)</p>																																																								
<p>Durum ve eğilimler;</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Yıllar</th> <th>Şehir Nüfusu</th> <th>Köy Nüfusu</th> <th>Toplam Nüfus</th> <th>Tarım Nüfusu</th> <th>Ekilebilir Tarım Arazisi</th> <th>Ekilebilir Tarım Arazisinin, Toplam Nüfusa Oranı (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2009</td> <td>255.220</td> <td>222.515</td> <td>477.735</td> <td>196.298</td> <td>330.337</td> <td>0,69</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>269.035</td> <td>221.362</td> <td>490.397</td> <td>196.069</td> <td>330.337</td> <td>0,67</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>268.082</td> <td>218.363</td> <td>486.445</td> <td>195.391</td> <td>330.337</td> <td>0,67</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>278.055</td> <td>215.636</td> <td>493.691</td> <td>192.721</td> <td>330.337</td> <td>0,66</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>288.770</td> <td>213.558</td> <td>502.328</td> <td>191.696</td> <td>330.337</td> <td>0,65</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>297.086</td> <td>214.704</td> <td>511.790</td> <td>192.543</td> <td>331.633</td> <td>0,64</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>302.186</td> <td>211.155</td> <td>513.341</td> <td>190.861</td> <td>331.633</td> <td>0,64</td> </tr> </tbody> </table>	Yıllar	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu	Toplam Nüfus	Tarım Nüfusu	Ekilebilir Tarım Arazisi	Ekilebilir Tarım Arazisinin, Toplam Nüfusa Oranı (%)	2009	255.220	222.515	477.735	196.298	330.337	0,69	2010	269.035	221.362	490.397	196.069	330.337	0,67	2011	268.082	218.363	486.445	195.391	330.337	0,67	2012	278.055	215.636	493.691	192.721	330.337	0,66	2013	288.770	213.558	502.328	191.696	330.337	0,65	2014	297.086	214.704	511.790	192.543	331.633	0,64	2015	302.186	211.155	513.341	190.861	331.633	0,64
Yıllar	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu	Toplam Nüfus	Tarım Nüfusu	Ekilebilir Tarım Arazisi	Ekilebilir Tarım Arazisinin, Toplam Nüfusa Oranı (%)																																																		
2009	255.220	222.515	477.735	196.298	330.337	0,69																																																		
2010	269.035	221.362	490.397	196.069	330.337	0,67																																																		
2011	268.082	218.363	486.445	195.391	330.337	0,67																																																		
2012	278.055	215.636	493.691	192.721	330.337	0,66																																																		
2013	288.770	213.558	502.328	191.696	330.337	0,65																																																		
2014	297.086	214.704	511.790	192.543	331.633	0,64																																																		
2015	302.186	211.155	513.341	190.861	331.633	0,64																																																		
<p>Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016</p>																																																								
<p>Değerlendirme ve Sonuçlar. İlin toplam nüfusu 513.341 kişi olup bu nüfusun 302.186 kişisi il ve ilçe merkezlerinde, 211.155 kişisi belde ve köylerde yaşamaktadır. Tarım nüfusu 190.861 olup toplam nüfusu oranı % 37 dir. km² düşen nüfus 52 kişi dir.</p>																																																								

TARIM
<p>GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi</p>
<p>TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.</p>
<p>Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK</p>
<p>Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi</p>

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Durum ve eğilimler;

Çanakkale İlinde Yıllara Göre Kimyasal Gübre Tüketimi (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Md.)

Yıllar	Yıllık Toplam Gübre Tüketimi (ton)	Toplam Tarımsal Alan (ha)	Hektar Başına Kullanılan Gübre ve Mineral Azot, Fosfor ve Potas Miktarı (ton/ha)
2008	53.942,63	330.337	0,163295756
2009	55.228,59	330.337	0,167188629
2010	54.881,48	330.337	0,166137853
2011	56.645,07	330.337	0,171476613
2012	63.562,74	330.337	0,192417864
2013	62.962,94	330.337	0,190602143
2014	57.154,20	331.633	0,172341715
2015	64.057,95	331.633	0,193159155

Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Değerlendirme ve Sonuçlar.

TARIM

GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı

TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.

Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi

Durum ve eğilimler;

Çanakkale İlinde Yıllara Göre Tarım İlacı Kullanımı (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Md.)

Yıllar	Yıllık Toplam tarım İlacı Tüketimi (ton)	Toplam Tarımsal Alan (ha)	Hektar Başına Düşen Tarım İlacı (ton/ha)
2004	518	-	-
2005	480	-	-
2006	484	330.337	0,001465170
2007	496	330.337	0,001501497
2008	514	330.337	0,001555987
2009	530	330.337	0,001604422
2010	563	330.337	0,001704320
2011	524	330.337	0,001586259
2012	536	330.337	0,001622585
2013	636	330.337	0,001925307
2014	687	331.633	0,002071567
2015	753	331.633	0,002270582

Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Değerlendirme ve Sonuçlar.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

TARIM																																																																															
GÖSTERGE: Organik Tarım																																																																															
TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.																																																																															
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri																																																																															
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)																																																																															
Durum ve eğilimler;																																																																															
<table border="1"><thead><tr><th rowspan="2">Yıllar</th><th colspan="2">Toplam Üretim</th><th colspan="2">Üretim Miktarı</th></tr><tr><th>Alan (ha)</th><th>Artış (%)</th><th>Miktar (ton)</th><th>Artış (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2002</td><td>729</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2003</td><td>739</td><td>1,00</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2004</td><td>701</td><td>-1,00</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2005</td><td>1.822</td><td>2,50</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2006</td><td>2.182</td><td>2,99</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2007</td><td>2.230</td><td>3,05</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2008</td><td>2.273</td><td>3,11</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2009</td><td>3.461</td><td>4,75</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2010</td><td>3.491</td><td>4,78</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2011</td><td>4.122</td><td>5,65</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>2012</td><td>4.477</td><td>6,14</td><td>10.485</td><td>-</td></tr><tr><td>2013</td><td>3.195</td><td>4,38</td><td>9.901</td><td>-1,00</td></tr><tr><td>2014</td><td>3.164</td><td>4,34</td><td>11.522</td><td>1,05</td></tr><tr><td>2015</td><td>3.436</td><td>4,71</td><td>18.521</td><td>1,77</td></tr></tbody></table>	Yıllar	Toplam Üretim		Üretim Miktarı		Alan (ha)	Artış (%)	Miktar (ton)	Artış (%)	2002	729	-	-	-	2003	739	1,00	-	-	2004	701	-1,00	-	-	2005	1.822	2,50	-	-	2006	2.182	2,99	-	-	2007	2.230	3,05	-	-	2008	2.273	3,11	-	-	2009	3.461	4,75	-	-	2010	3.491	4,78	-	-	2011	4.122	5,65	-	-	2012	4.477	6,14	10.485	-	2013	3.195	4,38	9.901	-1,00	2014	3.164	4,34	11.522	1,05	2015	3.436	4,71	18.521	1,77
Yıllar		Toplam Üretim		Üretim Miktarı																																																																											
	Alan (ha)	Artış (%)	Miktar (ton)	Artış (%)																																																																											
2002	729	-	-	-																																																																											
2003	739	1,00	-	-																																																																											
2004	701	-1,00	-	-																																																																											
2005	1.822	2,50	-	-																																																																											
2006	2.182	2,99	-	-																																																																											
2007	2.230	3,05	-	-																																																																											
2008	2.273	3,11	-	-																																																																											
2009	3.461	4,75	-	-																																																																											
2010	3.491	4,78	-	-																																																																											
2011	4.122	5,65	-	-																																																																											
2012	4.477	6,14	10.485	-																																																																											
2013	3.195	4,38	9.901	-1,00																																																																											
2014	3.164	4,34	11.522	1,05																																																																											
2015	3.436	4,71	18.521	1,77																																																																											
Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016																																																																															
Değerlendirme ve Sonuçlar: 2002 yılında 729 hektar olan organik tarım alanı, 2015 yılı sonunda yaklaşık beş kat artarak 3436 hektara ulaşmıştır. İlde organik bitkisel üretim yapan üretici sayısı 649'a ulaşarak 18.521 ton ürün elde edilmiştir.																																																																															

7. ORMAN

ORMAN
GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar
TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.
Önerilen Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)
Durum ve eğilimler; Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar.

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK

GÖSTERGE: Balıkçılık

TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.

Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), su ürünleri üretimi (bin ton) ve yıllara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağılımı (%)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

Türlerine Göre Tatlı Su Ürünleri (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Md.)

2015	Alabalık (ton)	133,4
	Çapak (ton)	0
	Gökçe (ton)	0
	Gümüş (ton)	0
	İnci Kefali (ton)	0
	Karabalık (ton)	0
	Kayabalığı (ton)	0
	Kızılkanat (ton)	0
	Tatlı Su Levreği (ton)	0
	Sazan (ton)	31,8
	Siraz (ton)	0
	Yayın (ton)	0
	Yılan (ton)	8,2
	Turna (ton)	0
	Kerevit (ton)	0
	Bunların Dışında Diğer (ton)	0
	Toplam (ton)	173,4

Türlerine Göre Deniz ürünleri (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Md.)

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

2015	Balıklar	Hamsi (ton)	685,0
		Barbunya (ton)	103,7
		İstavrit (ton)	1.076,7
		Kalkan (ton)	1,5
		Kefal (ton)	121,0
		Kolyoz (ton)	556,5
		Lüfer (ton)	1,0
		Palamut ve Torik (ton)	633,0
		Sardalya (ton)	2.387,0
		Uskumru (ton)	0,0
		Bunların Dışında Kalan Diğer Deniz Balıkları(ton)	2.333,5
	Toplam (ton)	7.898,9	
	Diğer Deniz Ürünleri	Kabuklu Ve Yumuşakçalar (ton)	0,00
		Sünger (ton)	0,00
		Yosun (ton)	0,00
		Toplam (ton)	0,0
	Deniz Yetiştiriciliği	Çipura-Levrek	44,9
Deniz Ürünleri Genel Toplamı		7.944	

Su Ürünleri İstatistik Bilgileri (2002-2015)

YILLAR	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İçsu Avcılığı (ton)	45,9	23,3	25,0	27,6	23,5	20,9	27,7	32,3	38,7	40,6	39,7
Deniz Balıkları Avcılığı (ton)	11.215,3	10.771,4	10.686,6	10.380,7	10.086,6	10.179,7	10.760,7	6.322,3	7.505,6	7.214,3	7.906,6
Diğer Den. Ür. Avcılığı (ton)	2.301,0	2.303,2	1.564,3	1.421,3	1.339,9	970,1	525,7	189,1	505,6	621,7	653,0
Yetiştiricilik Ürünleri (ton)	295,2	478,2	355,9	143,4	162,3	140,1	206,8	53,5	254,8	131,7	178,9

Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016

Değerlendirme ve Sonuçlar.

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA												
GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı												
TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.												
Önerilen Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)												
Durum ve eğilimler;												
Veri Formatı												
	2002	2003	.....	.....	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	.....
Karayolu Ağı Uzunluğu (km)	698	698			709	709	710	700	700	700	700	
Demiryolu Ağı Uzunluğu (km)												
Kaynak: Karayolları 14. Bölge Müdürlüğü												
YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	Yol uzunlukları : İl ve devlet yolu (km)		Yol uzunlukları : Otoyol (km)		Yol uzunlukları : Köy yolu (km)		Yol uzunlukları : Demir yolu (km)			
2000	TR222	Çanakkale	1074		-		3409		-			
2001	TR222	Çanakkale	1057		-		3382		-			
2002	TR222	Çanakkale	1041		-		3378		-			
2003	TR222	Çanakkale	1041		-		3365		-			
2004	TR222	Çanakkale	1037		-		3381		-			
2005	TR222	Çanakkale	1031		-		3381		-			
2006	TR222	Çanakkale	1050		-		3381		-			
2007	TR222	Çanakkale	1068		-		3456		-			
2008	TR222	Çanakkale	1071		-		3454		-			
2009	TR222	Çanakkale	1064		-		3469		-			
2010	TR222	Çanakkale	1064		-		3470		-			
2011	TR222	Çanakkale	1065		-		3470		-			
2012	TR222	Çanakkale	1055		-		4910		-			
2013	TR222	Çanakkale	1055		-		3928		-			
2014	TR222	Çanakkale	1055		-		3930		-			
Kaynak: TUİK, 2015												
Değerlendirme ve Sonuçlar.												

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA											
GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı											
TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıtı sayısını ifade eder											
Önerilen Kaynak: TÜİK											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı											
Durum ve eğilimler;											
YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyonet	Kamyon	Motosiklet	Yol ve iş makineleri	Özel amaçlı taşıtlar	Traktör
2011	TR222	Çanakkale	55349	1901	1859	21039	4803	45089	-	335	26937
2012	TR222	Çanakkale	59533	1981	1917	22893	4890	47815	-	342	27827
2013	TR222	Çanakkale	64656	2060	1886	24411	4936	48159	-	327	28556
2014	TR222	Çanakkale	69423	2125	1892	25609	5037	50316	-	360	29621
2015	TR222	Çanakkale	76014	2219	1945	27704	5319	52765	-	403	30928
Kaynak: TUIK, 2015											
Değerlendirme ve Sonuçlar.											

10. ATIK

ATIK											
GÖSTERGE: Belediye Atıkları Miktarı ve Bertaraf Miktarı											
TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır											
Önerilen Kaynak: TÜİK											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)											
Durum ve eğilimler;											
YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	Kişi başı ortalama belediye atık miktarı (kg/kişi-gün)	Atık hizmeti verilen nüfusun toplam nüfus içinde oranı (%)	Atık hizmeti verilen nüfusu içinde oranı (%)	Toplanan atık miktarı (1000 ton)	Yakma tesislerinde yakılan belediye atık miktarı (1000 ton)	Çöp depolama sahalarında bertaraf edilen belediye atık miktarı (1000 ton)	Diğer bertaraf (çöp depolama sahası ve yakma tesisi hariç) (1000 ton)	Yakma tesisi sayısı	Yakma tesis kapasitesi
2014	TR22	Balıkesir, Çanakkale	1,39	82	91	712	-	712	-	-	-
2014	TR222	Çanakkale	1,46	64	94	175	-	175	-	-	-
Kaynak: TUIK, 2015											
Değerlendirme ve Sonuçlar; Bu kısım ile ilgili ayrıntılı bilgi Bölüm C.1 de verilmiştir.											

ATIK											
GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması											
TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.											
Önerilen Kaynak: TÜİK											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)											

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Durum ve eğilimler;

Belediye Atık İstatistikleri, TUIK, 2015			
Atık Hizmeti Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	Ölçüm bazında	2008	100
		2010	99
		2012	100
		2014	95
Atık Hizmeti Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)	Ölçüm bazında	2008	64
		2010	66
		2012	69
		2014	64
Atık Hizmeti Verilen Belediye Nüfusu	Ölçüm bazında	2008	306224
		2010	322952
		2012	338427
		2014	329874
Atık Hizmeti Verilen Belediye Sayısı	Ölçüm bazında	2008	34
		2010	34
		2012	34
		2014	23
Kişi Başı Ortalama Belediye Atık Miktarı (Kg/Kişi-Gün)	Ölçüm bazında	2008	1,36
		2010	1,31
		2012	1,35
		2014	1,46
Toplam Belediye Sayısı	Ölçüm bazında	2008	34
		2010	34
		2012	34
		2014	23

Kaynak: TUIK

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Bölüm B.5 ve C.1’de değerlendirilmiştir.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ATIK
GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar
TANIM: İl için, ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.12’de değerlendirilmiştir.

ATIK
GÖSTERGE: Atık Madeni Yağlar
TANIM: İl içinde toplanan atık madeni yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.5’de değerlendirilmiştir.

ATIK
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar
TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.7’de değerlendirilmiştir.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ATIK
GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları
TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı
Durum ve eğilimler;
Kaynak
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.3'de değerlendirilmiştir.

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.8'de değerlendirilmiştir.

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Araçlar
TANIM: İl genelinde yıllar itibarıyla hurdaya ayrılan araç sayısını vb. bilgileri ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibarıyla hurdaya ayrılan araç sayısı
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.10'de değerlendirilmiştir.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler;
Kaynak
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.9'de değerlendirilmiştir.

ATIK
Maden Atıkları
TANIM: İl genelinde, cevher tiplerine göre, zenginleştirme tesisi sayısı ve zenginleştirme proses atıklarının dağılımını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle cevher tiplerine göre zenginleştirme tesisi sayısı, zenginleştirme proses atıkları miktarları (ton)
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.13'de değerlendirilmiştir.

ATIK
Tehlikeli Atıklar
TANIM: İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yönetim Uygulaması verileri.
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, il içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm C.4'de değerlendirilmiştir.

11.TURİZM

TURİZM
Yabancı Turist Sayıları
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder
Önerilen Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı
Durum ve eğilimler;
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B.1.3’de değerlendirilmiştir.

TURİZM																																												
Mavi Bayrak Uygulamaları																																												
TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye’de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.																																												
Önerilen Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü																																												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları																																												
Durum ve eğilimler;																																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>İl</th> <th>İlçe /Belde/Köy</th> <th>Plaj Adı</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic /Behramkale Köyü</td> <td>Assos Eden Garden Hotel</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic /Behramkale Köyü</td> <td>Assos Eden Beach Hotel</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic /Behramkale Köyü</td> <td>Assos Nazlıhan Otel</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi</td> <td>Club Hotel Gültür</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic/Behramkale Köyü</td> <td>Club Albena</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic/Behramkale Köyü</td> <td>Assos Park Hotel</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi</td> <td>Palace Hotel Olive Odore</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi</td> <td>Club Hotel Gültür</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Biga /Karabiga Beldesi</td> <td>Karabiga Belediyesi</td> </tr> <tr> <td>Plaj</td> <td>Çanakkale</td> <td>Merkez</td> <td>Çanakkale Belediyesi Barış Plajı</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	İl	İlçe /Belde/Köy	Plaj Adı	Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Behramkale Köyü	Assos Eden Garden Hotel	Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Behramkale Köyü	Assos Eden Beach Hotel	Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Behramkale Köyü	Assos Nazlıhan Otel	Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi	Club Hotel Gültür	Plaj	Çanakkale	Ayvacic/Behramkale Köyü	Club Albena	Plaj	Çanakkale	Ayvacic/Behramkale Köyü	Assos Park Hotel	Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi	Palace Hotel Olive Odore	Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi	Club Hotel Gültür	Plaj	Çanakkale	Biga /Karabiga Beldesi	Karabiga Belediyesi	Plaj	Çanakkale	Merkez	Çanakkale Belediyesi Barış Plajı
Kategori	İl	İlçe /Belde/Köy	Plaj Adı																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Behramkale Köyü	Assos Eden Garden Hotel																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Behramkale Köyü	Assos Eden Beach Hotel																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Behramkale Köyü	Assos Nazlıhan Otel																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi	Club Hotel Gültür																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic/Behramkale Köyü	Club Albena																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic/Behramkale Köyü	Assos Park Hotel																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi	Palace Hotel Olive Odore																																									
Plaj	Çanakkale	Ayvacic /Küçükkuyu Beldesi	Club Hotel Gültür																																									
Plaj	Çanakkale	Biga /Karabiga Beldesi	Karabiga Belediyesi																																									
Plaj	Çanakkale	Merkez	Çanakkale Belediyesi Barış Plajı																																									
Kaynak:																																												
Değerlendirme ve Sonuçlar. Bölüm B.1.3’de değerlendirilmiştir.																																												

EK-1: 2015 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU

AÇIKLAMALAR:

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır. İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Form doldurulurken;

- 1- Anket formunda doldurulan bilgilerin, “Çevre Durum Raporu” ve “Göstergeler” bölümü verileriyle tutarlı olmasına dikkat edilecektir.
- 2- Anket formu doldurulurken, başlıklar altındaki açıklamalara dikkat edilecektir.
- 3- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.); “BU YILKI ÖNEM SIRANIZ” sütununda, anketin ilgili olduğu yıl için geçerli olan önem sırasına göre, maddelerin en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu olmayıp yalnızca, ilinizde anketin ilgili olduğu yıl için geçerli maddelerin kendi aralarında sıralanması yeterlidir. “BU YILKI ÖNEM SIRANIZ” sütunlarında yapılan sıralamalarda, rakamlar birbirini takip eder şekilde verilmeli, birden fazla maddeye aynı rakam verilmemelidir.
- 4- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.); “GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ” başlığı altında, önceki yıla ait anket formundaki sıralamanız tekrar yazılarak, yeni doldurulan yıldaki anket formunun ilgili başlıklarının karşılaştırılması yapılarak, değişiklik olmuşsa nedenlerinin belirtilmesi istenmektedir.
- 5- Anket formunun tüm bölümleri eksiksiz ve doğru olarak bilgisayar ortamında hazırlanacaktır.
- 6- Herhangi bir konuyla ilgili olarak veri ve bilgi temin edilememişse bunun nedeninin belirtilmesi gerekmektedir.
- 7- Her bir çizelgenin altında yararlanılan kaynak/kaynaklar verilmelidir.

BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

I.1.1. İlinize ait 2015 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
OCAK	X																														X					
ŞUBAT	X																														X					
MART	X																														X					
NİSAN	X																														X					
MAYIS	X																														X					
HAZİRAN	X																														X					
TEMMUZ	X																														X					
AĞUSTOS	X																														X					
EYLÜL	X																														X					
EKİM	X																														X					
KASIM	X																														X					
ARALIK	X																														X					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (20... yılı Ekim- 20... Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

Kış sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın bir önceki yılının Ekim ayı ile raporu hazırlanan yılın Mart ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa "X" ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	X																														X					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.ÇANAKKALE	X	X	X	X	X	X	X	X	
	2.KEPEZ	X	X	X	X	X	X	X	X	
	3.ERENKÖY (İNTEPE)	X	X	X	X	X	X		X	
İLÇELER	1.AYVACIK	X		X	X	X	X		X	
	2.BAYRAMIÇ	X	X	X	X	X	X		X	
	3.BİGA	X	X	X	X	X	X	X	X	
	4.BOZCAADA	X		X		X	X		X	
	5.ÇAN	X	X	X	X	X	X	X	X	
	6.ECEBAT	X		X	X	X	X		X	
	7.EZİNE	X	X	X	X	X	X		X	
	8.GELİBOLU	X	X	X	X	X	X	X	X	
	9.GÖKÇEADA	X		X	X	X	X		X	
	10.LAPSEKİ	X	X	X	X	X	X	X	X	
	11.YENİCE	X	X	X	X	X	X	X	X	

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

Tedbirler:

a.	Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b.	Doğalgaz kullanımı
c.	Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d.	Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e.	Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f.	Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g.	Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h.	Denetim
i.	Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, ilinizde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, ... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir. Bunların haricinde "diğer" olarak belirtilmesi gereken husus varsa, ayrıca belirtilmelidir.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	4	4	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	3	2	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	1	1	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	2	3	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler			
f. Toplumda bilinç eksikliği	6	7	
g. Meteorolojik faktörler	5	5	
h. Topografik faktörler	7	6	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1.3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yüzey, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
BAYRAMDERE					X	X			X	X			
BÜYÜKDERE					X	X			X	X			
ÇINARDERE					X	X	X	X	X	X	X		
KARAMENDERES					X	X	X	X	X	X	X		
KAVAK ÇAYI					X	X			X				
KOCAÇAY					X	X	X	X	X	X	X		
AGONYA					X	X			X	X	X		
SARIÇAY					X	X	X	X	X			X	
TAYFUR DERE					X	X			X				
TUZLA ÇAYI					X	X			X	X	X		
UMURBEY ÇAYI					X	X	X		X		X		

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
Ayvacık Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
Bozcaada Bölgesi				X	X			X			X	
Çan Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
Ezine Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
Eceabat Bölgesi				X		X	X	X			X	
Gökçeada				X	X			X			X	

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
Bölgesi												
Gelibolu Bölgesi				X		X	X	X		X	X	
Merkez İlçe						X	X	X		X	X	
Lapseki Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X	
Biga Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X	
Yenice Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımaçlığı	Diğer (Belirtiniz)
MERKEZ	X						X	X				X	
AYVACIK	X						X	X				X	
BİGA	X						X	X	X		X	X	
ECEABAT		X					X	X				X	
EZİNE		X					X	X			X	X	
GELİBOLU		X					X	X	X		X	X	
LAPSEKİ		X					X	X			X	X	
BOZCADA		X					X	X				X	
GÖKÇEADA		X					X	X				X	

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar:

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri "X" ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.'de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen "İl Merkezi" ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.ÇANAKKALE							X						
	2.KEPEZ							X	X	X				
	3.ERENKÖY (İNTEPE)		X			X								
	4.GÜZELYALI	X	X			X								
	5.DARDANOS	X	X			X								
İlçeler	1.AYVACIK						X	X						
	2.BAYRAMIÇ							X	X					
	3.BİGA			X	X			X	X					
	4.BOZCAADA	X	X		X	X								
	5.ÇAN				X			X	X					
	6.ECEBAT													
	7.EZİNE		X		X			X						
	8.GELİBOLU			X			X	X	X					
	9.GÖKÇEADA	X	X	X	X	X								
	10.LAPSEKİ		X		X			X	X					
	11.YENİCE	X		X	X			X	X					

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

Kirlilik Nedenleri:

- a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- c. Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- e. Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- f. Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- g. Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- h. Kimyasal gübre kullanımı
- i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- k. Hayvancılık atıkları
- l. Maden atıkları
- m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.	x	x			x	x	x		
2.									
.									
Göller									
1.				x	x				
2.									
3.									
.									
Akarsular									
1.	x	x			x	x	x		
2.									
3.									
.									
Havzalar									
1.	x	x			x				
2.									
3.									
.									
Yeraltı Suları									
1.	x	x			x				
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.					x				
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.	x	x			x	x	x		
2.									
.									

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması

ÇANAKKALE İLİ ÇEVRE DURUM RAPORU 2015

- h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- i. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	4	5	Tesisin atıksu ve kirliliği kaynağında azaltma programının olmaması, iç denetimin planlı yapılamaması
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	Altyapı sistemi olmayan yerlerde noktasal kirlilik kaynağının daha fazla olması
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	3	2	
d. Toplumda bilinç eksikliği	5	5	
e. Diğer (Belirtiniz)	2	3	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek belirtiniz.

III.1'de, il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Toprak kirliliğine neden olan kaynaklar altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	1	1	
b. Madencilik atıkları	5	5	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	2	2	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme	7	7	
f. Aşırı gübre kullanımı	3	3	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	4	4	
h. Hayvancılık atıkları	6	6	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

III.2'de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde belirtilen tedbirlerden hangileri alınıyor ise, bunların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	3	3	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	2	2	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	4	4	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	5	5	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız. **Kaynaklar:** Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

IV.1'de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, il sınırlarınız içerisinde, görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir. Ayrıca çizelgede yer alan her çevre sorunu için iliniz sınırları içinde geçerli olan nedenleri işaretleyiniz.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	2	
b. Su kirliliği	2	1	
c. Toprak kirliliği	5	6	
d. Atıklar	3	3	
e. Gürültü kirliliği	6	4	
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)	4	5	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1'de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1'de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2'de, IV.1'de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- Çevre sorununun nedenlerini,*
- Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,*
- Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini*
- Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,*
- Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,*
- Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,*

sistematiik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

SU KİRLİLİĞİ:

İlimizde su kaynaklarının kalitesinin bozulmasının nedenleri arasında en önemlileri hızlı kentleşme ve plansız yapılaşma, sanayi ve evsel kullanım sonucu arıtılmadan alıcı ortamlara verilen atıksuların doğrudan veya dolaylı olarak su kaynaklarına ve denize deşarj edilmesi ve ayrıca ikincil konutların yüzey su kaynaklarına olumsuz etkileri en önemli baskılar olarak ortaya çıkmaktadır.

Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı ve Marmara Denizi ile birlikte önemli su yollarından biri olan bu bölge yoğun ve riskli bir deniz trafiğine sahiptir. Deniz yolu ile petrol taşımacılığının artışına paralel olarak deniz kirliliği de artmaktadır.

Merkez İlçede ve diğer ilçelerde kanalizasyon sistemleri yeterli olup, kanalizasyon sistemlerinin arıtma tesisi ile sonuçlanmaması nedeniyle, toplanan atıksular doğrudan veya dolaylı olarak alıcı su ortamlarına verilmesi yüzeysel su kaynaklarını kirlilik tehdidi altında kalmaktadır. İleriki dönemde İlimizdeki enerji ve madencilik sektörüne yönelik yatırımların artması durumunda su kaynakları üzerinde kirlilik tehdidi oluşturacağı kaçınılmazdır.

Ayrıca su kaynaklarını etkileyebilecek durumda olan termik santral, çimento, toprak sanayi, demir çelik, tersane, enerji sektörü, madencilik, dericilik ve gıda sektörlerinin faaliyetlerinden oluşmaktadır.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında, Yerel Yönetimlerin İş Termin Planı Çerçevesinde atıksu arıtma tesislerini işletmeye alarak evsel atıksuların havza bazında kirlilik yükü kademeli olarak azalacaktır. 2015 yılı itibarıyla İlimiz Ayvacık, Eceabat ilçeleri, Biga, Çan, Gelibolu, Yenice, Bayramiç, Merkez Kepez, Geyikli, Umurbey, Küçükkuşu, Karabiga, Gümüşçay Belde Belediyelerinde atıksu arıtma tesisi tamamlanmış olup hizmet vermektedir. Bozcada İlçesi ve Kavakköy Beldesi arıtma tesisleri inşaat aşaması devam etmekte olup, 2016 yılı içerisinde faaliyete geçmesi beklenmektedir. Gelibolu, Ayvacık, Ezine, Bozcaada, Gökçeada ve Lapseki İlçelerinde bulunan yazlık sitelerin oluşan atıksuların bertarafına yönelik kendi bünyelerinde atıksu arıtma tesisi veya kanalizasyon alt yapı sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Süt Ürünleri işleme tesislerinden kaynaklanan peyniraltı suları, geri kazanım amacıyla toplanarak değerlendirilmekte peynir altı suyu işleme tesislerine gönderilmekte, kullanma sularının da bu işletmelerde arıtılması sağlanmaktadır. Zeytinyağı işletmelerinden kaynaklanan karasuyun bertarafı içinde işletmeler tarafından buharlaştırma lagünleri yapılmaktadır. Ayrıca 3 fazlı sistemden 2 fazlı sisteme geçen işletmelerle birlikte zeytin karasuyu azaltımı hedeflenmektedir.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

HAVA KİRLİLİĞİ:

Çanakkale İlinde termik santral, rüzgar enerji santralleri ve jeotermal enerjisinden MWe elektrik üretimi yapılmaktadır. İlimiz Biga İlçesinde kurulu olan Akışkan yatak teknolojisi ile üretim yapılan 3 adet Termik Santral mevcut olup, toplam 1678,5 MWe (118,5 MWe+2*180MWe +2*600) üretim kapasitesine sahiptir.

Çan İlçesinde 2*160 MWe üretim kapasitesine sahip Akışkan Yatak Teknolojisine sahip 1 adet Termik Santral, 7,5 MWe Jeotermal Enerjiden elektrik üretimi, 74 MWe üretim kapasitesine sahip 3 adet rüzgar enerji santrali, Çanakkale Merkez İlçede 35 MWe elektrik üretim kapasitesine sahip 1 adet Rüzgar enerji Santrali, Gelibolu İlçesinde 75 MWe üretim kapasitesine sahip 2 adet Rüzgar enerji Santrali, Bozcaada İlçesinde de 10,2 MWe üretim kapasitesine sahip 1 adet rüzgar enerji santrali bulunmaktadır.

İl sınırları içerisinde mevcut olan termik santrallerde, Çimento Fabrikasında ve Demir Çelik Fabrikalarında yerli ve ithal kömürler kullanılmaktadır. Çan Termik Santralinde yerli linyitler kullanılmakta olup, Biga İlçesinde Termik Santral, Demir Çelik Fabrikası ve Çimento Fabrikasında ithal kömür kullanılmaktadır. 2015 yılında ithal edilen Antrasit, Taş kömürü ve Kalsine edilmemiş petrol koku miktarı 3.447.357,17 ton'dur.

İlimizde hava kirletici emisyonlarının azaltılmasına ilişkin tedbirlerle ilgili olarak İl genelindeki ısınma amaçlı kullanılacak yakıtların kalitesi her yıl Mahalli Çevre Kurulu Kararlarınca belirlenmektedir. Kalorifer kazanlarının usulüne uygun olarak yakılmasına ve ateşçilerin eğitimlerine önem verilmektedir.

İlimizde kent merkezinde hava kirliliğinin artışında trafikten kaynaklanan kirlilik önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle trafiğe çıkan araçların egzoz gazı ölçümlerini yapturmalarının sağlanması ve Çanakkale-Biga, Çanakkale-İzmir duble yol çalışmalarının hızlandırılması hedeflenmektedir. Hava kalitesinin izlenmesine yönelik Bakanlığımız tarafından İlimizde 3 ayrı noktada hava kalitesi izleme istasyonu kurulmuştur. (Merkez, Çan ve Lapseki), Biga İlçesinde de tesis etki alanında da 1 hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır.

Önümüzdeki yıllarda İlimizde fosil yakıtlı enerji kaynaklarının kullanımının ve enerji, sektörüne yönelik yatırımların artması durumunda hava kalitesi üzerinde etkilerinin olacağı kaçınılmazdır. Bu kapsamda yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji kaynaklarına yönelim bilinci yavaş yavaş insanlarda eğilim göstermektedir. Nitekim rüzgar ve güneş enerjisinden elektrik üretim faaliyetlerine yönelik başvurular Kurumumuza iletilmektedir.

Varsa, IV.1'de, "3" ve Sonrası Numara Verdiğiniz Öncelikli Çevre Sorunlarını, IV.1'de Belirlemiş Olduğunuz Sırayla Açıklayınız

III. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

ATIKLAR:

Çanakkale İli Marmara Denizi ve boğazlardan geçen gemilerin evsel nitelikli atıksuları ile sintine, slaç ve balast atıklarının alınabilmesi için Bakanlığımızca lisanslandırılmış 3 adet Atık Kabul Tesisi tarafından limanlara yanaşan gemilerin atıkları düzenli olarak alınmakta, ayrıca Çanakkale Liman İşletmesi tarafından da transit geçiş yapan gemilere, atık verme talebinde bulunulması halinde de bu talep lisanslı atık alım gemilerince karşılanmaktadır.

- Katı atıklardan kaynaklanan çevresel sorunların önlenmesi amacıyla belediyelerimizce oluşturulacak katı atık yönetimi birliklerince çevresel standartlara uygun “ katı atık bertaraf tesisi” kurulması ve işletilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, İl genelinde katı atık yönetim birlikleri kurulması ve katı atık bertaraf tesislerinin faaliyete geçirilebilmesi amacıyla Valiliğimiz koordinasyonunda müteakip defalar bilgilendirme ve değerlendirme toplantıları düzenlenmiş olup yapılan çalışmalar sonucunda; Çanakkale, Lapseki, Umurbey, İntepe, Çardak,Kepez ve Kumkale Belediyelerince 13.12.2004 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile “Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği” kurulmuş ve birliğe ait katı atık bertaraf tesisi işletmeye geçmiştir.
- Biga, Çan,Yenice İlçe ve Belde Belediye başkanlıkları ve İl Özel İdaresince katı atık yönetim birliği kurma çalışmaları tamamlanmıştır. Biga, Çan ve Çevresi Katı Atık Yönetim birliğince katı atık bertaraf tesisi yer seçimi çalışmaları ve Çevresel Etki Değerlendirmesi çalışmaları tamamlanmıştır.
- Ezine, Ayvacık, Bayramiç ve Bozcaada İlçe ve Belde Belediye başkanlıkları ve İl Özel Özel İdaresince katı atık yönetim birliği kurma çalışmaları yürütülmüş olup Troas Bölgesi Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliği olarak adlandırılan sözkonusu birlik tarafından katı atık bertaraf tesisi yer seçimi çalışmaları ve Çevresel Etki Değerlendirmesi çalışmaları tamamlanmıştır.
- Gelibolu, Eceabat İlçe ve belde belediyeleri ile İl Özel İdaresince Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği kurulmuş ve birliğe ait katı atık düzenli depolama tesisi işletmeye geçmiştir.
- İl genelinde oluşturulmuş olan dört adet katı atık yönetim birliği yapılanmasının, İlimiz katı atık sorununun çözümünde en uygun yönetim yapılanması olduğu ve Gökçeada Belediyesinin de Gelibolu Yarımadası Yönetim Birliğine katılmak suretiyle atık yönetimi çalışmalarını yürütmesinin uygun olacağı İl Müdürlüğümüzce düşünülmektedir.
- Ayrıca AB finanslı Yüksek Maliyetli Çevre Yatırımları Planlanması projesi gereğince 2008 yılı Mayıs ayı içinde başlayan rehabilitasyon çalışmaları kapsamında: Çardak göl mevki, Çardak Kadıbayırı Alanı, Lapseki topraklı alanı ve Lapseki Millet Çiftliğinde yer alan vahşi depolama

alanları rehabilite edilmiştir.

- Ambalaj atıkları için Çanakkale Merkez, Çan Belediyesi ve Biga Belediyesi sınırları içerisinde ambalaj toplama ayırma lisansı almış 3 ayrı tesis bulunmakta olup, ambalaj atıkları yönetim planları Bakanlığa sunulmuş ve onaylanmıştır. Ayrıca İlimiz sınırları içerisinde yer alan İlçe Belediye Başkanlıklarına Ambalaj Atığı Yönetim Planı hazırlamaları konusunda yazışmalar devam etmektedir.2013 yılı içerisinde 13 adet ve 2014 yılı içerisinde 10 adet işletmenin ambalaj atık sistemine kaydı yapılmış olup, işletmelere ait bildirim ve belgeleme işlemleri İl Müdürlüğümüzce takip edilmektedir.

IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

IV.GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ;

İl merkezinde hızlı nüfus artışı ve kentleşme sonucu ulaşımda trafik gürültüsü, deniz trafiğine bağlı olarak liman ve iskelede oluşan gürültü ve eğlence merkezlerinden kaynaklı canlı müzik gürültü sonucu şikayetler Kurumumuza ulaşmaktadır.

V. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

DOĞAL ÇEVRENİN TAHRİBATI (ORMAN, MERA, SULAK ALAN, KIYI, BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE HABİTAT KAYBI):

Çanakkale İli orman varlığı olarak il genelinin yaklaşık % 53 gibi bir paya sahiptir. Ormanlar başta yangınlar, madencilik faaliyeti, kıyıların imara açılması, bilinçsiz ağaç kesimi, tarla açmak, sel, heyelan vb. etkilerle her geçen gün tahrip edilmekte ve biyolojik çeşitlilik açısından da ciddi olumsuz etkilere sebep olmaktadır.

Aynı şekilde tarım alanlarının ve verimli tarım arazilerinin çeşitli yollarla konut, endüstriyel tesis, yerleşim alanı yapılması sonucunda ve sel, heyelan, erozyon gibi doğal yollarla her yıl tarım arazileri yok olmaktadır.

TEŞEKKÜR EDERİZ...